

МАРЦЦИ ВАКИЛАРИН ЛЯХНАР

Гирами Рюгьну Лукайиантина ккебгъу «Ужувлан хабар» «Марци вакиларин ляхнар» Китабдиинди давам апІура. Му Китабра Фиофилин ччвур дибисну дибикІнайиб ву. Сифте Исайихъ хъугъри гъахьидарин уьмрикан ктибтура, Иса Месигьдилантина Аллагьди гъаму дюн'яийъ цІийиди ккебгъу ляхин, гъамусдихъантинара Исайин терефкрариинди давам хьибди. Гъаддиз, Иса чІиви духъну хъцІуд йигълан, гъамцдар аьжайиб ляхнар арайиз гъюру: йицІикъюр вакилиз ва Исайихъ хъугъдариз Аллагьди Чан Рюгъ багъиш апІуру. Ва гъадмуган гизаф адмийириз Иса Месигь дюн'я Уьбхрур вуйиб аьгъю шулу. Ари гъаму касари Ерусалимдиъ Исайихъ хъугърудар сатІи апІуру. Гъадму вахтнахъанмина хъюгъну, Исайихъ хъугърудар фици лихуйиш ва яшамииш шуйиш, Китабдиъ ктибтура. Хъугърударин кІулиъ айи фикрар ва апІру вари ляхнар дукІну чІиви гъаши Исайикан вуйи Ужувлан хабар неинки Ерусалимдиъ, хъа гъацира дюн'яийн вари пІипІариз дебккбакан вуйи.

Месигьдикан вуйи Хабар рабгъбан аьхюну пай ляхин иллагьки Павели гъапІну. Китабдин аьхюбсиб пай, дугъу жара миллетарин арайиъ фици Ужувлан хабар рабгъуйиш, гъаддиз бахши дапІна. Мушваъ Павелин сиягъятарикан ктибтура: думу гъаму ражари, Турция ва Греция гъюкуматар али жилариин лицури, гъеле Рим шагъризкъан гъушинийи. Му вакили, учв наан гъашиш, гъадушваъ гъаммишан Аллагьди гъапІубдикан ва чан

улариз гъябкъюбдикан, инсанар уърхбан бадали, ктибтури гъахъну. Чаз вари мютЮгъ аПру гъадму къуватну вари дюн'я вуйбси Исайихъ хъугърударин къадар зарб аПура ва инсаниятдиз уж'вал хура.

Иса чИви хъуваликан

1 ¹Йиз сабпи китабдиъ, Феофил, узу Исайи гъаПу вари ляхнар ва улупу агъювалар ктитунза, ²Дугъан уьмур, Дугъу Чан ученикарикан ктагъу вакилариз Гирами Рюгъналантина насигъатар тувну, Учв аьршариз удучИвайиз, лап эвелиан хъюгъну улупунза. ³Учв дукІну чИви гъахъихъантинара, Иса швнубсабан дура-рин улихъна гъюри гъахъну ва Дугъу, Учв чИви хъувал усбат аПури, хайлин шагъидвалар улупну. Учв чИви гъахъихъантина ягъчІвур йигъандин арайиъ Чан вакилариз ачмиш шули, Дугъу дурариз Аллагъдин Паччагълугъдикан ктибтури гъахъну.

Иса аьршариз удучІвуб

⁴Саб ражари, вакиларихъди уьлихъ хъайи вахтна, Исайи дура-риз амур аПуру:

– Ерусалим мидипанай, хъа Адашди тувурза гъапибдиз кки-лигури гъузай, фицики Дугъу, учвуз Узкан гъеабхъубси, гъамци дупна: ⁵«Ягъ'яйи инсанар штуан аПури гъахъну, хъа учву бага-рихъди Гирами Рюгъниинди цИйи алаидичву».

⁶Хъасин дураар вари сабишв'ина уч гъашиган, вакилари Иса-йихъан гьерхнийи:

– Я Агъа! Уву гъамус Израилиз паччагълугъвал дебккрадар-нахъа?

⁷Исайи дурариз жаваб тувру:

– Адашди Чан гъюкмий тІаънайи вахтарна муддатар агъюу хъувал ичв ляхин дар. ⁸Гирами Рюгъ учв'ина гъафиган, къуват-ну ацІдичву ва Йиз шагъидар, сифте Ерусалимдиъ хъа вари Ягъудияна Самария уьлкйириъ, ва гъацира тап дюн'яйин тмуну кІулизкъан, хъидичва.

Иса аьршариз за хъуб

⁹Гъамци дупну, Иса, дурариз рякъюри, аьршариз за гъахъну ва дифру Думу дурарихъан ккеркру. ¹⁰Дураар дикъатниинди завариз

лигури имиди, дурарин улихъна лизи ккурттар али кьюр жви ач-миш шулу. ¹¹ Дурари гъапну: «Галилей улькейин агъалйир! За-вариз лигури, мушв'ин гъаз дийигъначва? Учвуз, Думу фици аършариз за гъахънуш, гъяркъюнчвуз. Ва гъадму Иса, учвуз аършариз за шули гъяркъыганси, къяляхъра гъиди».

¹² Хъасин вакилар шагърихъан саб километр манзилиъ айи Елион дагъдилан Ерусалимдиз хътаркуру. ¹³ Чпи дергнайишваз дуфну, дурар заан хулаз удучІвуру. Душваъ Петр, Югъан, Якъубна Андрей, Филипна Фома, Варфолемейна Матта, Алфейин бай Якъуб, Женгчи кІуру лакІам хъайи Симон ва Якъубдин бай Ягъуда айи. ¹⁴ Дурар вари сатІиди ккарагурайи. Дурарихъди Исайин дада Мар'ям, Дугъан чвйир ва гъацира сакъюр дишагълйир хъайи.

Вакил ктагъуб

¹⁵ Сакъюд йигълан Исайихъ хъугънайидар сабишв'ина уч шулу (душваъ вари варжна къар касдихънакъан айи). Петри, ученикарин арайиъ дийигъну, кІуру:

¹⁶⁻¹⁷ – Эй йиз гъардшар! Гирами китабарий Гирами Рюгъну Давудрин мелзналан дупнайиб улубкъну ккунду: ухъухъди зегъмет дизигнайи, ухъкан сар вуйи Ягъудайи, Иса дисуз ккеънайидар хъади гъиди, дибикІна. (¹⁸ Ягъудайи Иса масу тувну гъибису пулихъ хутІил гъадабгъну. Думу душв'ин кІулихъди алдакнугъакІну ва дугъан айтІишвар чІатна адахъну. ¹⁹ Му ляхин Ерусалимдиъ яшамиш шулайидариз варидариз аьгъю шулу ва му хутІлиз жугъуд чІалниинди Акелдама кІуру, яна «Ифдин хутІил»). ²⁰ Мягълийирин китабдиъ мидин гъякънаан гъамци дибикІна:

«Дугъан жил ичІи ибшри,
душв'ин фужкІа яшамиш даришри». Ва хъанара:
«Дугъан йишв
жара касди бисри».

²¹⁻²² Гъаддиз ухъу Иса чІиви хъувалин шагъид гъаши сар жара кас кадагъну ккунду. Думура, Ягъ'яйи адмийир штуан апІуз хъюгъю вахтналан ккебгъну, Иса, ухъухъди хъади гъаши вахтра кади, тап аършариз удучІвайизкъан, гъарган ухъухъди гъашир духъну ккунду.

²³Хъа дулари кьор кас улупуру: Варсава вая Юст кІури шлу Юсуф ва Матта. ²⁴Хъасин вакилари ккарагури гъапнийи:

– Я Агъа, Увуз гъар касдин кІваъ айиб агъявуз. Гъаму кью-рикан Уву фуж ктагъуруш, ²⁵яна учв гъягъюз лайикъ гъахьи йишваз гъушу Ягъуда гъадахъу вакилвал шли гъабхуруш, учуз улуп.

²⁶Хъа дулари тупут ипу, ва Аллагъдин амриинди думу Маттайиз удубчІву. Гъамци Маттайикан, миди вуйи йицІисариканси, Исайин вакил шулу.

Аьршариан Гирами Рюгъ гъюб

2 ¹ХъуцІдарин машквраз вари Исайин вакилар сабишв'ина уч гъахънийи. ²Сабпну завариан тІурфансиб микІлан сес шулу ва вакилар айи хал абцІру. ³Дуларин улихъна цІин мелзарстар гъадахъну, жара шули, гъаруриина саб алабхъуру. ⁴Хъа вари Гирами Рюгнахъди ацІру, ва жара чІалариинди улхуз хъюгъру, фицики гъаци хъувал дулариз Гирами Рюгъну бахш гъапІнийи.

⁵Гъадму вахтна Ерусалимдиъ дюн'яйин жюрбежюр юрдариан вуйи динагъли жугъдар яшамиш шулайи. ⁶Гъадму сес гъабшиган, дулар уч шулу ва гизаф мюгътал шулу, гъаз гъапиш вакиларикан гъарсар дулариз чан чІалниинди улхурайиси гъибгърайи.

⁷Вари гъяйран ва аьламат духънайи:

– Мегер гъаму улхурайи касар вари Галилейин агъалйир вуйин? – кІури, чиб-чпин арайиъ гъерхрайи. – ⁸Дици вуш, ухъуз дулар ихъ бабан чІалариинди улхурайиси гъаз гъибгърайкІан? ⁹Ихъ арайиъ Парфияйин, Мидияйин, Эламдин ва Месопотамияйин, Ягъудияйин, Каппадокияйин, Понтайин ва Асияйин агъалйирра айихъ, ¹⁰Фригияйинна Памфилияйин, Египетдин ва Киринайиз багахъ юрдариан ва Римдин агъалйирра, ¹¹гъацира Критдин, Аравияйин агъалйирра, жугъдарра, дин къабул гъапІу аллагъсузарра айихъ – вушра ухъуз варидариз Аллагъдин зурба ляхнарикан дулари ихъ багъри чІалариинди ктитурайиганси ебхъурахъуз.

¹²Гъамци вари гъяйран духънайи ва, дубхънайибдин гъавриъ адрахъди, «Му фу ляхин вуйкІан?» кІури, чиб-чпигъ гъерхрайи.

¹³Хъа бязидари кялхъбахъди: «Дулари гизаф чяхир дубхънайи гъял ву», – кІурайи.

¹⁴ Гьадмуган Петри, йицІсаридра хьади гьудужвну, халкъди-хьинди илдицну, кІуру:

– Эй жугьдар ва Ерусалимдиъ яшамиш шулайи вари агьал-йир! Узу учву му ляхнин гьаври тІаьдиза. Йиз гафарихъ дикъат-луди хьебехъай! ¹⁵ Учву фикир апІурайиси, учу пиянди адарча, фицики гьеле гвачІниндин сьаьт урчІвубтІан дар. ¹⁶ Хъа учву гьурхуб Яил пайгьамбрилантина дибикІнайиб ву:

¹⁷ «Гъаци хьибди аьхиримжи йигъари, –
кІура Аллагъди, –
Узу Йиз Рюгъ вари инсанариина улурзидиза.
Ичв баярина шубари
аьяндар гафар пиди
ва ичв живанариз аьлааматнан рякъбар рякъиди,
хъа ичв къабидариз
фагьумлу нивкІар рякъиди.

¹⁸ Ав, гьадму йигъари Узу Йиз Рюгъ
Йиз лукІариина:
гьам жилариина, гьамсана хпариина улурзидиза,
ва дурарира хьуз ккайиб улихьмиди кІури хьиди.

¹⁹ Узу завариин ва жилариин
гьамцдар аьлааматнан лишнар:
ифи, цІа ва кумран дифар – улупидиза.

²⁰ Ригъ – мучІу,
хъа ваз ифиси уьру хьибди,
Агъайин зурба ва адлу йигъ улубкъайиз.

²¹ Агъайин ччвур дибисну ккарагу
гьарсар кас уьрхиди».

²² Эй Израилин агьалйир! Гьаму йиз гафарихъ хьебехъай: Назаретдиан вуйи Исайихъ Аллагъдин гьюкум хъайи. Аллагъди Чан гьюкум Гьадгьуантина гьапІу аьлааматнан, аьжайиб ва зурба ляхнариинди улупну. Му учвузра аьгъячвуз, фицики гьадму ляхнар ичв улихъ гьашидар ву. ²³ Аллагъди улупнайиганси Тувнайир учву, къумариинди хачрак карсну, къанунсузарин хилариинди гьакІунчва. ²⁴ Хъа Аллагъди, аьжалин къюкъяр дармадагъин дапІну, Думу чІиви гьапІну, фицики Думу аьжалихъан дерккуз гьабхьундайи.

²⁵ Фицики Давудри Исайикан гьамци кІура:

«Узуз Агъа гьарган йиз улихъ хьади рякъюразуз.

Дугъу, йиз арччул хилихъ дийигъну,

узу уьрхюрайи.

26 Мид'ин йиз юкIв шад гьабхъну,
йиз мелзну гьарган Яв тяриф апIура.

Йиз беденра кмиди архаинвалиъ а,

ва узу умуд ктабIурадарза,

27 фицики Уву йиз рюгъ жегьеннемдиъ гьидрибтарва
ва Яв Марцци Кас накъвдиъ утIуз гьитидарва.

28 Уву узуз уьмрин рякъ ачухъ гьапIунва,

Уву йиз улихъ хьайивали узу шадвали ацIди».

29 Эй йиз чвийр! Узхъан учвуз ихъ абйирин аба Давудрин гьакънаан саб шак адарди пуз шулзухъан: думу гьакIну ва думу киву накъв гьийин йигъазкъан имихъухъ. 30 Учв пайгъамбар вуди хьпаз дилигну, дугъаз, учв али тахтнийна чан насларикан сар дитуз Аллагъди аьгът дапIнайиваликан аьгъяйи.

31 Дугъаз Месигъ гьачIихъан чIиви шлубдиканра аьгъяди гьабхъну, фицики дугъу гьамци кIура:

«Месигъ гьийихдарин паччагълугъдиъра гьитдар,

ва Дугъан беденра накъвдиъ убIидар».

32 Аллагъди гьадму Иса чIиви гьапIну, ва учу вари мидин шагьидар вуча.

33 Гьамус Думу аьршариин Аллагъдин арччул хилихъ деъна. Дугъу Адашдихъан тувурза дупнайи Гирами Рюгъ къабул гьапIну ва Гьадму, учвуз рякъюрайиси ва ебхурайиси, уч'ин улурзну.

34 Давуд аьршариз за гьапIундаршра, дугъу гьамци дупна: «Агъайи йиз Агъайиз гьапну: 35 „Сабан Узу Яв душмнар Яв ликарикк дахъайизкъан, Йиз арччул хилихъ деъ“».

36 Гьаци вуйиган, аьгъю йибхъайки, эй Израилин халкъ, Иса-йикан Аллагъди Агъа ва Месигъ гьапIну, хъа учву Думу къума-риинди хачрак карсунчва!

37 Му гафар гьеерхьиган, дурарин лап кIваз тясир гьапIнийи ва Петризна миди вуйи вакилариз дурари гьамци гьапнийи:

– Хъа учу гьамус гьапIча, гьардшар?

38 Петри дурариз кIуруки:

– Ичв гунгьар гардандиъ дидисну, уьмур дигиш апIинай. Ва ичв гунгьарилан хил алдабгъбан бадали, гьарсар кас Месигъ

Исайин ччвурнахъан штуан йихъай: гъадмуган учвуз Гирами Рюгъ пешкеш хъиди. ³⁹ Му, учвуси, ичв веледаризра, сабан Аллагъдихъан ярхла вуйидаризра, Агъа Аллагъди, Чахъна дих дапІ-найидаризра кади, тувнайи гаф ву.

⁴⁰ Петри «аърбатанди яшамиш шулайидарихъан ихтият йихъай» кІури ва хъана жара гизаф гафариинди дурариз ихтият хъуз дих апІури гъахъну.

Хъугънайидарин яшайиш

⁴¹ Дугъан гафар къабул гъапІдар штуан гъахънийи; хъа гъадму йигъан хъугънайидарин къадар шубуд агъзур кас шулу. ⁴² Дурари, гъаммишан вакиларин агъюваларихъ хъпехъури, чпин арайиъ сюгъбатар гъахури, сатІиди ипІури ва ккарагури, чпин вахт адапІури шуйи.

⁴³ Аллагъдихъан варидариз гучІуйи, ва Аллагъди вакиларилан-тина дурариз ахъючІвезъ аламатар ва аъжайиб лишнар улупнийи.

⁴⁴ Хъугънайидар вари сатІиди гъузнайи, ва вариб дурарин уртахъди вуйи. ⁴⁵ Дурари чпин мал-мулк масу туври ва дарвал кайидариз пай апІури гъахъну. ⁴⁶ Дурар гъар йигъан Аллагъдин хулаз уч шуйи ва уълра кмиди чпин хуларихъ сатІиди ипІуйи, сари-сариз разивалиинди хураг гъиври, шадди яшамиш шуйи. ⁴⁷ Гъацира дурари, Аллагъдин тяриф апІури, вари халкъ чпихъди ужуди хъуб’ин шадвал хъапІри гъахъну. Ва гъар йигъан, Аллагъдихъ хъугънайидарихъна, гунгъариккан азад гъаши касар артухъ шуйи.

Петри ликур сагъ апІуб

З¹ Сабан Петрна Югъан лисхъан, сьяаѳт шубуб шулайиган, ккарагуз Аллагъдин хулаз гъягъюрайи. ² Дурариз учв бабкан гъашихъанмина ликар ккурсуз даршлу сар ликур рякъюру. Думу, чан дустари хури, гъар йигъан Аллагъдин хулан «Уччу урнарихъ» кІурушвахъ дитри шуйи. Дугъу дина гъюрудариз садакъа ча кІури шуйи.

³ Дугъу, Аллагъдин хулан урнарихъна гъафи Петрна Югъан дяркъну, дурариз садакъа ча кІуру. ⁴ Дурар дугъаз дикъатниинди лигуру ва Петри кІуру:

– Учухъинди лиг.

⁵ Думура, чаз фукІа тувур кІури, дурарихьинди лигуру. ⁶ Амма Петри дугъаз гъапи:

– Узухъ арс, ясана гъизил хътарзухъ, хъа узуз айиб тувдизавуз: Назаретдиан вуйи Месигъ Исайин гъюкмиинди кІураза: гъудужвну гъарах!

⁷ Гъамци дупну, Петри, дугъан арччулну хил дибисну, дугъаз за хъуз кюмек апІуру. ⁸ Гъадмуган ликурин ликар мюгъкам шулу ва думу гъедергну лицуз хъюгъру. Хъасин думу, ергури ва Аллагъдин тярифар апІури, дурарихъди Аллагъдин хулаъ учІвру. ⁹ Варидариз думу, фици Аллагъдин тярифар апІури гъягъюраш, рякъюру ва ¹⁰ думу, садакъа ча кІури, «Уччу урнарихъ» деъну шлу ликур вуйиб аьгъю шулу. Дугъан ликар сагъ хъувалиин адмийир русвагъ духънайи.

*Сулеймандин айвандихъ
Петрин улхуб*

¹¹ Гъадму ликар сагъ гъаши кас Петрихъанна Югъандихъан гъудудучІври гъахънийи, хъа гъаму арайиъ мюгътал духънайи вари халкъ Сулеймандин айван кІурушвахъ дурарихъна уч хъуз хъюгъру. ¹² Му гъял дябкъну, Петри кІуру:

– Израилин агъалйир, мид'ин гъаз аьламат духъначва? Гъаз учву учуз, му касдин ликар ич къувватниинди ва ужувлиинди сагъ дапІнайиси, лигурачва? ¹³ Му Аллагъди гъапІуб ву: Ибрагъимдин, Исакъдин ва Якубдин Аллагъди, ихъ абйирин Аллагъди Чан Гъараваш Иса адлу гъапІну. Хъа учву Думу йикІуз гъитунчва ва, Пилатдиз Думу азад апІуз ккун гъабшиган, Думу нигъ гъапІунчва. ¹⁴ Марци ва Гъякълу вуйи Кас нигъ дапІну, адми гъачІи гъачагъ азад апІувал тІалаб гъапІунчва. ¹⁵ Учву уьмур Туврайир гъакІунчва. Ари Гъадму Аллагъди, гъачІихъан, чІиви гъапІну, ва учу мидин шагъидар вуча. ¹⁶ Му кас Исайин къувватниинди сагъ духънайир ву, фицики учу Исайин къувватнахъ хъугънача. Учвуз гъаму кас аьгъячвуз ва Исайихъан вуйи хъугъували думу сагъ апІувал магъа гъябкъюнчвуз!

¹⁷ Амма узуз аьгъязузки, йиз чвийр, му ляхнар ичв аьхюдаризси учвузра аьгъдарди хъувалиан гъапІдар вуйичв. ¹⁸ Аллагъди чан пайгъамбрарин мелзналан Месигъдин аьзабарикан улихъмиинди гъапІну ва гъаци гъапІнура ву. ¹⁹ Гъаци вуйиган, ичв тахсрар

гардандиъ дисай ва, ичв гунгъарилан хил алдабгъбан бадали, Агъайихъинди илтГикай. ²⁰ Гъадмуган Агъайи учвуз шадвалар тувиди ва учвухъна гъязур духънайи Иса Месигъ гъаъди.

²¹ Думу аършариин Аллагъди Чан марцци пайгъамбрарин мелз-налан дупнайи вари ляхнар тамам апАйизкъан гъузди. ²² Фицики Муса пайгъамбри дупна: «Ичв Аллагъ вуйи Агъайи ичв чвйирин арайиан, узуси, Пайгъамбар адаиди. Дугъу учвуз фу гъапишра, тамам апИнай. ²³ Ва гъадму Пайгъамбрихъ хъпехъу гъарсар кас Аллагъдин халкъдин арайиан адаиди ва терг апИди». ²⁴ Ав, Шамуил пайгъамбрилан ккебгъну, дугъхъанмина гъахъи вари пайгъамбрари гъамцдар йигъар улуркъбакан улихъмиди кІури гъахъну. ²⁵ Пайгъамбрари улихъмиди дупнайи йикърар, Аллагъди ичв абйирихъди гъийитІдар, учвуз дурукъна. Аллагъди Ибрагъимдиз гъапнуки: «Яв тумралантина дюн'яйин вари инсариз ужувлар хъиди». ²⁶ Аллагъди сифте учвухъна, ичв чІуру рякъяриан адаъну, учвуз ужувлар хъпан бадали, Чав чІиви гъапІу Чан Гъараваш Иса гъаъна.

Петриин ва Югъандиин суд

4 ¹ Петрна Югъан халкъдихъди улхурайи вахтна, дурарин багахъна маллйир, Аллагъдин хулан гъаравларин ахъюдарна саддукйир гъафнийи. ² Петрина Югъанди халкъдиз Исайилантина гъачІидар чІиви хуваликан агъювалар улупура кІури, дурариз гизаф хъял кайи. ³ Дурари, Петрна Югъан дидисну, сарун хябяхъ хъпаз лигну, гъачІиндизкъан гъаравликкди уърхюру. ⁴ Агъювалар гъеерхъдарикан гизафдар хъугънийи. Дурарин къадар хъуд агъзурихънакъан вуйи.

⁵ Хъайигъан гъакимар, агъсакълар ва аьлимар Ерусалимдиъ уч шулу. ⁶ Душваъ ахъюну малла Гъаннай, гъацира Каяфа, Югъан, Александр ва жугъдарин ахъюну маллайин тухмиан вуйи жарадарра айи. ⁷ Дурари, Петрна Югъан хъади духну, дурарихъан гъерхну:

– Фициб къувватниинди вая фуну ччвурнахъан учву гъамци гъапІунчва?

⁸ Гъадмуган, Гирами Рюгънахъди ацІну, Петри дурариз кІуру:

– Эй халкъдин гъакимдрарна Израилин кавхйир! ⁹ Эгер учву аьжуз адмийиз уж'вал гъапІну кІури ва, думу фици сагъ гъахънуш,

пуб гъи учкан жаваб тІалаб апІураш, ¹⁰учвуз варидариз ва вари Израилин халкъдиз аьгью ибшри, му, учву дариз гъизигу ва Аллагда чІиви гъапІу Назаретдиан вуйи Месигъ Исайин гьунарниинди думу ичв улихь сагъ духьну, дийигъна.

¹¹Думу,

устйири нигъ дапІну

ва хъасин мурчван кІулин гъван гъаши, Гъван ву.

¹²Фицики заварин кІанакк инсанариз тувнайдарикан, ухьуз уърхювал тувру, сарун жара ччвур ккадар.

¹³Жугьдарин гъакимдрариз Петринна Югъандин дирбаш'вал дьабкъну, дураар гьурхдар дару ва аьдати адмиир вуйивалин гъаври ахъну, гъаддин мюгьтал духьнайи. Дураар Исайихъди гъахьидар вуйиб аьгью гъабхънийи. ¹⁴Исайин вакиларин гъвалахъ сагъ дапІнайи адми дийигънайиган, сарун артухъ дураарихъан гаф пуз гъабхъундайи. ¹⁵Петризна Югъандиз диванханайиан удучІвуз буйругъ тувну, гъакимдрари чпин арайиъ мясляаьт апІуру:

¹⁶– Ухьу мураарикан гъапІхъа, фицики Ерусалимдиъ яшамиш шулайи гьарсар касдиз му ахью аьлаамат гъадрари гъапІуб ачухъди аьгья, ва ухьхъан му гъапІундар пуз шулдар. ¹⁷Амма му аваза хъанара ярхлаз дарабгъбан бадали, Исайикан гъич сарихъдира дулухуз дураариз гъадагъа апІидихъа.

¹⁸Ва дураариз дих дапІну, Исайикан сарун саризра фукІа дарпуб ва аьгьювалар улулупуб гъадагъа апІуру. ¹⁹Хъа Петрина Югъанди дураариз жаваб тувру:

– Учву саб фикир апІинай: Аллагдадин улихь АллагдадихътІан учвухъ артухъ хъпехъуб дугъри вуйинхъа? ²⁰Учхъан учуз гъябкъюбдиканна гъебхъубдикан дарпиди гъитуз шулдарчухъан.

²¹Дураар, хъана гучІар ккаъну, деетну. Гъаз гъапиш дураариз жаза тувуз гъакимарихъан багъна абгуз гъабхъундайи, фицики гъабхъибдиз лигну, вари халкъди Аллагдадин ад апІурайи. ²²Сагъ гъаши касдин ягъчІвур йистІан артухъ вуйи.

Вакиларин ккарагувал

²³Деету Петрина Югъанди, чпиндарихъна дуфну, ахьюну маллиририна кавхйири чпиз фу гъапнуш, ктибтуру. ²⁴Мурар деерхъну, заварихъинди илдицну, Аллагдадиз варидари кІуру:

– Я Гъакимдар Аллагъ, Уву зав, жил, гъюл ва дюн'яйиъ айи гъарсаб яратмиш гъапунва! ²⁵Ич аба ва Яв лукІ Давудрин мелз-ниинди Гирами Рюгъналанмина Уву гъапунва:

«Гъаз жара миллетар гъаясуз шулу?

Гъаз дурариъ кІулиз удудучІвру ниятар а?

²⁶ Дюн'яйин пачгъар ва гъакимдрар
 дяви апІуз гъязур духъна,
 Агъайиз ва Дугъан Месигъдиз
 къаршу вуди сабишв'ина уч духъна».

²⁷Фицики дугъриданра мурар вари, Гъиродна Понтий Пилат Израил халкъдихъди ва жара миллетарихъди гъаму шагъриъ Уву Месигъди ктагъу Яв Гирами Гъаравашдиз къаршу вуди уч гъахъну. ²⁸Чпин ляхнар кІулиз адагъуз уч гъашидариинди Яв къастниинди ва гъюкмиинди улупнайи ляхнар кІулиз удучІвну. ²⁹Гъамус Уву лиг, Агъа, учуз гучІар ккаъри, дурари фйир кІураш, Яв лукІариз Яв гаф гучІ дарди пуз кюмек апІин. ³⁰Аъзарлуйир сагъ апІури, аьламатар ва аъжайиб лишнар улупури, Яв Гирами Гъараваш Исайин ччвурнахъди Яв къувват улуп.

³¹Ккарагбахъан, дураар али йишв тІубччвурву ва дураар Гирами Рюгънахъди ацІру. Гъаддиз дурари Аллагъдин Гаф аьшкъниинди пуз хъюгънийи.

Вари уртахъуб вуйи

³²Вари хъугънайидар саб юкІвси ва саб жанси гъахънийи. Дурарикан сарира чаз айи мал-мутмуйиз, йизуб ву, кІурдайи, хъа вариб дураарин уртахъуб вуйи. ³³Вакилари зурба къувватниинди Агъа Иса чІиви хъуваликан шагъидвал апІури гъахъну. Дурариин Аллагъдин уж'вал алди гъабхъну. ³⁴Дураарин арайиъ дарвал кайидар адайи, фицики мулкар вая хулар-йишвар айидари, дураар масу туври, пул хури шуйи. ³⁵Хъа пул вакиларихъна тувуйи, ва дурари, шлиз фтин дарвал каш, гъубкІбан бадали пай апІуйи.

³⁶Месела, Киприъ бабкан гъаши сар левит Юсуфди (вакилари дугъаз Варнав кІуйи, яна «Ккарцрур») ³⁷чан хутІил масу тувну, дидихъ гъадабгъу пул дубхну, вакиларихъна тувнийи.

Ананайин ва Сапфирайин кучІал

5 ¹Ананай кІуру сар касдина дугъан шив Сапфирайи чпин мулк масу тувру. ²Хъасин гъадабгъу пуликан, хпиризра аьгъяди, саб пай гъитІибкІуру ва имбуб дубхну вакиларихъна тувру. ³Гъадмуган Петри дугъаз кІуру:

– Ананай, гъаз яв кІван аьхювал апІуз иблисдихъди гъитунва, гъаз, Гирами Рюгъназ кучІал дапІну, жилихъ туву пуликан гъитІибкІунва? ⁴Масу тувайиз думу жил явуб дайнхъа? Ва гъадабгъу пулра яв ихтиярнаь адайнхъа? Мициб ляхин фици фикриз гъафниьяв?! Уву адмиириз ваь, хъа Аллагъдиз кучІал гъапІунва.

⁵⁻⁶Гъаму гафар гъеерхъу Ананай алдакуру ва алишв'ин йикІуру. Хъа дуфну жигъилари, думу кивуз гъязур апІуру, хъасин кивуз адагъуру. Ва мидкан гъеебхъдарин гучІбаан зегъле гъябгъюру.

⁷Мина шубуб сьаьтналан гъабшибдикан хабар адру Ананайин шив гъюру. ⁸Петри дугъхъан гъерхру:

– Йип узуз, учву хутІил гъаму кьиматнахъ масу тувинчвахъа?

Дугъу: «Ав, гъадмукъандиз тувунча» пну, жаваб тувру.

⁹Гъадмуган Петри дугъаз кІуру:

– Учв'ан Агъайин Рюгъ ахтармиш апІуз фици удубкъунчван?! Гъатмагъа яв жилир кивдар, къяляхъ хъадакнун, урчІарихъна дуфна. Дурари яв майитра гъабхиди.

¹⁰Му дишагъли сабпну Петрин ликариккинди алдакуру ва йикІуру. Хулаь учІву жигъилариз думура дукІну рякъюру ва, духну, жилирин гъвалахъ кивру. ¹¹Вари хъугънайидарик ва мидкан гъебхъдарик зарбди гучІ кабхънийи.

Аллагъдин лишнар

¹²Вакилари халкъдин арайиь гизаф аьламатарна аьжайиб лишнар гъапІнийи. Дурар гъарган вари сатІиди Сулеймандин айвандихъ хъади шуйи. ¹³Жарадарикан гъич сарихъанна вакиларин багахъ хъуз шули гъабхъундар. Халкъди дурарин ад апІуйи. ¹⁴Агъайихъ хъугънайи халкъдин – гъам жиларин, гъам дишагълийирин – къадар артухътІан артухъ шулайи. ¹⁵Аьзарлуйирра кмиди, кючейиз адагъуйи, ахнар-леьфарин дитуйи, дилинтина гъягъруган, Петрин сиринкъан кубкІри кІури. Фицики дурар сагъ хъпан бадали гъадмура чІяаьн шул пну, дурари миж кивуйи.

¹⁶ Ерусалимдин аѡтрафарихъ хъайи шагърариан аѡзарлуйир ва жинар кучІвнайидар хури, инсанарин ахю дестйир гъюз хъюгъюйи, ва вари сагъ шулира гъахъну.

Вакилар дисуб

¹⁷ Гъадмуган маллйирин ахюр ва дугъахъ хъайи саддукйир гъанихвалиан тІуркІури гъахъну ва ¹⁸ дурари вакилар, дидисну, жямаябтлугъ дустагъдиѡ итру. ¹⁹ Хъа Агъайин Малайикди, йишвну дустагъдин урчІар арщру ва, дурар адаѡну, кІуру:

²⁰ – Душну Аллагъдин хулаѡ халкъдиз цІийи уъмрикан вари кидибтай.

²¹ Му гафар деерхъну, дурар акв мялум шулайи вахтна Аллагъдин хулаѡ учІвру ва халкъдиз агъювалар улупуз хъюгъру. Маллйирин ахюри ва дугъахъди хъайидари, вари диванбегйирна Израилин сихларин вари кавхйир суддиз уч апІуру, хъасин суддин гъаравлар дустагъдиз вакилар хуз гъаѡру.

Диванбегйирин улихъ

²² Вакилар хуз гъафидариз дустагъдиѡ фужкІара дихъурдар ва, хъадакнуб, гъафидари кІуру:

²³ – Учуб дустагъ мюгъкамди хъябкънуб ва гъаравларра урчІарихъ дийигънади гъяркъюнчуб, амма раккнар арщиган, учуб дущваѡ касра гъидихъундарчуб.

²⁴ Му гафар гъеерхъиган, ахюну маллйир ва Аллагъдин хулан гъаравларин ахюр, му фу хабар вуйкІан кІури, мюгътал духънуб гъузнийи. ²⁵ Хъасин сари дущфнуб кІуру:

– Учуб дустагъдиѡ итуб адмийир Аллагъдин хулаѡ а ва халкъдиз дурари агъювалар улупура!

²⁶ Гъадмуган гъаравларин ахюри, чан эскрарихъди душнуб, вакилар хъади гъюру. Вакилариз гуж апІуб эскрариз гучІуйи, фицики халкъди дурарин гъван улюбхюб мумкин вуйи.

²⁷ Дурари вакилар диванбегйирин улихъ дерккру. Гъадмуган маллйирин ахюри дурарихъан гъерхру:

²⁸ – Учуб учуб Гъадмуб Касдин гъякънаан агъювалар улупуб ижмишнаан къадагъа гъапІундайинхъа? Хъа магъа, учуб Ерусалим вуйиси Дугъкан агъювалар рагъурачва ва Думуб йикІбан тахсир уч'ин илипуб ккунди ачуб.

²⁹ Петри ва вакилари жаваб тувру:

– Учү адмийиризГан Аллагъдиз артухъди мютЮгъ духъну ккунду. ³⁰ Учү Иса, дариз дизигну, гъакІунчва, амма ихъ абийрин Аллагъди Думу, гъачІихъан, чІиви гъаІну. ³¹ Аллагъди, Израилин халкъди чпин тахсрар гардандиъ дидисну гунгъарилан хил алдабгъуз гъитбан бадали, Иса Чан арччул хилихъна Ахъюрди ва ухъу Уърхъюрди за гъаІну. ³² Мидин шагъидар Чаз мютЮгъ шлудариз Аллагъди тувнайи Гирами Рюгъ ва учү вуча.

³³ Му гафар гъеерхъиган, диванбегъирик яманди хъял кубчІвру, ва дуариз вакилар йихуз ккун шулу.

Гамалилин насигъят

³⁴ Къанунчийизси гъюрмат айи, диванбегъирикан Гамалиил кІуру сар фарисеи, али йишвлан за духъну, вакилар саб геренди суддиан адауз буйругъ тувру. ³⁵ Хъасин дугъу кІуру:

– Израилин агъалийр! Учү мурарикан гъаІруш, ужуди фикир апІинай! ³⁶ Ичв кІваин илмиш, сацІиб улихънаси, учв зурба кас вуза кІури, Февда кІуру гъядяхънийи ва юкъудваржкъан адми дугъахъди гъахънийи. Хъа думу йивну гъакІнийи, дугъан терекрар гъадаргънийи ва жвартІ гъахънийи. ³⁷ Дугъан къяляхъ, агъалийр гъисаб апІру вахтна, Галилеиан Ягъуда гъядяхъну, дугъура чахъди хайлин халкъ жалб гъаІну. Думура йивну гъакІну, хъа дугъахъди гъушдарра вари гъубкъушвахъинди гъарагъну. ³⁸ Гъаддиз лигну, гъамус кІуразачвуз: гъадму касарихъан гъудучІвай ва дуарар сикинди гъитай. Фицики эгер му ляхин инсанарин терефнаан вуйиб вуш, думу кІулиз удубчІвидар. ³⁹ Хъа эгер Аллагъдин терефнаан шулайиб вуш, учвхъан думу дебккузра хъибдарчвухъан, учү Аллагъдиз къаршудира хъуз мумкин ву.

⁴⁰ Диванбегари дугъан насигъят къабул апІуру. Хъасин вакилариз дих дапІну, дуарар дурччвну, сарун Исайикан агъювалар улупуз гъадагъа дапІну, деетуру. ⁴¹ Вакилар кІуруш, чпи Иса сеbeb вуди жазайикк ккуркъуз лайикълу хъуб'ин шад духъну, суддиан удучІвну гъягъюру. ⁴² Гъар йигъан Аллагъдин хулаъ ва адмийирин хулариъ халкъдиз Иса Месигъдикан агъювалар улупури, дуарари Ужувлан хабар рабгъуру.

Ургур кюмекчи ктагъуб

6 ¹Вакиларин терефкрар артухъ хъпахъ, бинайиан грек чІал’-инди улхурайи жугъдари Ерусалимдин жугъдарикан аьрзар апІуз хъюгъру. Дурари, гъар йигъан Ерусалимдин жугъдари кюмек пай апІру вахтна, Ерусалимдиан дару ачІни хпариз фикир туври шулдар, кІуйи.

²Гъадмуган йицІикъюр вакили, вари ученикариз дих дапІ-ну, кІуру:

– Учү Аллагъдин гаф гъибтну, кюмек пай апІуб ужу дар. ³Гъа-ци вуйиган, гъардшар, ичв арайиан ухъуз аьгъюдар, Гирами Рюгъну ва фагъумлували ацІнайи ургур кас кадагъай. Дурар гъадму гъуллугъниин дерккдихъа. ⁴Хъа учү ккарагури ва Ужув-лан хабар рабгъури хъидича.

⁵Му теклифниин вари рази шулу. Дурари хъугъвали ва Гирами Рюгъну ацІнайи Стефан кІуру кас, гъазира Филип, Прохор, Никанор, Тимон, Пармен ва улихъди аллагъсуз вуди гъаши Антиохияйиан вуйи Николай ктагъуру. ⁶Мурар вакиларин улихъ дерккниийи ва, Аллагъдиз ккарагну, дурариин хилар иливниийи.

⁷Гъамци Аллагъдин гаф рабгъури, Ерусалимдиъ хъугънайидарин къадар артухъ шулайи, маллийириканра гизафдар Аллагъдихъ хъугъри гъахъниийи.

Стефан дисуб

⁸Хъугъвалиъ ва къувватнаъ айи Стефанди халкъдин арайиъ зурба вуйи аьламатар ва аьжайиб лишнар улупуйи. ⁹Киринеяйиан, Александрияйиан, Киликияйиан, Асияйиан вуйидар ва Азадлуйирин мистан терефкрар Стефандихъди гъюжатнаъ учІв-ру. ¹⁰Амма дурарихъан Стефандин фагъумлувал ва дугъак кайи Гирами Рюгъ ккагъуз гъабхъундар. ¹¹Гъаддиз дурари пул тувну бязи адмийир: «Учүз, дугъу фици Муса пайгъамбризна Аллагъдиз люкънар апІурайиш, гъеебхъунчүз» кІури, пуз алауру. ¹²Дурари гъамци халкъдик, тухмарин кавхйирик ва аьлимарик гъалабулугъ кипру ва, алархъну дидисну, Стефан аьхю суддиз хуру. ¹³Душваз кучІлин шагъидарра хъади гъюру, ва дурари кІуру:

– Му касди сикин дарди Аллагъдин хулаз ва Къанундиз люкънар апІура. ¹⁴Учүз дугъу, Назаретдиан вуйи Исайи Аллагъдин

хал дабгъиди ва Мусайи ухъуз тувнайи аьдатар гьюдюхиди кІури, гъебхъунчуз.

¹⁵ Суддиъ деънайидари Стефандин машналан ул алдабгъурадайи, фицики дурариз дугъан маш малайикдин машси рябкьюрайи.

Стефандин улхуб

7 ¹Гьадмуган жугьдарин ахюну маллайи гьерхру:
– Му гафар гьякъ вуйин?

² Стефанди жаваб тувру:

– Хъебехъай, чвийр ва абйир! Ихъ аба Ибрагъмдиз, гъеле чав Харрандиъ бин апІайиз улихъна, яна учв Месопотамияйиъ яшамииш шулайи девриъ, къудратлу Аллагъ ачмиш гъахъну ³ва гъамци гъапну: «Яв багъри юрд ва яв багахълуйир гъитну, Узу улупу уълкейиз гъарах». ⁴Ибрагъмдира, халдеялуйирин уълке дипну, Харрандиъ бин гъапІну. Дугъан адаш кечмиш гъашихъан, Аллагъди Ибрагъм гъамусьяътди учву яшамииш шулайи уълкейиз гъюз гъитну. ⁵Аллагъди дугъаз ирс вуди жилин саб чІукІкъан тувундар, амма думуган Ибрагъмдиз веледар адайишра, гележегдиъ дугъазна дугъан веледариз жил тувуз гаф тувру. ⁶Аллагъди дугъаз гъапну: «Яв веледар яд ругариина гъафи гъурабийр хъиди ва дурар юкъудварж йисан лукІарди аьзабнакк ва зулмикк ккади гъузди. ⁷Дурар лукІариз илтІикІу халкъдин узу диван апІидиза, ва дурари, гьадму юрд дипну, гъамина дуфну, гъаму ругдиин Узуз икрам апІиди». ⁸Аллагъди, Ибрагъмдихъди йикърар йибтІбан лишан вуди, суннат апІбан аьдат дугъаз багъиш гъапІну. Гъаддиз лигну, Ибрагъмдикан Исакъдин адаш гъашиган, дугъу миржидпи йигъан Исакъдин суннат гъапІну. Исакъдикан Якъубдин адаш гъашиган, дугъура гъаци Якъубдин суннат гъапІну, дидхъантина Якъубди чан баяринна суннат гъапІну, хъа дурарикан гележегдиъ йищІикъюб сихлин ата-бабийр гъахъну.

⁹Дурари, чпин чве Юсуфдин бахил духъну, думу Египет уълкейиз йисирвализ масу тувру. Хъа думу Аллагъдин кІваин илмиди гъахъну. ¹⁰Аллагъди думу вари завалариккан уърхюру, дугъаз зурба фагъумлувал ва Египетдин паччагъ дугъахъна ужуди янашмиш хъувал тувру. Паччагъди дугъкан вари Египетдин ва чан хусуси хулан гъакимдар гъапІнийи. ¹¹Египетдиъна Ханаан юрднаъ

гаш'вал абхъру, ва вари агъалйир зурба аьзабарикк ккуркъру. Ихъ абйириз ипIруб дибрихъри гъабхъну. ¹² Египетдиъ уьл а, кIури деебхъну, Якъубди дина ихъ абйир гъаьнийи. Му дурари Египетдиз гъапIу сабпи сиягъят вуйи. ¹³ Дурар гъаина къюбпи ражари гъушиган, Юсуф чан чвйириз ачмиш шулу, ва Египетдин паччагъдиз Юсуфдин тухум аьгъю шулу. ¹⁴ Хъа Юсуфди чан адаш ва вари багахълуйир хъади гъюз адми гъаъру. Дурар вари ург-цIурна хъур кас вуйи. ¹⁵ Якъуб Египетдиз гъюру ва ихъ абйир душваъ чпин аьжал хъубкъайиз яшамиш шулу. ¹⁶ ГъачIихъан, дурарин майтар багъри юрднаъ айи Сихем кIуру шагъриз духну, Ибрагъимди Хаморин баярихъан арсрахъ гъадабгъу накъвдиъ ивру.

¹⁷ Аллагъди Ибрагъимдиз тувнайи гаф тамам апIру вахт багахъ хъубахъ, Египетдиъ айи жугъдарин къадар гъюблан-гъюбаз ар-тухъ шули гъабхъну. ¹⁸ Аьхириъ Египетдин тахтнийина, Юсуф аьгъдру жара паччагъ гъафнийи.

¹⁹ Дугъу ихъ халкъ аьмал кади ишлетмиш гъапIну ва ихъ абйириз гужар тувну. Дурарин бицIидар, пуч хъубан бадали, чIурариз гатIахъуз мажбур апIури гъахъну. ²⁰ Гъадму вахтна Муса бабкан шулу. Думу Аллагъдиз къабул шлу бай гъахъну. Думу шубуб вазли чан адашдин хулаъ дадаин мухрихъ шулу, ²¹ хъа думу гатIахъиган, паччагъдин шуру гъадагъуру ва чахъ, чан байси, тербияламиш апIуру. ²² Мусайиз Египетлуйирин гъадмугандин илмар аьгъю гъахъну. Думу улхбарий дилавар, ляхнарий бажаранлу кас вуди гъахъну.

²³ Мусайин ягъчIвур йис гъабхъиган, гъардашлугъ жугъдариин улукъуз дугъан кIваз гъюру. ²⁴ Чан гъардшарикан сарик Египетдин агъали къалхъради ва дугъаз йивуради дяркъну, дугъхъанди духъну, Мусайи египетлу йивну йикIуру.

²⁵ Мусайи, чан халкъдиз чалантина Аллагъди азадвал гъапIрайивалин дурар гъаври ахъуршул пну, фикир гъапIнийи, амма дурар гъаври ахъундайи. ²⁶ Хъайигъан дугъаз хабарсузди чиб-чпик кархънайи къюр жугъуд рякъюру ва дугъаз дурар, гъамци кIури, мясляаьтнахъна хуз ккун шулу: «Эй инсанар, учву гъардшар вучва, гъаз учву сари-сариз гиран ктапIурачва?» ²⁷ Амма чан багахълуйиз гиран ктапIурайири, Мусайиз хъизигну, кIуру: «Уву ич аьхюрди ва диванбегиди шли дерккунву?» ²⁸ Накъ Египетлуси, узура йивну йикIуз ккунди ануз?» ²⁹ Му гафар гъеерхъиган, Муса

Египетдиан гьергну, Мадиама юрднаъ гьурабайиси чаз бин ккебгьру. Душваъ дугъаз къюр байра шулу.

³⁰ ЯгъчІвур йис улдучІвхъан, ичІи чюлиъ Синай дагъдин дугъаз чан улихъ убгурайи азун рукчин ялавнягъ малайик рякъюру. ³¹ Му гьаркъю Муса мюгътал шулу. Хъа ужуди тамаша апІбан бадали рукчиз багахъ хъуз хъюгъиган, дугъаз Агъа Аллагъдин сес ебхъуру: ³² «Узу яв абйирин Аллагъ, Ибрагъимдин Аллагъ, Исакъдин Аллагъ ва Якъубдин Аллагъ вуза!» ГучІбаан гукІни духънайи Муса рукчиз лигуз даршули гъахъну. ³³ Гъадмуган Агъайи дугъаз кІуру: «Яв ликарилан илдит, фицики уву дийгънайишв Аллагъдиз гирами жил ву. ³⁴ Узуз Египетдиъ Йиз халкъдиз зулмар апІуради рякъюрязуз, дурарин сузйирин агъузар ерхъуразуз ва дурар азад апІуз жилиина кудучІвназа. Гъаци вуйиган, Узу уву хъана Египетдиз гъаъразаву».

³⁵ «Уву ич ахъурди ва диванбегиди шли дерккну» пну, жугъдари нигъ гъапІур гъадму Муса ву. Убгурайи азун рукчигъ Аллагъдин малайик гьаркъю, Аллагъди малайикдилантина жугъдарин гъакимдарди ва азад апІурди гъаурра гъадму Муса ву. ³⁶ ЯгъчІвур йисан Египет жилариин Уъру гъюлихъ ва ичІи чюлиъ аламатар ва аъжайиб лишнар улупури, дурар Египетдиан адаурра гъадму Муса ву. ³⁷ Израилин баяриз: «Ичв Агъа Аллагъди учвухъна ичв чвйирин арайиан, узуси, Пайгъамбар гъаъди» гъапирра гъадму Муса ву. ³⁸ ИчІи чюлиъ уч гъашиган, Израилин халкъдихъ хъайир, чахъди Синай дагъдин малайик гъулхур, чІиви гафар къабул гъапІур, дурар ухъухъна рукъуз гъитур, ихъ абйирихъди хъади гъаширра гъадму Муса ву. ³⁹ Ихъ абйириз дугъахъ хъебехъну хъуз ккун гъабхъундар, думу нигъ дапІну, Египетдиз хътакуз ккун гъабхъну. ⁴⁰ Дурари Гъарундиз гъапну: «Ухъу дина хъади гъягъюз ухъуз идолар кадаъ, фицики ухъу Египетдиан адау Мусайихъди фу гъабхънуш, аьгъдархъуз». ⁴¹ Гъадмуган дурари идол вуди кІарисиб кадапІну, дидиз гъурбнар хури ва чпи гъапІубдикан шадлугъар апІури гъахъну. ⁴² Аллагъди дурарихъан маш гъадбгъуру, ва дурари завун идолариз гъурбнар хури икрамар апІуру. Пайгъамбарин Китабдиъ гъамци дибикІнайиси гъабхъну:

«Израилин халкъ!

ЯгъчІвур йисан ичІи чюлиъ

урккру ва ургру гъурбнар

учву Узуз хури гъахъунчвахаъ?

- 43 Ваъ, учву икрам апІбан бадали,
учвухъди Молохдин чадур,
ичв Ремфан-идолин хяд,
ичв ктау идолар гъахури гъахъунчва.
Гъаддиз лигну, Узу учву
Вавилон сяргъятарилан тина гъаъдиза».

44 Ихъ абйири, ичІи чюлиъ лицурайи вахтна, йикърарнан гирами Чадур гъабхури гъахъну. Думу Чадур Мусайи, Аллагъди чаз улупу чешнейиинди гъапІну. 45 Ихъ абйири Гъисайин хиликкди чпин абйирилан гъурубкъу гъадму чадур гъабхури гъахъну. Дурари, Аллагъди улихъди жара халкъар ултІуркку жил гъибисну. Гъамци Давудрин йигъар улукъайиз гъабхънийи. 46 Давуд Аллагъдиз ккунир гъахъну. Думу, Якъубдин Аллагъдиз хал дивбан бадали, ккарагну.

47 Хъа Агъайиз хал Сулейманди дивру. 48 Анжагъ ВаритІанзаанур хилариинди диву дараматарийъ яшамиш шлур дар, фицики, пайгъамбри дупнайиганси:

- 49 «Аършар Йиз тахт вуйиз,
хъа жил – Йиз ликарин кІан.
Фициб хал Узуз дивуз шулчвухъан? –
кІура Агъайи, –
Ясана Йиз эргвал йивру йишв наан а?

50 Му вари Узу яратмиш гъапІуб даринхъа?»

51 Эй, Аллагъдиз юкІвар бахш апІуз ва Дугъахъ хъпехъуз даккни фурсачийр! Учву гъарган Гирами Рюгъназ къаршу удучІуварачва, учву ичв абйирсдар вучва. 52 Ичв абйири пайгъамбрарикан фуж утІурккундар? Дурари Гъякълур гъюваликан улихъмиди хабар гъапІу пайгъамбрарра гъийихну, гъамус гъадму Гъякълур учву масу тувну гъакІунчва! 53 Аллагъдин малайикари учвуз туву Къанундиз мютІюгъ гъахъундарчва.

Стефан йикІуб

54 Му гафарихъ хъпехъурайи жугъдарин гъякимдрари хъюлу ургури, силбари жакъракъар апІурайи. 55 Гирами Рюгънахъди ацІнайи Стефан завузди лигуру, ва дугъаз Аллагъдин гъяйбатна Дугъан арччулну хилихъ дийигънайи Иса рякъюру. 56 Дугъу кІуру:

– Магъа, узуз атГарццнайи аьршарна Аллагъдин арччул терефнаъ Инсаниятдин Бай рьякъюразуз.

⁵⁷ Гьякимдрари чИгъар апІури, чпин ибарий тІубар урччву. Хъасин дугъ'ин алархъу. ⁵⁸ Дурари, Стефан шагърин гъирагъдихъна духну, дугъ'ин гъван улюбхюз хъюгъру. КучІлин шагъидари Саул кІуру сар жигъилихъ чпин палтар уьрхюз гъитнийи. ⁵⁹ Дурари Стефандин гъван улюбхнайиган, Стефанди ккарагъури гъапи:

– Я Агъа Иса! Йиз рюгъ къабул апІин!

⁶⁰ Хъасин къамкъариина ис духну, зарбди чИгъ апІуру:

– Я Агъа! Дурарин гъаму гунгъилан хил алдабгъ!

Гъамци дупну, дугъан нефес улдубтІуру.

Саул хъугънайидарихъ хъерхуб

8 ¹ Стефан йикІбиин Саул рази гъахънийи. Гъадму йигъан Ерусалимдиъ айи хъугънайидарихъ зурбади хъергбар ккергънийи ва дурар, вакилар ктарди, вари Ягъудия ва Самария уьлкъир вуйиси гъарагънийи.

² Стефандиз вафалу вуйидари, дугъ'ин ишлар дапІну, думу накъвдик кивнийи.

³ Хъа Саули, хъугънайидар терг апІуз ккунди, гъардин хуларий учІври, жилар, хпар дисури, дустагъдиъ итуийи.

Филип Самарияийиз

⁴ Чпин йишвариан утІурккну, гъар йишвариъ гъадаргъу хъугънайидари Ужувлан хабар рабгъуйи. ⁵ Гъаци, Филип Самария кІуру шагъриз гъюру ва Месигъдикан аьгъювалар улупуру. ⁶ Дугъан гафар деерхъну, дугъу гъапІу аьламатыр дяркъну, халкъди сабхилди Филипди гъапиб аннамиш апІуз хъюгъру. ⁷ Гъаз гъапиш, дугъу гизафдариан чИгъар апІурайи жинар адаъну ва аьхючІвев паралич кайидар, ликудар сагъ гъапІну. ⁸ Ва гъадму шагъриъ зурба шадвал абхънийи.

⁹ Самарияийиъ улихъдира сюгъюрчивалар апІру ва мид'инди вари мюгътал апІру сар Симон кІуру кас айи. Дугъу учв зурба касси улупуйи. ¹⁰ Дугъахъ хъпехъу варидади кІури шуйи:

– Му касдиъ «Зурба Къувват» кІуру аллагъдин къудрат а. ¹¹ Дугъу хайлин вахтна инсанар чан сюгъриинди гъайран апІруган,

дугъахъ хъугъри шуйи. ¹² Хъа халкъар Аллагъдин Паччагълугъ-дикан ва Месигъ Исайикан агъювалар улупурайи Филипдихъ хъпехъуз хъюгъиган, жилар ва хпар штуан шулу. ¹³ Гъадму Симонра хъугънийи ва, штуан духъну, гъарган Филипдихъди шули гъахъну. Дугъу улупурайи аьлааматар ва аьжайиб лишнар рьякьюри, думу учвра гъайран шуйи.

Петрна Югъан Самарияийъ

¹⁴ Самарияийин агъайири Аллагъдин Гаф къабул гъапІну, кІури гъеебхъу Ерусалимдиъ айи вакилари, дурарихъна Петрна Югъан гъаьру. ¹⁵ Дурар, дина дуфну, тазади хъугънайидари Гирами Рюгъ къабул апІри пну, ккарагуру. ¹⁶ Фицики дурар Агъа Исайин ччвурнахъди штуан духънашра, Гирами Рюгъ дурарикан сарира къабул дапІнадайи.

¹⁷ Гъадмуган Петрина Югъанди дурариин хилар иливуру ва Гирами Рюгъ къабул апІуру. ¹⁸ Вакилари хилар иливиган, дурари Гирами Рюгъ къабул гъапІуб дябкъну, Симонди вакилариз пул теклиф апІури, ¹⁹ кІуру:

– Узу шлийн хил иливишра, дугъу Гирами Рюгъ къабул апІури, узузра гъациб гъюкум чавайчва.

²⁰ Петри дугъаз кІуру:

– Яв пул кІулик кубкІрияв, гъаз гъапиш уву Аллагъдин багъиш пулихъ гъадабгъуз ният гъапІунва. ²¹ Ич ляхнарин иштиракчи хъуз лайикъ дарва, фицики яв юкІв Аллагъдин улихъ дугъри дар. ²² Гъаддиз яв чІуру ният гардандиъ бис, дидлан хил алдабгъбан бадали Аллагъдиз ккараг, белки, Дугъу увлан хил алдабгъур. ²³ Гъаз гъапиш рьякьюразузки, яв жан къутІкъли бахилвалихъди абцІна ва уву гъакъсузвали йисир дапІнаву.

²⁴ Гъадмуган Симонди жаваб туву:

– Учву гъапибдикан фукІара уз'ин улулубкъбан бадали, Агъайиз ккарагай.

²⁵ Петрна Югъан, Исайикан шагъидвал дапІну ва Агъайин гаф агъювалиинди улупну, Ерусалимдиз хътакуру. Гъюру рьякьюьди дурари Самария уьлкейин гъуларикан гизафдариъ Исайикан Ужувлан хабар рабгъуру.

Филипди

хасижви хъугъвалихъна хуб

²⁶ Агъайин малайикди Филипдиз кІуру:

— Гъязур духъну, кьиблайихъинди, Ерусалимдиан Газа кІурушваз ичІи чюлиантина гъябгъюрайи рякъюхъна гъарах.

²⁷⁻²⁸ Филип, гъязур духъну, гъягъюру. Дугъаз рякъюъ Эфиопия-йин, Кандакия ччвур али паччагъ дишагълийин девлет уьбхру, бегларикан вуйи эфиоп хасижви алахъуру. Думу Ерусалимдиз икрам апІуз душну хътакурайир вуйи. Дугъу, фургъниъ деъну, Ишая пайгъамбрин китаб урхурайи. ²⁹ Гъадмуган Гирами Рюгъну Филипдиз кІуру:

— Фургънихъна душну, гъаддихъди гъуз.

³⁰ Дидихъна гъушиган, Филипди, дугъу Ишая пайгъамбрин китаб урхури деебхъну, гьерхру:

— Урхурайибдин гъаври ахърана?

³¹ — Узу фици гъаври ахъзахъа? Узу шликІа гъаври тІаърайин-хъа? — жаваб тувру дугъу ва Филипдиз фургъниз чан гъвалахъна теклиф апІуру.

³² Дугъу Гирами китабариан гъамщдар гафар урхурайи:

— Думу убккуз гъабхурайи марччси вуйи
ва ултІубкъурайи марччлихънин улихъ
сессуз агълижиси

Дугъу Чан ушв абщундайи.

³³ Думу инсан вуди гъисаб апІурдайи.

Думу гъякъ вуйи диван апІбахъан
мягърум апІури гъахъну.

Фуж Дугъан заманайиндарин ниятарин гъаври ахъди?

Фицики дюн'яйиин Дугъан уьмур кьатІ гъапІну.

³⁴ Хасижвуву Филипдихъан гьерхру:

— Узу увкан пуб ккун апІураза: мушваъ пайгъамбри шликан кІура — чакан, даршиш жарарикан?

³⁵ Гъадмуган Филипди, мушваъ Исайикан кІура, дупну, Гирами китабдин гъадму йишвлан ккебгъну, Ужувлан хабар ктибтуз хъюгъру.

³⁶ Рякъ давам апІури, дулар штухъна гъюру ва хасижвуву Филипдихъан гьерхру:

– Магъа шидра: узуз штуан хъуз фти машат апИдихъа? [37]*

³⁸Дугъу фургъун дебккуз буйругъ тувру, къюридра штуъ учІвру ва Филипди думу штуан апІуру.

³⁹Хъа штуан удучІвган, Агъайин Рюгъну Филип гъадагъуру, хашижвуваз думу сарун гъяркъюндайи ва дугъу шадди рякъ да-
вам апІуру. ⁴⁰Филип, кІуруш, Аштод шагъриъ ади шулу. Дугъу,
шагъриан шагъриз гъягъюри, Къайсарийиз гъяйизкъан, Ужув-
лан хабар рабгъури гъахъну.

Саул хъугъувалихъна хуб

9¹Му арайиъ Саул, Агъайин ученикариз гучІар ккаъри, дурар
йихуз ккунди хъергнайи. Думу жугъдарин маллийрин ахъю-
рихъна гъягъюру. ²Дугъхъан Саули Дамаскдиъ айи жугъдарин
мистариз вуйи кагъаз бисуру. Диди душваъ, жилар вушра, хпар
вушра, Исайин терефкрар алахъиган, дурар дидисну, йитІну,
Ерусалимдиз хуз ихтияр тувуйи. ³Думу Дамаскдиз багахъ шула-
йиган, сабпну завариан аквну ккаъру. ⁴Думу жил’ина алдакуру
ва чаз кІурайи сес ебхъуру:

– Саул, Саул! Уву Узухъ гъаз хъергнава?

⁵Дугъу: «Агъа, Уву фуж вува?» – пну гъерхиган, Агъайи жа-
ваб тувру:

– Узу уву хъергнайи Иса вуза. ⁶Гъудужвну, шагъриз гъарах
ва уву душваъ, фу дапІну ккундуш, пидивуз.

⁷Дугъахъ хъайи адмийирин мюгъталвалиан чІал гъибиснийи,
фицики дурариз, сес ебхъурашра, фужкІа рякъюрадаи. ⁸Жили-
лан за гъахъи Саулиз, улар арцциган, фукІара рякъюри гъаб-
хъундар. Думу дугъахъ хъайидари, хилхъан дидисну, Дамаскдиз
хъади гъюру. ⁹Думу шубуд йигъан дярякъри, дирипІри ва ду-
рубхъри гъахънийи.

¹⁰Дамаскдиъ Ананай кІуру Исайин ученик айи. Агъайи дугъаз
аъжайиб рякъбиинди гъапнийи:

– Я Ананай!

Дугъу:

* 8:37 Грекарин саспи БикІбариъ кІура: «Хъа Филипди гъапи: „Эгер уву яв вари
юкІв хъипну хъугъраш, штуан хъуз шулвухъан“. Хъа дугъу гъапи: „Узу хъу-
гъурза – Иса Месигъ Аллагъдин Бай ву“».

– Гъай Агъа! – пну, жаваб тувру.

¹¹ Агъайи дугъаз кІуру:

– Гъудужвну, «Диш кюче» кІуру кючейиз гъарах ва Ягъудайин хулаъ Тарсдиан вуйи Саул кІуру кас гъерх, думу гъамусяаът ккарагура.

¹² Дугъаз аъжайиб рякъбиинди, дугъан улар сагъ апІуз дүфну, дугъ’ин хил иливури Ананай кІуру кас рякъюру.

¹³ Ананайи жаваб тувру:

– Я Агъа! Гъадму касди Ерусалимдиъ Яв халкъдиз гъапІу чІуру ляхнарикани гизаф деебхъназуз. ¹⁴ Гъаминара думу, жугъдарин ахюну маллийри гъаъну, Увухъ хъугънайидар вари дисуз дүфнайир ву.

¹⁵ Хъа Агъайи дугъаз кІуру:

– Гъарах, фицики паччгъарин, жугъдарин ва жара халкъарин арайиъ Йиз ччвур адлу апІуз думу кас Узү кадагъунза. ¹⁶ Узү дугъаз, Йиз ччвурнахъди фукъан аъзаб дизигну ккундуш, улупидиза.

¹⁷ Ананайи, душну, гъадму хулаъ Саулиин хил иливну, дугъаз кІуру:

– Саул чве, мина гъюру рякъюъ увуз гъяркъю Агъа Исайи узү, яв улар сагъ апІбан ва Гирами Рюгъну ацІбан бадали, гъаъназу.

¹⁸ Гъамци гъапибси, дугъан уларилан ханцІ алдабхъиганси шулу ва дугъаз рякъюз хъюбгъру, хъасин думу штуан шулу. ¹⁹ Хъа дугъу уъл ипІуру ва дугъахъна къувват гъюру.

*Саули Дамаскдиъ
агъювалар улупуб*

²⁰ Дугъан Дамаскдиъ ученикарихъди садшвнуд йигъ шулу, хъасин дугъу Иса Аллагъдин бай вуйиваликан, жугъдарин мистариз гъягъюри, агъювалар улупури гъахъну. ²¹ Дугъан гафар гъеерхъкъандар вари мюгътал шуйи ва кІуйи:

– Му кас Ерусалимдиъ Исайиз ккарагурайидар вари терг апІурайи гъадму Саул дайинхъа? Думу мина, дурар дидисну, жугъдарин маллийрин ахъюдарихъна гъахуз дүфнайир дайинхъа?

²² Хъа Саулин къувват артухътІан-артухъ шулайи ва дугъу, Иса Месигъ вуйивал тасдикъ апІури, Дамаскдиъ яшамиш шулайи жугъдар русвагъ апІурайи.

Саул абжаликан ккадархуб

²³Хайлин йигъар улдучІвхъан, жугъдари думу йикІуз йикърар апІуру. ²⁴Дурар йигъ-йишвди шагърин урнарихъ дугъаз ккеъну шуйи, аммаки Саулиз дурарин къастнакан абгъю шулу. ²⁵Ученикари, йишвну дуфну, думу жагваъди шагърин цаллансина чІа-тинди эрхру.

Саул Ерусалимдиъ хуб

²⁶Саул Ерусалимдиз гъафиган, дугъаз Исайин ученикарик ктикъуз ккун шулу, амма дурариз дугъхъан гучІури гъахъну, фицики дурар, му Исайин ученик ву пну, дугъахъ хъугъри адайи. ²⁷Гъадмуган Варнавди думу вакиларихъна хуру ва дурариз, Саулиз Абга фици гъяркънуш, Абгайи дугъаз фу гъапнуш, Саули Дамаскдиъ фици дирбашди Исайикан абгъювалар улупнуш, ктибтуру. ²⁸Дидхъантина Саул дурарихъди гъузру ва Ерусалимдиъ, азадди лицури, Абга Исайикан ачухъди абгъювалар улупури шулу. ²⁹Думу грек чІалниинди улхру жугъдарихъди гъюжатарихъ шулу, хъа дурари думу йикІуз къаст апІуру. ³⁰Гъардшариз мидкан абгъю дубхъну, думу, Къайсарияйиз духну, гъадушв'ан багъри Тарсдиз рякъюъ абру.

³¹Гъамци вари Ягъудия, Галилей ва Самария уълкйир вуйиси хъугънайидар саламат ва хъугъувалиъ мягъкам шули гъахъну. Абгайихъан гучІ'вал хъади ва Гирами Рюгъну кюмек апІури, вакиларин ученикарин къадар артмиш шули гъабхъну.

Петри

паралич кайир сагъ апІуб

³²Шагъриан шагъриз гъягъюри, Петр Лидда кІуру шагъриъ айи хъугънайидариин улукъуру. ³³Душваъ дугъаз Эней кІуру, рিশвуз даршули, миржид йисан ахний ахънайи сар кас дихъуру. ³⁴Петр дугъаз кІуру:

— Эней! Месигъ Исайи уву сагъ апІура. Яв ахниккан гъудужв!

Энейра дишла гъудужвуру. ³⁵Лиддайиъ ва Сарондиъ айидариз варидариз му рябкъюру ва дурар Абгайихъ хъугъру.

Петр Тавифа чИиви аИуб

³⁶ Яффайиъ Тавифа (грек чІалниинди Доркас, яна «Жейран») кІуру сар хьугънайи дишагъли айи. Дугъу, ужувлар аПІури, касибариз садакыйир тувуйи. ³⁷ Гьадму йигъари думу кетІерццну йикІуру. Думу, дижикІну, зиин хулаъ гьитру. ³⁸ Хъа Лидда Яффайихъан ярхлаъ дархъбаз лигну, Петр Лиддайиъ айиваликан деебхъну, ученикари дугъахъна: «Къан дарапІди гъач», – кІури, кьюр кас гъару.

³⁹ Петр, гъазур духъну, дурарихъди гъюру. Петр гъафиган, думу зиин хулазди гъахуру ва аЧІни хпар ишури дугъан гъаншариз гъюру. Дурари чпиз Тавифайи гьидирху ккурттар улупуру. ⁴⁰ Петри дурар хул’ан адауру ва, къамкъариина ис духъну, ккарагуз хьюгъру. Хъасин гъачІирихъинди илдицну, кІуру:

– Тавифа, гъудужв!

Дишагълийи улар арццу ва, Петр дяркъну, за духъну деъру. ⁴¹ Хил гъачІабкккну, Петр дугъаз гъудужвуз кюмек аПІуру. Хъасин вари хьугънайидариз ва аЧІни хпариз дих дапІну, дурариз чІиви духънайир улупуру. ⁴² Мидкан вари Яффайиз аьгъю шулу, ва гизафдар Агъайихъ хьугъру. ⁴³ Хъа Петр дидхъантина хайлин йигъари Яффайиъ гьидкъарин уста Симондихъ гъузнийи.

*Петр Корнилий кІуру
Римдин юзбашийихъ хьуб*

10 ¹ Къайсарияйиъ Корнилий кІуру сар кас яшамиш шули гъахъну. Думу Италияйин къушмарин юзбаши вуйи. ² Думу, чан вари хизанси, Аллагъдихъан гучІури шлур ва Аллагъдиз вафалу жви вуйи. Дугъу жумартвалиинди касибариз садакъа тувуйи ва гъаммишан Аллагъдиз ккарагуйи. ³ Аьжайиб рякъкъбиинди йигъну, сьаьт шубуб шулайи арайиъ, дугъаз Аллагъдин малайик чан улихъна дуфну ачухъди рякъюру. Малайикдира дугъаз: «Корнилий!» – пну, дих аПІуру. ⁴ Дугъу, гучІра дубхъну, малайикдихъинди дилигну: «Фу кІурава, Агъа?» – пну, гьерхру. Малайикди дугъаз жаваб тувру:

– Яв ккарагбар ва яв садакыйир Аллагъди кІваин гъюрхну. ⁵ Гъамус, Яффайиз гъаьну, Петр кІурайи Симондиз дих аПІуз гьит. ⁶ Думу гъюлихъ хал хъайи гьидкъарин уста Симондихъ дергна.

⁷ Малайик гьудучІвиган, Корнилийи чан кьюр гьаравшиз ва Аллагдадин рякъюь айи сар эскриз дих апІуру ⁸ ва, дурариз гьаб-шибдикан кидибтну, дурар Яффайиз гьаьру.

⁹ Хьайигьан лисун шули, дурар шагьриз багахь шулайи вахтна, Петр ккарагуз гьваин улучІвур. ¹⁰ Дугьаз гаш шулу ва дугьу уьл ипІуз къатІь апІуру. Хураг гьязур апІури имиди, думу аьжайиб гьялназ гьюру. ¹¹ Дугьаз, аьршар атІарццну, юкъьиб пІипІари-хьанна шли-вуш дибиснайиси ахю суфрасиб саб шейь жилиина ис шули рябкъюру. ¹² Дид'ин гьар жорейин жилилан гьагьру гьйванатар, битІар-чурчлар ва завун ничхрар алди рякъюрайи.

¹³ Петрихьна сес шулу:

– Гьудужвну, дурккнун итІин, Петр! – кІури.

¹⁴ Петри:

– Дициб дарапІарза, Агьа, гьаз гьапиш саб вахтнара чІуру ва марцц дару мутму гьипІур дарза, – жаваб тувру.

¹⁵ Дугьаз думу сесну къюбпи ражари кІуру:

– Аллагда марцц гьапІуб марцц даруб вуди гьисаб мапІан.

¹⁶ Гьамци шубуб ражари текрар шулу, хьасин дишла вари хьана завариз зигуру.

¹⁷ Петри, гьабкъюбдин мянайикан фагьум апІури имиди, Корнилийи гьау адмийир, Симондин хулар гьерхри, дугьан урнарихьна дуфну дийигьуру. ¹⁸ Дурари зарбди гьерхру:

– Петр кІуру Симон гьаму хуларий дергнайн?

¹⁹ Петри гьабкъюбдикан фагьум апІури имиди, Рюгьну дугьаз кІуру:

– Узухь хьебехь, уву шубур касди агура. ²⁰ Гьудужв, улдучІв ва, саб фикирра кадарди, дурарихьди гьарах, фицики дурар Узу гьаьназа.

²¹ Петри, улдучІвну, гьадму касариз кІуру:

– Учву агурайир узу вуза. Учву гьаз дуфнайидар вучва?

²² Дурари жаваб тувру:

– Уччу юзбаши Корнилийи, вари жугьдари гьюрмат апІурайи гьакьлу ва Аллагдахьан гучІру касди, гьаунчу. Марцци малайикди дугьаз, увуз чан хулаз дих апІуз ва яв гафарихь хьпехьуз, амур дапІна.

²³ Хулаз теклиф дапІну, Петри дурар хялижв апІуру. Хьайигьан рякъ'ин духьну, Петр дурарихьди гьагьюру, ва Яффайиан сакьюдар гьардшарра дугьахьди хьахьру.

²⁴Хъайигъан думу Къайсарияйиз хъуркъру. Корнилий, чан ма-йиларна багахълу дустар уч дапІну, дурариз ккилигурайи.

²⁵Петр хулаъ учІвруган, улихъна удучІву Корнилийи, дугъан ликарикк дахъну, икрам апІуру.

²⁶— Гъудужв! Узу анжагъ увусир инсан вуза — кІури, Петри думу за апІуру.

²⁷Дугъахъди сюгъбат апІури, Петр хулаъ учІвиган, дугъаз душваъ ахъючІвеъ халкъ уч духъну рьякъюру. ²⁸Петри дурариз кІуру:

— Учвуз агъячвузки, жугъудриз жара миллетдиндарихъди тти-кІуб вая дурариин улуркъуб гъадагъа вуйивал. Аммаки Аллагъди узуз гъич сар адмикъана кифир, ясана марцци дарур вуйиб гъисаб дарапІуб табшурмиш гъапІунзуз. ²⁹Гъаддиз лигну, узуз теклиф гъапІумитІла, чІалкъан дарпиди мина гъафунза. Гъаци вуйиган, учвхъан гьерхраза: узуз гъаз дих дапІначва?

³⁰Гъадмуган Корнилийи кІуру:

— Юкъуд йигъ мидиз улихъна, лисхъан саяѳт шубуб шули, гъаму вахтна, узу йиз хулаъ ккарагурайза. Сабпну йиз улихъ аку палтар али сар кас ачмиш гъахъну ³¹ва дугъу узуз гъамци гъапну: «Корнилий, яв ккарагувал аършариз деебхъна ва уву касибариз туву садакъйир Аллагъди кІваин дюрхна. ³²Гъаци вуйиган, Яф-файиз Петр кІуру Симон хъади гъюз адми гъаъ, думу гъюлихъ яшамиш шулайи гъидкъарин уста Симондин хулаъ хялижвди дергна». ³³Узура дишлади увухъна гъаунза, ва гъюб ужу гъапІунва. Гъамус ухъу вари Аллагъдин улихъ дийигънахъа, ва Агъайи увуз йип гъапибдихъ хъпехъуз учу гъязур вуча.

Петрин улхуб

³⁴Гъадмуган Петр дурариз кІуру:

— Дугъриданна агъю гъабшизуз, Аллагъ адмийирин машназ дилигрур вуйиб. ³⁵Дугъу Чахъан гучІрур ва гъякъ вуйир, фуну миллетдин адмийир вушра, къабул апІура. ³⁶Дугъу Месигъ Исайин мелзналантина Израилин халкъдиз мясляатнан ужуб хабарнакан гаф гъапІну. Думу варидарин Агъа ву. ³⁷Улихънаси Ягъудияйиъ гъаши гъядисйирикан, Ягъ'яйи Галилейиъ улупу штуан апІувалихъан ккергъу гъядисйирикан агъячвуз. ³⁸Гирами Рюгъ ва къувват туву, Аллагъди Месигъ гъапІу Назаретлу Исайикан

аьгъячвуз. Аллагъ гьарган Исайихъди гьахъну ва Иса варишварий ужувлар апури ва иблисдин гьюкмикк ккайикъандар вари сагъ апури, лицури гьахъну. ³⁹Учу Дугъу Ерусалимдиъ ва вари жугъдарин уълкеийъ гьапкъан ляхнарин шагъидар вуча. Думу, гакъвлин хачрак кьумарихъди карсну, гьакъну. ⁴⁰Хъа дукъну шубудпи йигъан Аллагъди Думу чъиви гьапъну, ва Думу инсанарихъна ачмиш шуйи. ⁴¹Анжагъ Думу варидариз ваъ, хъа Аллагъди улихъмиди ктагъу шагъидариз, яна Думу чъиви гьашихъан, Дугъахъди ипури-убхъури гьаши учузтлан, улупну, ачухъ гьапундар. ⁴²Аллагъди чъивидарин ва гъийихдарин зин Диванбегги вуди дерккнайир гьадму Кас вуйиваликан инсанариз аьгъювалар улупуз ва дидин шагъидвал апуз учуз амур гьапъну. ⁴³Вари пайгъамбарари, Дугъахъ хъугъу гьарсарин гунгъарилан Дугъан ччвурнахъан хил алдабгъиди кпури, Дугъкан шагъидвал апури гьахъну.

*Жугъуд дарудари
Гирами Рюгъ къабул апуб*

⁴⁴Петр улхури имиди, дугъахъ хъпехъурайидариина Гирами Рюгъ гьору. ⁴⁵Петрихъди гьафи суннат дапънайи хъугънайидар, Аллагъди Чан Гирами Рюгъ жугъуд дарударизра тувбиин мюгътал духънайи. ⁴⁶Фицики дурариз гьадрари фици, жара чъаларининди улхури, Аллагъдин ахъювалин тяриф апураш, ебхъурайи. Гьадмуган Петри кпуру:

⁴⁷— Мурариз ухъузси Гирами Рюгъ багъиш гьабхъну. Гьаддиз штухъди штуан хъуз дурариз шлихъан гьадагъа апуз шул?

⁴⁸Ва дугъу дурар Месигъ Исайин ччвурнахъан штуан хъуз гьитру. Хъасин дурарира Петрикан чпихъди сакъюдар йигъари гъузуб тлалаб апуру.

Петр Ерусалимдиз хътакуб

11 ¹Вари Ягъудия уълке вуйиси Исайин вакилариз ва гьардшариз, жугъуд дарударира Аллагъдин Гаф къабул гьапъну кпури, ебхъуру. ²Ва Петр Ерусалимдиз гьафиган, жугъдари дугъаз тягънйир гъивнийи:

³— Уву суннат дапъну адрударин хулариз гъягъюри ва дурарихъди уълихъ деъри гьахъунва!

⁴ Гьадмуган Петри вари гъаши ляхнар хъайи-хъайиси ктитуз хьюгъру:

⁵ – Яффа шагъриъ, ккарагурайи вахтна, аьжайиб рябкъбиинди юкъуб пИпИнахъан дибиснайиси саб аьхю суфрасиб аьршариан йиз улихьинди ибхри гъябкъюнзуз. ⁶ Узуз дид'ин жилилан гъягъру гъайванатар, нахшрар, битАр-чурчлар ва завун ничхрар гъяркъзуз. ⁷ Хъасин гъамцдар гафар кІурайи сес гъеебхъунзуз: «Петр! Гъудужвну, дурккнун итИин!» ⁸ Хъа узу жаваб тувза: «Затра дициб дарапАрза, Агъа, фицики гъич саб вахтнара чІуру ва марциб дару мутму гъипІур дарза». ⁹ Сесну зав'ан къюбпи ражари гъапиуз: «Аллагъди марцц гъапІуб марциб даруб вуди гъисаб мапІан». ¹⁰ Гъамци шубуб ражари гъабхънийи, ва хъана вари аьршариз гъизигнийи. ¹¹ Му арайиъ дишлади узу дергнайи хуларихъна Къайсарияйиан узухъна гъаьнайи шубур кас гъафнийи. ¹² Ва Гирами Рюгъну узуз, шаклу даршиди, гъадрарихъди гъягъюз амур гъапІнийи. Узухъди гъаму йирхърид гъардшарра гъафну. Учү Корнилийин хулаз гъафунча. ¹³ Дугъура учуз, чаз фици марцци малайик гъяркънуш ва малайикди фу гъапнуш, ктибтнийчуз: «Яффайиъ айи Петр кІуру Симон хъади гъюз адмийир гъаь. ¹⁴ Дугъу увуз уву ва вари яв хизан уьрхру гафар пидивуз», – кІури.

¹⁵ Узу улхуз хьюгъиган, сифте ухъ'инси, дурариина Гирами Рюгъ гъафнийи. ¹⁶ Ва йиз кІваина думуган Агъайи гъапи гафар гъафнийиз: «Ягъ'айи инсанар штуан гъапІну, хъа учву Агъайи Гирами Рюгънахъди цІийи апІидичву». ¹⁷ Гъаци вуйиган, эгер Аллагъди, Агъа вуйи Месигъ Исайихъ хъугъу ухъузси, жугъуд дарударизра Гирами Рюгъ багъиш гъапІнуш, Аллагъдиз машат апІуз узу фуж вухъа?

¹⁸ Му гафар гъеерхъиган, дурари гъерхбар дерккру.

– Рябкъюрайиганси, Аллагъди жугъуд дарударизра цІийи уьмур бадали чпин тахсрар гардандиъ дисуз ихтияр тувну, – кІури, дурари Аллагъдин ад апІуру.

Антиохияйин хъугънайидар

¹⁹ Хъа Стефандин вахтари, зулмар дапІну, утІуркку хъугънайидар, жугъдаризтІан дарди Ужувлан хабар рабгъури, Финикия, Кипр ва Антиохияйихънакъан хъуркънийи. ²⁰ Хъа Киприан ва

Киринейиан вуйи хьугънайидарикан сакъюдари, Антиохияйиз дуфну, жугъуд дарударихъдира сюгъбатар апІури, Агъа Исайикан Ужувлан хабар улупури гъахънийи. ²¹Дурарихъди Агъайин къудрат хъайи ва гъаддиз гизафдар, хьугъну, Агъайихъинди илтІикІнийи.

²²Мидкан аваза Ерусалимдин хьугънайидарихъна рубкъуру ва дурари Антиохияйиз Варнав гъаъру. ²³Аллагъди му адмийириз уж'вал дапІну дябкъну, дина гъафи Варнав шад шулу, ва Аллагъдиз КІваантІан вафалу хъувалиъ дугъу дурар ижми гъапІнийи. ²⁴Фицики думу Гирами Рюгъну ва хьугъвали ацІнайи кас вуйи. Натижайиъ лап гизаф халкъ Агъайин терефкрар шулу.

²⁵Хъасин Варнав Тарсдиз Саул агуз гъягъюру ²⁶ва, дагну, Антиохияйиз къяляхъ хъади гъюру. Душваъ дурар сад йисан гъузнийи ва, хьугънайидар уч шлушваз Варнавна Саул гъюри, дурариз аьгъювалар улупури шуйи. Гъаддихъанмина гъадму Антиохияйиъ Исайин ученикариз сифте вуди «христианар», Яна «Месигъдин терефкрар» пуз хъюгъну.

²⁷Гъадму вахтна Ерусалимдиан Антиохияйиз пайгъамбрар гъюру. ²⁸Дурарикан, Гирами Рюгъну гъевесламиш дапІнайи сар Агав кІурури, вари дюн'яйиъ зурба гаш'вал абхъди кІури, хабар дебккнийи, ва гъаци Клавдийи паччагъвал апІурайиган гъабхънура вуйи. ²⁹Думуган Исайин ученикари, гъарури чаан удукърубкъан, Ягъудия уълкейиъ айи чпин гъардшариз кюмек апІуз къатІъ гъапІнийи. ³⁰Дурари, кюмек уч дапІну, Варнавдихъди ва Саулихъди хьугънайидарин аьхюдарихъна хътапІнийи.

Гъирод хьугънайидарихъ хъергуб

12 ¹Гъадму вахтари паччагъ Гъирод хьугънайидарикан сакъюдарихъ хъергуз хъюгъру. ²Дугъу буйругъ тувну, Югъандин чве Якъуб ханжлихъди йивну йикІуру. ³Хъа му ляхин жугъдариз хушди дябкъну, Петрра дисуру. Му Лавшарин машкварган гъабшиб вуйи. ⁴Петр дидисну, дустагъдиъ итру ва ю-юкъурди эскрар айи юкъуб дестейиз думу, нубатар апІури, гъаравликк уърхюз буйругъ тувру, фицики дугъу Пасхайин машкврахъан Петр халкъдин улихъна диван апІбан бадали адагъуз ният дапІнайи. ⁵Петр дустагъдиъ ул алдадабгъри уърхюрайи, хъа хьугънайидар дугъхъанди Аллагъдиз ккарагурайи.

Петр азад хъуб

⁶ Гъиродди думу халкъдихъна адауз ккайи йигъ хъайиз йишвну, Петр, кьюр эскрин арайиъ зунжрарихъди дитІнайир, даахна-йи. Хъа дустагъ урнарихъ хъайи гъаравлари уьбхюрайи. ⁷ Сабпну дустагъдиз Агъайин малайик гъюру ва душвайишв аквну абцІру. Петрик хил кучну, «Ухди гъудужв!» – пну, малайикди думу хьиргру. Ва дугъан хилариин али зунжрар алдахъуру. ⁸ Хъа малайикди Петриз кІуру:

– Юкъв’ан идибтІ ва ликариин алахъ.

Петри гъаци гъапІиган, малайикди кІуру:

– Чуха хъипну, узухъди гъач.

⁹ Малайикди апІурайи му ляхнар, гъякъикъатдиъ дарди, аъжа-йиб рякъъбиинди шулайидарси гъигъри, Петр дугъан къяляхъди удучІвуру.

¹⁰ Сабпи ва къюбпи жергейин гъаравларихъан гъудучІвну, дурар шагъриз гъягъру урнарихъна гъюру. Хъа чиб-чпилан ар-ццу урнариан дурар удучІвуру. Саб къючейиан удучІвиган, малайик сабпну дургру ва Петр сарди гъузуру. ¹¹ Чан фикрихъна гъафи Петри кІуру:

– Гъамус дугъриданра, Агъайи, Чан малайик гъаъну, узу Гъи-роддин хилккан ва жугъдари уз’ина хуз ккайи вари бала-къазйи-риккан уърхюб гъябкъюнзуз.

¹² Му аьгъвалат аннамиш дапІну, Петр Маркра кІуру Югъандин дада Мар’ямдин хуларихъна гъюру. Душваъ хайлин халкъ уч духъ-ну, ккарагурайи. ¹³ Петр урнарик кучиган, Рода кІуру гъараваш риш удучІвуру ва дугъу, думу фуж вуш, гъерхру. ¹⁴ Хъа Петрин сес аьгъю дубъну, шадвалиан урнар арццуз гъархну, думу хулаъ архъру, ва, урнарихъ Петр дийигъна пну, хабар тувру. ¹⁵ Дугъаз: «Уву яв фикирнахъ хъана?» – кІуру, амма шуру чан гафар гъякъ вуйиб хъана тасдикъ апІуру. Дурари шураз: «Думу Петрин рюгъ вушул», – кІуру. ¹⁶ Петри урнар урччвуб давам апІури шулу ва, урнар арццу, чпиз Петр гъяркъиган, вари мюгъгал шулу.

¹⁷ Хили ишара дапІну, дурариз ккебехъ дупну, Петри, учв Агъа-йи дустагъдиан фици адаънуш, ктибтуру, хъа кІуру: «Мидкан Якъубдиз ва миди вуйи гъардшариз кидибтай». Хъасин дилин думу жара йишваз гъягъюру.

¹⁸ Йигъ улубкьюради, эскрарин арайиъ, Петр нашдикІан кІури, ахью гьалмагьал абхъру. ¹⁹ Гьиродди Петр агури гьахъну, амма дугьаз думу гьидихъндар, ва дугъу, эскрарихъан силис гьадабгъну, дурар дариз зигуз буйругъ тувру. Хъасин Гьирод Ягъудия уълкейиан Къайсарияйиз гъягъюру ва саб къадар вахтна гьадушваъ гъузру.

Гьироддин абжал

²⁰ Гьироддиз Тирин ва Сайдаин агьалйирикан гизаф хъял кайи. Дурари Гьироддин дахъру хулан гьуллугъчи Власт чпин терефназди илтІикІну, дугъан кюмекниинди вари паччагъдихъна дуфну, дугъкан мясляът гьитуб ккун апІуру, гъаз гъапиш дурарин уълке Гьироддин вилаятдикан итІуру сурсатаринди асиллу вуйи.

²¹ Гюрюшмиш шуз улупнайи йигъан Гьирод, паччагъвалин палтар алди, тахтнини деъру ва халкъдихъди улхуз хъюгъру. ²² Халкъди дугъаз: «Му инсандин ваъ, хъа Аллагъдин сес ву!» — кІури, чІигъар апІури гьахъну. ²³ Хъа Гьиродди му гафар лайикъ вуйидарси къабул апІуру, амма Аллагъдин ад гъапІундар. Мидиз лигну Аллагъдин малайикди дугъаз йивуру, йикІуру ва думу мялхвъари хътитІуру.

²⁴ Аллагъдин Гаф рабгъури, хъугънайидарин къадар артухъ шулайи. ²⁵ Варнавна Саул, Ерусалимдиъ чпиз туву табшуругъ тамам дапІну, чпихъди Марк кІуру Югъан хъади, Антиохияйиз хътакуру.

Варнавдинна Саулин гьуллугъ ккѣбгъувал

13 ¹ Антиохияйин хъугънайидаригъ гьамцдар пайгъамбар ва мялимар гъяйи: Варнав, КІаруч кІуру Симеон, Киринаейиан вуйи Луций, юкъур паччагъдикан сар Гьироддихъди саГІиди тербияламиш гъапІу Манаил ва Саул. ² Дурари Агъайиз гьуллугъ апІури, ушвар дидиснайи вахтна, Гирами Рюгъну кІуру:

— Узуз Варнавна Саул жара апІинай, гъаз гъапиш дурари Узу чпиз пуз ккайиб тамам апІиди.

³ Дурари ушвар дидисну, ккарагну, Варнавдинна Саулин хилар иливну, деетуру.

Варнавна Саул Киприин хъуб

⁴Гирами Рюгъну гъаъну, дурар Селевкийиз гъюру, хъа душв'ан Киприина сирнав апІуру. ⁵Саламиндиз дуфну, дурари жугъдарин мистариъ Аллагъдин Гаф рабгъуру. Дурарихъди кюмек апІури, Югъаннара хъайи.

⁶Вари Кипр вуйибси душну, тму кІулихъ хъайи Пафосдиз гъурукъган, дурариз Варисус (Елима) кІуру сар жугъуд сюгъюрчи – кучІлин пайгъамбар, гъахъру. ⁷Думу Кипр вилаятдин ахъюр вуйи фагъумлу кас Сергей Павелин гъуллугъчи вуйи. Сергей Павели, Варнавна Саул хъади гъюз гъитну, дурарикан Аллагъдин Гаф ктибтуб ккун апІуру. ⁸Хъа Елимаи (ччвурнан мяна «сюгъюрчи» ву) гъар жорейин манигъвалар апІури, Сергей Павел хъугъувалихъан ярхла апІуз чарйир зигуйи. ⁹Гъадмуган учвра Павел вуйи Саули, Гирами Рюгънахъди ацІну, дугъахъинди ижмиди дилигну, ¹⁰кІуру:

– Агъ хаинвалина писвали абцІнайи иблисдин бай, дугъривалин душман! Уву Агъайин диш рякъяр цІаркувал фила ккутІди-ва? ¹¹Узухъ хъебехъ! Гъамус Агъайи магъа ув'ин хил иливна, кур духъну, саб вахт хъайиз, ригъ рябкъидарвуз.

Сабпну дугъан улариин дерин мучІушин улубчІвуру ва думу, учв хъади гъарур агури, минди-тинди илтІикІури, лицуру. ¹²Му гъядиса дябкъну, Агъайин агъювалариин аламат духъну, Сергей Павел хъугъру.

Писидияин Антиохияйиъ

¹³Павел ва дугъахъди хъайидар, Пафосдиан сирнав гъапІдар, Памфилияйиъ айи Пергия шагъриз гъюру, хъа Югъан дурарихъан жара духъну, Ерусалимдиз хътакуру. ¹⁴Пергияйиантина дурари чпин рякъ давам апІури, Писидияин Антиохияйиз гъюру. Султ йигъан дурар, жугъдарин мистаз дуфну, душваъ деъру. ¹⁵Мусайин къанун ва пайгъамбарин китабар урхбалан къяляхъ, мистан ахъюдари дурарихъна гъамци пуз гъаъру:

– Гъардшар, эгер ичв халкъдиз тувру насигъят аш, йипай.

¹⁶Гъадмуган гъудужвну, хил за дапІну, Павели кІуру:

– Израилин халкъ ва Аллагъдихъан гучІрудар, хъебехъай!

¹⁷Израилин халкъдин Аллагъди ихъ абйир ктагъну ва Дугъу

ихъ халкъ, дураp гъеле Египетдиъ гъурабйирди имиди, заан гъапІну ва Чан къудратлу хил’инди гъадму ругарилан алдаъну. ¹⁸Ва ягъчІвур йисандин арайиъ ичІи чюлиъ дурарин тІулар ах апІури гъахъну. ¹⁹Хъасин Ханаан вилаятдиъ ургуб халкъ тІанкъ дапІну, Дугъу израиллуйириз гъадрарин жил ирс вуди тувну. ²⁰Му ляхнар вари 450 йисандин арайиъ гъашидар ву. Хъасин Дугъу дурариз Шамуил пайгъамбриина гъайизкъан, халкъдин ахъударди судйир тувнийи. ²¹Хъасин дурари паччагъ ккун гъапІнийи, ва Аллагъди Вениаминдин тухмиан паччагъди Кишдин бай Саул тувнийи. Дугъу ягъчІвур йисан паччагъвал гъапІнийи. ²²Саул ултІуккну, Аллагъди Давуд паччагъди дерккну. Дугъкан дугъу гъамци шагъидвал гъапІну: «Ессейин бай Давуд Йиз кІваз хуш гъахънийиз. Узу амур гъапІкъандар вари дугъу тамам апІиди». ²³Ари Давудрин насларикан, Чав гаф тувиганси, халкъ Уърхур – Иса, Израилиз бахш гъапІну.

²⁴Иса гъайиз улихъна Ягъ’яйи Израилин халкъдиз, чпин тахрар гардандиъ дидисну, штуан апІбан агъювалар улупнийи.

²⁵Аършариан табшурмиш дапІнайиб тамам апІури, Ягъ’яйи гъапнийи: «Узу фуж вуди гъисаб апІурачва? Узу Месигъ дарза, Думу йиз къяляхъди гъиди. Узу Дугъан шаламарин гъахмиир гъядарчузкъан лайикур дарза».

²⁶Эй йиз гъардшар, Ибрагъимдин наслин веледар ва Аллагъдихъан гучІрудар! Му, ухъу уърхбан бадали, дапІнайи гаф вуйи. ²⁷Ерусалимдин агъалйири ва дурарин ахъудари, Иса уърхювал Туврур вушул пну, къабул гъапІундайи ва Думу жазайикк ккитнийи. Гъамци дурари пайгъамбрари гъар султ йигъан кІурайи гафар тамам гъапІнийи. ²⁸Дурариз Иса йикІбан бадали тахсир гъибихъундаршра, Пилатдикан Думу йикІуб тІалаб гъапІнийи. ²⁹Вари Гирами китабариъ Исайикан дибикІнайиси дурарин тамам гъабшиган, Дугъан беден, дарикан кадабгъну, накъвдиъ ивнийи. ³⁰Аммаки Аллагъди Думу чІиви гъапІнийи. ³¹Хайлин йигъари Чахъди Галилейиан Ерусалимдиз гъафидариз Думу ачмиш шули гъахънийи. Хъа гъамус дураp халкъдин улихъ Дугъан шагъидар ву.

³²Аллагъди ихъ абйириз тувнайи гаф ухъуз, дурарин баяриз, Иса чІиви апІбиинди тамам апІбакан Ужувлан хабар учвуз

деебтурача. ³³ Мидкан Гирами китабарин кьубпи шиъриъ ди-
бикІна:

«Уву Йиз Бай вува,
гьамус Узу Яв Адаш гьахьунза».

³⁴ Иса гьачІихъан, дутІну, ругдиз илтІитІикІбан бадали, Ал-
лагьди Думу чІиви гьапІну, ва мидкан гьамци дупна:

«Узу Давудриз гаф туву
гирами ва шаксуз ужувлар
учвуз тувдиза».

³⁵ Фицики Мяълийирин китабдин жара йишваъ Аллагьди
дупна:

«Уву Яв Гирамир
ругдиз илтІикІуз
гьидритара».

³⁶ Чан вахтна Давуд Аллагьдин гьуллугьнаъ духъну, кечмиш
гьахъну, думу чан абйирин накъваригъ кивну ва ругдиз илтІикІ-
ну. ³⁷ Хъа Аллагьди гьачІихъан чІиви гьапІу гьадму Кас ругдиз

илтІикІундар. ³⁸ Ва гьаддиз, гьардшар, учвуз аьгъю йибхъайки,
ичв гунгъарилан хил алдабгъувал Исайилантина дебккначвуз.

³⁹ Мусайин къанундиинди учву гьякълу апІуз даршлуган, вариб-
диъ гьарсар хьугънайир Исайилантина гьякълу апІиди. ⁴⁰ Гьад-
диз, пайгьамбрари дупнайи исихъайи гафар учв'ин улулуркъбан
бадали, ихтият йихъай:

⁴¹ «Хъебехъайчва, шаклу шулайидар,
мюгътал йихъай ва дург йихъай,
фицики Узу ичв йигъари
учву хътругърусиб ляхин апІидиза.
Учву дидихъ, шликІа
гъаври аишра, хьугъидарчва».

⁴² Варнавна Павел мист'ан удучІвурайиган, дурари хъа султ
йигъанна гьамдикан ктибтуб ккун апІуру. ⁴³ Алдагъиган, жугьда-
рин ва жара миллетдин хьугънайидарикан гизафдар Павелинна
Варнавдин къяляхъди гьягъюру. Мурари халкъдихъди сюгъатар
гъахури, дураг Аллагьдин гьякъ рякъюъ гъузуб ижми апІуру.

⁴⁴ Гъюру султ йигъан шагърин, сакъюдар ктарди, вари агъалйир
Аллагьдин гафнахъ хъпехъуз уч гьахънийи. ⁴⁵ Гизаф халкъ гьяб-
къиган, жугьдар хъюлу ацІну, Павели кІурайи гафариз къаршу

удучІвуз ва дугъаз локънар апІуз хъюгъру. ⁴⁶Гъадмуган Павелина Варнавди дурариз дирбашди кІуру:

– ЖарадаризТан сифте учвуз Аллагъдин Гаф улупну ккунди-йи. Хъа думу къабул дарапІбиинди гъаргандин уъмрихъан ичв учву мягърум апІураш, учу гъамус жугъуд дарударихъинди илдицидича. ⁴⁷Агъайи гъамци табшурмиш гъапІунчуз:

«Уву вари дюн'я уьбхбан бадали,

Узу Увкан жара миллетариз чирагъ гъапІунза».

⁴⁸Му гафар гъеерхъиган, жугъуд дарудар шад гъаши ва дурари Агъайин гафнан тяриф апІуз хъюгъю; ва гъаргандин уъмриз кадагънайидар хъугънийи. ⁴⁹Гъамци вари вилайтдиъ Агъайин Гаф рабгъурайи.

⁵⁰Хъа жугъдарин маллийри дурариин диндихъ хъайи гъюрматлу дишагълийир ва шагърин кІулиъ айи адмийир алауру. Дурар Павелихъна Варнавдихъ хъергру ва дурар шагъриан утІурккуру. ⁵¹Павелна Варнав, чпин ликарик кайи бишируг гъадму адмийириина кутІубчвну, Иконияйиз гъягъуру.

⁵²Вари ученикар гъаммишан шадвали ва Гирами Рюгъну ацІну шулу.

Павелна Варнав Иконияйиъ

14 ¹Иконияйиъ Павелна Варнав, аьдат вуйиси, жугъдарин мистаз гъюру ва дурари душваъ ижмивалиинди аьгъювалар улупуру. Жугъдарикан ва жара миллетарикан гизафдар Исайихъ хъугънийи. ²Хъа хътругъу жугъдари, Варнавдизна Павелиз къаршу вуди, жугъуд дарударик хъял капІру.

³Вушра, Варнавна Павел, душваъ къаназ гъузну, Агъайикан дирбашди аьгъювалар улупури гъахъну. Агъайи дурарин хиларилантина Чан ужувлан шагъидвал вуди хайлин аьламатар ва аьжайиб лишнар улупури гъахъну. ⁴Шагърин агъалйир къюб дестейиз пай гъахънийи: садар жугъдарихъанди, тмундар Исайин вакиларихъанди. ⁵Жугъуд дарударинна жугъдарин аьхюдари Павелна Варнав, гъван улюбхну, урччвуз къаст гъапІиган, ⁶вакилар, мидкан хабар дубхъну, Ликаонияйин шагърар вуйи Листра, Дервия ва дурарин аьтрафарихъинди гъушнийи.

⁷Дурари душвариъра Ужувлан хабар рабгъури гъахъну.

Паралич духънайир сагъ апІуб

⁸ Листрайиъ, ликарик паралич кади, бабкан гъахъихъанмина сабанна дилицу кас айи. ⁹ Му кас Павелин гафарихъ хъпехъурайи. Павел дугъахъинди гъилигнийи. Дугъаъ сагъ хъуз хъугъвал айивал Павелиз гъябкънийи ¹⁰ ва зарбди гъапнийи:

– Ликриина гъудужв!

Думу гъедергну лицуз хъюгъру. ¹¹ Гъадмуган, Павели гъапІуб гъябкъиган, адмийири ликаон чІалниинди чІигъ апІуру:

– Ухъухъна инсанарин суратнаъди аллагъар дуфна.

¹² Дурари Варнавдиз Зевс, хъа Павелиз Гермес кІурайи, фицики дурарикан гизафси улхрур Павел вуйи.

¹³ Шагърин гъирагъдихъ Зевсдиз икрам апІру мист хъайи. Му мистан гъуллугъчийи, кюкйирин кунцІарна йицар хъади, шагърин урнарехъна йицар хъаъну гъюру. Дугъазра халкъдихъди, Павелизна Варнавдиз икрам апІбан лишан вуди, йицар дурккну гъурбан апІуз ккунди айи. ¹⁴ Мидкан гъебхъу Варнавна Павел, хъюл’ан чпин палтар дячІяргъну, чІигъар апІури, халкъдихъна жаргъуру:

¹⁵ – Эй инсанар, учву гъапІрачва? Учү аллагъар дарча! Учү учвусдар инсанар вуча! Учү учвухъна, учү идоларихъан маш гъибицну, завар-жилар, гъюлер ва дурариъ айикъандар вари яратмиш гъапІу чІиви Аллагъдихъинди илтІикІбан бадали, учвухъна Исайикан Ужувлан хабар хъади дуфнайидар вуча. ¹⁶⁻¹⁷ Улихъди Аллагъди, ужувлар апІури, Чакан учвуз гъаммишан кІваин апІури гъахънушра, Дугъу гъарсаб халкъдиз чан рякъ дибисну гъягъюз ихтияр туври гъахъну. Дугъу, учвуз ужуб бегъер тувуз, мархъар гъаъри гъахъну. Дугъу учвуз ипІуз ужуб тувра ва ичв юкІвар шадвали ацІра.

¹⁸ Вари гъамцдар гафар гъапнушра, Павелихъанна Варнавдихъан йицар гъурбан апІбахъан халкъ саб гужа-гуждитІан дерккуз удукъундайи.

¹⁹ Вакилари Ужувлан хабар рабгъурайиган, Антиохияйианна Иконияйиан жугъдар дуфну, халкъ дурариз гъамци кІури къаршу адауру:

– Вакилари учвуз фукІара гъякълуб кІурадар, хъа вари дурарин кучІлар ву.

Мурарира, гъван улюбхну, Павел йивну дитру ва, думу гъа-кІуншул пну, хъчІюхюри, шагърин гъирагъдихъ духну дитру.

²⁰ Ученикар дугълан илтИшган, Павел гъудужвuru ва шагъриз гъягъюру. Хъайигъан думу, Варнавра хъади, Дервийиз гъягъюру.

²¹ Гъаму шагъриъ дурари, аьгъювалар улупури, чпиз хайлин ученикар гъазанмиш апІуру. Хъасин дурар Листрайиз, Иконияйиз ва Антиохияйиз хътакуру. ²² Душвариъ дурари чпин ученикарин юкІвар хъугъвалиъ ижми хъпан бадали, дурар гъевеслу апІуйи. Дурари гъамци кІуйи:

– Ухъуз Аллагъдин Паччагълугъдиъ учІвайиз гизаф аьзабар алахьиди.

²³ Хъасин хъугънайидарин гъарсаб жямаятдиъ абхюр ктагъ-балан къяляхъ, Павеллина Варнавди, ккарагну ва ушвар дидисну, чпи хъугънайи Аллагъдиина дурар аманат апІуру.

²⁴ Писидияйиантина душну, дурар Памфилияйиз гъюру ²⁵ ва Пергдиъ аьгъювалар улупуру. Хъасин дурар Атталіяйиз ктучІвuru. ²⁶ Хъа дилин дурар Аллагъдин амриинди чпи гъапІу ляхнар апІуз гъау Антиохияйиз сирнав апІуру.

²⁷ Дина дүфну, вари хъугънайидар уч дапІну, дурари Аллагъди чпиз гъапІу вари ляхнарикани ва Агъайи жугъуд дарударизра хъугъвалихъна раккар арццбакан ктибтуру. ²⁸ Хъа дурар душваъ чпин ученикарихъди къаназ гъузнийи.

Ерусалимдиъ уч хъуб

15 ¹ СабцІиб вахтналан Антиохияйиз Ягъудияйиан гъапІрудар-вуш гъафи адмийири гъардшариз кІуйи: «Эгер учву Мусайин аьдатниинди суннат дарапІиш, уьрхюз хъибдарчвухъан». ² Павелна Варнав дурарихъди рази гъахъундар, ва мидин кІуллан дурарин арайиъ ярхи гъюжат абхъру. Гъадмуган Павелна Варнав ва сакъюдар жарадар му месэла бадали Ерусалимдиз вакиларихъна ва хъугънайидарин аьхюдарихъна гъару.

³ Гъамци хъугънайидари дурар рякъюъ аьнийи. Финикияйианна Самарияйиантина гъягъюрайиган, дурари, фици жугъуд дарудар хъугъвалихъна гъафнуш, ктитурин гъахъну, ва мид'ин гъардшар шад шуйи. ⁴ Ерусалимдиз хъуркъиган, дурар хъугънайидарин аьхюдари шадвалиинди къабул апІуру. Павеллина Варнавди Аллагъди чпиинди гъапІдарикан варибдикан ктибтуру.

⁵ Фарисйирин тереф дибиснайи сакъюдар хъугънайидари гъудужвну кІуру:

– Жугьуд дарударин суннат апІуб лазим ву ва дурариз Мусайин Къанун уьбхюз табшурмиш дапІну ккунду.

⁶Вакиларна хьугънайидарин ахьюдар му месэла гьял апІбан бадали уч шулу. ⁷Гизаф улхбалан къяляхь Петр гьудужвну кІуру:

– Гъардшар! Учвуз аьгъячвузки, Аллагъди сифте кІул’ан ухькан узу ктагъну ва жугьуд дарудариз йиз мелзналантина Ужувлан хабар ебхьруси ва хьугъвалихъна гьюруси гьапІну. ⁸Инсанарин юкІвар аьгъю Аллагъди, дурариз ухьузси Гирами Рюгъ багъиш дапІну, дурар къабул апІувал улупну. ⁹Дугъу, хьугъвалиинди дурарин юкІвар марцц дапІну, ихъна дурарин арайиь саб фаркъвалла гьибтундар. ¹⁰Гъаци вуйиган, Исайин ученикариин я ухьхъан, я ихъ абйирихъан гьабхуз дарши гьагъ иливурин, гъаз учву Аллагъ ахтармиш апІурачва? ¹¹Хъа Агъа Исайин ужувлиинди гьадарси ухьура уьрхрувалихъ хьугъурхъа.

¹²Уч духънайидар вари ккебежъуру. Варнавдина Павели чпилантина Аллагъди жугьуд дарударин арайиь улупу аьламатариканна аьжайиб лишнарикан ктитору ва ккебежънайидар хъебежъури гъузру. ¹³Дурарин улхуб ккудубкІиган, Якъуб улхуз хьюгъру:

– Гъардшар, узухъ хъебежъай!

¹⁴Сифтеиан жугьуд дарудар чан халкъ вуди къабул дапІну, Аллагъди дурариз фици уж’вал гьапІнуш, Симонди ухьуз ктибтунхъуз.

¹⁵Гъамдихъди пайгъамбарин гафарра, дидикІнайиси, дюзди гьюра:

¹⁶⁻¹⁸ «Агъайи, гъаму арайиз

Хурайири кІура:

„Хъасин Узу хътакидиза,

ва ккадабхънайи Давудгъарин хал,

дидин харабйир за дапІну, цийи алаъну,

жугьуд дарударра кади,

Йиз ччвурнахъ хьугърайидарси вари инсаният

Агъайихъна гъюз

гьялак хъпан бадали,

тазатІан арайиз хибдиза“.

Дюн’я ккебгъхъанмина

му аьгъюб вуйи».

¹⁹ Гъаддиз узу Аллагъдихъинди илдицу жугъуд дарудариин ухъу читинвалар илилрчуб лазим вуди гъисаб апІураза. ²⁰ Ухъу дурариз, идолариз гъурбан дапІнайи хураг мипІанай, къяппавалар мапІанай, бугъмиш дубхъну гъабчІибдин йикк мипІанай ва ифи мубхъанай кІури, кагъаз дибикІну ккунду. ²¹ Фицики дегъзаманайин насларихъанмина гъарсаб шагъриъ Мусайин къанундикан улупрудар ва гъар султ йигъан мистариъ Къанун урхури шлу адмийир а.

Вакиларин кагъаз

²² Хъасин вакиларина ахъюдари, вари хъугънайидарихъди мяс-ляаѣт дапІну, чпин арайиан саршвнур гъардаш кадагъну, дурар Павелихъдина Варнавдихъди Антиохияйиз гъауб къатІъ апІуру. Дурари гъардшарин арайиъ гъюрмат айи Сила ва Варсава кІуру Ягъуда ктагъуру, ²³ ва дурарихъди гъамциб кагъаз хътапІуру:

– Вакиларина хъугънайидарин ахъюдари, ичв гъардшари Антиохияйиъ, Сирияйиъ ва Киликияйиъ айи жугъуд дару гъардшариз саламар гъаъра. ²⁴ Ич арайиан гъушу бязидари, ич терефнаан чпиз гъич саб табшурмиш апІувалра адарди, учвухъна дуфну, чпин гафариинди ичв арайиъ гъалабулугъ ипбакан хабрар дерхъначуз.

²⁵ Учу варидарин разивалиинди сакъюр кас кадагъну, ич юкІв али Варнавдихъдина Павелихъди учвухъна гъауз къатІъ гъапІунча. ²⁶ Му касари ихъ Агъа Месигъ Исайин ччвурнахъ чпин уьмур гъяйиф гъапІундар. ²⁷ Гъаѣира учвухъна Ягъудана Сила гъаърача, дурари учвуз учу гъибикиуб гафарииндира пиѣи. ²⁸ Фицики Гирами Рюгъназ ва учуз учву вартІан метлеблу саб ляхнихъантІан хътауз ккунди адарчуз: ²⁹ идолариз гъурбан дапІнайи хураг мипІанай, ифи мубхъанай, къяппавалар мапІанай, бугъмиш дапІну гъабчІибдин йикк мипІанай. Гъамрар вари тамам апІури гъашиш, ужу хъибдичвуз. Сарун сагъ-саламатѣи гъузай.

Гъаънайидар Антиохияйиъ

³⁰ Гъамци гъау вакилари, Антиохияйиз дуфну, хъугънайидар уч дапІну, дурарихъна кагъаз тувру. ³¹ Дурари му кагъаз урхуру ва кюмекнан хабриин шад шулу. ³² Ягъудана Сила, чпи пайгъамбарра вуди хъпаз дилигну, хъугъувалиин ижми хъуз дурариз кюмек

апІури, дурарин улихь къаназ гьулхнийи. ³³ Душваъ сацІиб гьуз-хъан, Ягьудайизна Силайиз ягьурлувал ккун дапІну, дурар гьаъ-дарихъна къяляхь гьягьюз гьитру. [³⁴]*

³⁵ Хъа Павелна Варнав Антиохийиъ гьузру. Гизаф жарадарихъ-ди дурари, душваъ аьгьювалар улупури, Агъайин гафнан Ужув-лан хабар рабгьуру.

Павелна Варнав жара хуб

³⁶ СацІиб вахтналан Павели Варнавдиз кІуру:

– Гъач хъана ухьу, Агъайин Гаф гъарабгьу гъарсаб шагъриъ айи ихь гъардшариин улуркъну, дурар фици яшамиш шулаш, лигухъа.

³⁷ Варнавдиз Марк кІуру Югъанра чахъди гьадагьуз ккун шулу.

³⁸ Амма Павели, Памфилияйиъ чпихъан хътаку ва аьхиризкъан чпин ляхниъ иштирак дарши Марк кІуру Югъан хъади дурушиш ужу шул, пну, фикир апІуру.

³⁹ Гъамци дурарин арайиъ гьюжат абхъру ва гъаци Павелна Варнав чиб-чпихъан жара шулу. Варнавди, Маркра гьадагьну, Киприз сирнав апІуру. ⁴⁰ Павели, кІуруш, Сила ктагьуру. Гъардшари думу, Агъайиина аманат дапІну, рякъюъ тІаъру. ⁴¹ Думу, гъардшарин хъугьувал мягькам апІури, Сирийиъ ва Киликия-йиъ лицури гъахъну.

Павеликна Силайик

Тимофей ктикьуб

16 ¹ Дилин Павел Дервийиз, хъасин Листрайиз гьюру. Душваъ Тимофей кІуру сар ученик айи. Дугъан дада хъугънайи жугъуд дишагъли вуйи, хъа адаш грек вуйи. ² Листрайиъ ва Иконияйиъ айи гъардшар дугъкан ужуди улхури шуйи. ³ Павелиз Тимофей чахъди рякъюъ учІвну ккунди айи. Гъаддиз дугьу Тимофейин суннат гьапІнийи. Мид'инди Павелиз душваъ айи жугъдариз хуш шлуб апІуз ккунди айи, фицики дурариз варидариз Тимофейин адаш грек вуйиб аьгъяйи. ⁴ Ва дурари, шагърариан шагърариз гьягьюри, хъугъвалиина гьафидариз Ерусалимдиъ

* 15:34 Грекарин саспи БикІбариъ дибикІна: «Хъа Силайи гьадушваъ гьузуз къаст апІуру».

вакилари ва хъугънайидарин ахъюдари адагъу къарар, дураp тамам апІруганси, ктитурѝ гъахъну. ⁵Гъамци хъугънайидар хъугъувалиъ мюгъкам шули ва дураpин къадар йигълан-йигъаз артухъ шули гъахъну.

Павелиз Македонияйиз дих апІуб

⁶Павел ва дугъахъди хъайидар Фригияна Галатия уълкѝириантина гъягъюру, амма Гирами Рюгъну дураpихъди Асия уълкейиъ аьгъювалар улупуз гъитундар. ⁷Мисия уълкейин сьргъятарихъна дуфну, дураpиз Вифания юрдназ гъягъюз ккун шулу, амма Гирами Рюгъну дураpиз манигъвал апІуру. ⁸Гъамци, Мисияйиъ удручІвди, дураp Трoада шагъриз гъюру.

⁹Йишвну Павелиз Македония уълкейин касди, чан улихъ ди-йигъну аьжайиб саягъниинди:

– Македонияйиз дуфну, учуз кюмек апІин, – кІури, миннат апІуради рябкъюру.

¹⁰Му гъябкъюбси, учу дишлади Македонияйиз гъягъюз къатІъ гъапІунча, фицики Аллагъди дураpиз Ужувлан хабар гъайибхай кІура, пну, фикир гъапІунча. ¹¹Трoадайиан гимийиъди рякъюъ учІвну, дилин сифте Самофракия островдиина, хъайигъан Неапол шагъриз гъафунча.

Филипияйиз гъюб

¹²Дилинра учу Римдиан гъафидар яшамиш шулайи Македонияйин сабпи пайнан Филипия шагъриз гъафича, ва душаваъ садшвнуд йигъ гъабхънийич. ¹³Султ йигъан шагъриан нирихъна удучІвнийча. Душвахъ, аьдат вуйиси, гъудгнар апІру хал хъайи. Гъадиана уч духънайи дишагълийирихъди деъну, сюгъбатар апІурайча. ¹⁴Душваъ Фиатир шагъриан вуйи багъа уьру парчайин алвер апІру Лидия кІуру сар дишагълира айи. Думу гъякъ вуйи Аллагъдихъ хъугънайир вуйи. Павелихъ хъпехъурайи вахтна, Агъайи дугъан юкІв ачмиш апІуру, ва думу Павелин гафарихъ хъугънийи. ¹⁵Думу ва дугъан вари хуландар штун гъахъихъан, дугъу учкан тІалаб апІуру:

– Эгер учву узу дугъриданра Агъайихъ хъугънайир вуди гъисаб апІураш, йиз хулаъ яшамиш йихъай.

Учура рази гъашича.

Павелна Сила дисуб

¹⁶ Саб ражари учу гьудгнар апІру хулаз гьягьюраийган, фал китуз шлу жин кайи ва фал китбиинди эйсйириз зурба хайир хурайи лукІ риш алахьунчуз. ¹⁷ Павелинна ич кьяляхьди гьюри, дугьу, гьамци кІури, чІигьар апІури гьахьну:

– Му касар ВаритІанзаану Аллагьдин гьуллугьчйир ву! Дура-ри ухьуз уьрхивалихьна рякь улупура!

¹⁸ Гьамци думу шуру гизаф йигьари кІури гьахьну. Павелихьан ахь апІуз дархьиди, шурахьинди илдицну, дугьак кайи фалин жиндиз кІуру:

– Месигь Исайин ччвурнахьан увуз амур апІураза: дугь’ан удубчІв!

Думу жинра дишлади шур’ан удубчІвуру.

¹⁹ Хьа дуган эйсйириз чпин хайир хьтабтІурайиб дябкьну, дурари, Павелна Сила дидисну, гужниинди базар али майданди-на гьякимарихьна гьахуру. ²⁰ Дурарихьна гьахидари кІуру:

– Му касар жугьдар ву ва дурари ихь шагьригь гьалабулугь ип-ра. ²¹ Дурари ухьу, римлуйири, кьабул вая тамам апІуз лайикь дару аьдатар рагьура.

²² Халкьра Павелизна Силайиз кьаршу шулу. Хьа гьякимари дурар, палтар илдитну, маргьлихьди урччвуз буйругь тувру. ²³ Ду-рар, гизаф дурччвну, дустагьдиь итру, хьа дустагьчийиз дурар ижмишнаан гьаравликк уьрхюз буйругь тувру. ²⁴ Мициб буйругь гьадабгьу дустагьчийира дурар дустагьдиь айи вартІан айитІ дустагьдиь уржру ва дурарин ликар урхьар айи ацІу кьулиь ивну рукьарихьди йитІуру.

Павелна Сила азад апІуб

²⁵ ГьацІишвар багахь шулади, Павелина Силайи, ккарагури, Аллагьдин адназ мяьлийир апІурайи. Дустагьдиь айи дидис-найидар дурарихь хьпехьурайи. ²⁶ Гьаму арайиь сабпну жилар гьаци зарбди гьутІурччвнийики, саки дустагьдин шибритІарра ришвруси. Гьадму сьаьт вари раккнарра арцпру ва вари ди-диснайидариин али рукьарра алдахьуру. ²⁷ НивкІ’ан хьйргу дус-тагьдин гьаравулиз, вари раккнар арццнади дябкьну, ханжал уьчІюбгьну учв йикІуз ккун шулу, фицики дугьу, дидиснайидар

гьєргну пну, хиял гьапІнийи. ²⁸ Хъа Павели: «Уву увуз хатІа ма-
пІан, учу вари гьамшваъ имича», – пну, зарбди чІигь апІуру.

²⁹ Гъаравли, акв апІруб хуз гъитну, Павелна Сила аийи йишваз-
ди архъру ва, гучІбаан гукІни духъну, думу дурарин улихъ жил'-
ин дахъру. ³⁰ Хъасин гъаравулчийи, дурар чІатна адаъну, кІуру:

– Эй йиз худйир, узу уърхбан бадали гьапІну ккунду?

³¹ Дурари дугъаз жаваб туву:

– Агъа вуйи Месигъ Исайихъ хъугъ, Аллагъди уву ва яв хулан-
дар уърхиди.

³² Хъасин дурари гъаравулчийиз ва дугъан хулаъ айидариз ва-
ридариз Агъайин Гафнакан аьгъювалар улупуру. ³³ Гъаравулчи-
йи, дурар чан хулаз гъахи йишван, дурарин зийнар жикІуру,
хъасин дишлади думу ва дугъан хуландар штуан шулу. ³⁴ Чан ху-
лаз гъахи Павелизна Силайиз дугъу хураг гъивнийи, хъа дугъу ва
дугъан хуландари Аллагъдихъ хъугъбин шадвал апІури шулу.

³⁵ ГъачІин улубкъиган, шагърин гъакимари:

– Дустагъ дапІнайидар деетай, – пну, дустагъдиз чпин чар-
хачйир гъаъру.

³⁶ Дустагъдин гъаравулчийи мидкан Павелиз кІуру:

– Гъакимари, узухъна учу деетри пну, адмийир гъаъна. Гъаци
вуйиган, гъамус архаинвалиинди удучІвну гъарахай.

³⁷ Амма Павели дурариз кІуру:

– Учу суд дарапІди, Римдин ватандашар вуйибдизра дилигди,
вари халкъдин улихъ дурчвну, дустагъдиъ итнийи. Хъа гъамус
жиниди деетурайин? Ваъ. Гъит чпи гъюри, чпи учу адаъри.

³⁸ Чархачйири му гафар, гъакимарикна гъапиган, Павелна Сила
Римдин ватандашар вуйиб гъеєбхыган, гъакимариз гучІ шулу.

³⁹ Гъаддиз дурари, дуфну, Павелинна Силайин улихъ чпилан хил
алдабгъувал ккун апІуру ва, дустагъдиан адаъну, дурарикан шагъ-
риан удучІвну гъягъюб тІалаб апІуру. ⁴⁰ Дурар, дустагъдиан удучІв-
дар, Лидияйин хулаз гъюру. Душваъ гъардшарихъди дяркъну, ду-
рарин юкІвар аьшкълу дапІну, шагъриан рякъюъ учІвру.

Павелна Сила Фессалоникайиъ

17 ¹ Амфипол ва Аполлония кІуру шагърариантина душну,
Павелна Сила жугъдарин мист аийи Фессалоникайиз гъю-
ру. ² Павел, дина дуфну, чан аьдатниинди шубуд султ йигъан

жугьдарихъди БикІбарикан улхуру. ³ Дугъу, Месигъ сифте дукІ-ну, хъасин чІиви духъну ккунийи кІури, мидкан гъаврикк ккаъри ва му усбат апІури гъахъну. Дугъу кІуру:

– Гъадму Месигъ узу учвуз улупурайи Иса ву.

⁴ Дурарикан сакъюдар Аллагъ кІваъ уърхру грекар ва хайлин адлу дишагълийир хъугънийи ва Павелинна Силайин терефназ гъафнийи.

⁵ Хъа хъугъну адру жугьдари, хъюл’ан базариин али алчагъ адмийир уч дапІну, гъварч шулу ва вари шагърик гъал кипру. Халкъдин улихъна адаббан бадали, дурари, Ясондин хулаз дукІ-ну, Павелна Сила агуру. ⁶ Дурар душваъ дидрихъди, Ясонна жара гъардшар шагърин гъакимарихъна гъахуру. Халкъди гъамцдар чІигъар апІурайи:

– Вари дюн’айиъ гъалабулугъ ипнайи гъаму касар гъамус гъаминара дукІна, – ⁷ хъа Ясонди дурар чан хулаъ къабул гъапІну. – Дурар, Римдин паччагътІан хъана жара сар Иса паччагъ а кІури, Римдин паччагъдин гъюкмиз къаршу удучІвурар.

⁸ Мициб хабарну халкъдик ва шагърин гъакимарик гъалабулугъ кипру. ⁹ Дурари Ясон ва имбу хъугънайидар, чпи азад апІбан бадали, пул тувуз мажбур апІуру, ва хъасин дурар деестуру.

Верияйиъ **цІийи читинвалар хъуб**

¹⁰ Гъардшари гъадму йишван дишла Павелна Сила Верия кІуру шагъриз гъаъру. Дина гъафибси, дурар жугьдарин мистаз гъагъюру. ¹¹ Мушван адмийир ФессалоникайиндартІан фикирлудар вуйи: дурари Агъайин Гаф лап аьшкъниинди къабул гъапІнийи. Павелина Силайи кІурайиб гъакъ вуш аьгъю апІбан бадали, гъар йигъан БикІбар ахтармиш апІури гъахънийи. ¹² Натижайиъ жугьдарикан гизафдар, хъа гъацира хайлин грекар ва адлу дишагълийирна жилар хъугъувалиина гъафнийи.

¹³ Фессалоникайин жугьдар, Павели Верияйиъра Аллагъдин Гаф рабгъурайиваликан аьгъю дубхъну, гъаина дукІну, халкъдик гъалабулугъ кипуз ва дугъ’ин алауз хъюгъру. ¹⁴ Гъадмуган гъардшари тяди Павел гъюлин гъирагъдихъна гъаъру, хъа Силана Тимофей гъадушваъ гъузру. ¹⁵ Павелихъди гъушдари думу

Афинайизкъан гъаъру. Дилин хътакурайидарихъ Силайизна Тимофейиз «Шлубкъан ухди узухъна гъачай», – кІури, Павели дибикІнаи кагъаз хъайи.

Павел Афинайиз хъуб

¹⁶ Силайизна Тимофейиз ккилигурайи Павелин рюгъ убгури гъабхъну, гъаз гъапиш дугъаз шагъур идолари абцІну гъабкъ-нийи. ¹⁷ Мидкан дугъу мистаъ жугъдарихъдина Аллагъ кІваъ айи грекарихъди ва гъар йигъан базар – майдандиин алахъурайидарихъди сюгъбатар апІури гъахъну. ¹⁸ Сакъюдар эпикурчйир ва стоикар вуйи философар дугъахъди гъюжатнаъ учІвру. Дурарикан сакъюдари: «Му лягълягъиз фу пуз ккунди айкІан?», тмундари: «Думу, рякъру гъялариан, яд аллагъарикан улупурайир вуйкІан?» – кІури шуйи. Дурари мици гъаддиз кІурайи, гъаз гъапиш Павели Исайикан ва Думу чІиви хъуваликан Ужувлан хабар рабгъурайи. ¹⁹ Дурари Павел Ареопаг тепейиин уч шлу мажлисназ духну, дугъхъан гъерхру:

– Уву рагъурайи гъадму агъювалар фу вуш, учуз агъю апІуз хай даршулин? ²⁰ Фицики ич ибарихъна саб аъжайиб хабар гъюра; гъаддиз учуз, му фу вуш, агъю дубхъну ккунди ачуз.

²¹ Афинайин агъалйирин ва душваъ яшамиш шулайи гъураб-йирин пише чпин вахт, сюгъбатар апІури вая гъар жорейин цІийишнар гъял апІури, адапІувал вуйи.

Павелин

Ареопаг мажлисдин улихъ улхуб

²² Павели, Ареопаг мажлисдин улихъ дийигъну, гъапнийи:

– Афинайин агъалйир! Рябкъюразузки, учву гизаф идолар къабул апІурачва, ²³ фицики узу шагъриантина гъягъюрайиган ва ичв гирами йишвариз лигурайиган, «Мялум дару аллагъдиз» кІури дибикІнаи гъурбан апІру йишвра гъабкъюнзуз. Магъа учву, Учв фуж вушра агъдарди, икрам апІурайи Аллагъ, узу учвуз ачмиш апІурайи Гъадму Аллагъ ву.

²⁴ Дюн'я ва дидиъ айикъандар вари яратмиш гъапІу Гъадму Аллагъ заваринна жиларин Агъа хъпаз лигну, Думу инсанарин хилариинди гъапІу дараматарихъ яшамиш шуладар. ²⁵ Дугъаз инсанарин хилариинди апІурайи кюмек ккундар, гъаз гъапиш Дугъаз гъич

фтинкIа игътияж адар. Дугъу чав инсанариз гъарсаб тувра: уьмур-ра, нефесра ва гъаци вари миди вуйи ужувларра. ²⁶Аллагъди сифте сар кас, хъа дуглантина дюн'яйин вари инсаният арайиз гъабхну. Дурар яшамиш шлу вахтар ва йишвар улупну. ²⁷Аллагъдин метлеб халкъари Учв агуб вуйи. Мумкин ву, дурар Дугъахъна рукъузра, дурари Думу агузра. Думу ухъкан гъарурин багахъ хъа. ²⁸Фицики ухъу Гъадгъуинди яшамиш шули, лицури ва нефес хътабгъури ахъа. Ичв шаирарикан сасдари гъаписи: «Ухъу Дугъан веледар вухъа».

²⁹Гъаци вуйиган, ухъу Аллагъдин веледар вуди, Аллагъ гъизи-лиз, арсраз вая гъвандиз, инсандин устадвалиинди ва хиялни-инди яратмиш дапIнайи суратназ ухшар ву пну, фикир дапIну ккундар. ³⁰Аллагъди ихъ агъдруваларин вахт ихъ тахсир вуди гъисаб апIурадар, хъа гъамус Дугъу варишвариъ вари адмийириз чпин тахсрар гардандиъ дисуб амур апIура. ³¹Фицики Дугъу вари дюн'яйин гъякъди суд апIру йигъ улупна. Чав улупнайи Инсанди гъадму суд апIиди. Аллагъди, Думу, гъачIихъан, чIиви дапIну, варидариз шагъидвал тувну.

³²ГъачIихъан чIиви хъубкан деебхъну, дурарикан бязидар: «Мидкан хъа ражари ктибтара» пну, къяхъюз хъюгъру. ³³Гъаци вуйиган, Павел дурарихъан гъудучIвну гъягъюру. ³⁴Хъа сакъюдари, дугъахъ хъюгъну, дугъан тереф бисуру. Дурарин арайиъ Дионисий кIуру Ареопаг мажлисдин иштиракчи, Дамар кIуру дишагъли ва хъана жарадарра айи.

Павел Коринфдиъ хъуб

18 ¹Дидхъан Павел, Афинайиан удучIвну, Коринфдиз гъюру. ²Душваъ дугъаз Понт юрднаан вуйи Акила кIуру сар жугъуд дихъуру. Думу чан шив Прискилайихъди Италияйиан удучIвну дуфнайир вуйи, фицики Римдин паччагъ Клавдийи вари жугъдариз Римдиан удучIвну гъягъюз буйругъ дебккнайи. Павел дурариин улуркъюз гъафнийи. ³Дурари чадрар дирхурайиб, яна Павели чав улихъди апIури гъаши кеспи апIурайиб, агъю гъабшиган, дурарихъди гъузну, лихуз хъюгъру. ⁴Гъар султ йигъан дугъу мистаъ, жугъдарна грекар хъюгъувалиина хури, агъювалар улупури гъахъну.

⁵Силана Тимофей Македонияйиан гъафиган, Павели чан вари вахт жугъдариз Иса Месигъ вуйивал улупбаз харж апIури

гъахъну. ⁶Дурари, мид'ин рази даршули, дугъаз люкънар ап'ури
гъахъну, хъа дугъу чан ликарик кайи бишируг гъадму адмийи-
риина кут'убчвну, гъапи:

– Учву ичв уъмрин тахсиркрар хъидичва. Ичв к'ул'ина гъю-
рубдин узу жаваб тувидарза. Гъамус узу жугъуд дарударихъна
гъягъюраза.

⁷Хъа думу удуч'вну, мистан гъвалахъ хъайи, Аллагъ к'Иваъ уър-
хюрайи Юст к'уру касдин хулаз гъюру. ⁸Мистан ахъюр вуйи
Криспдира, чан вари хизандихъди, Агъайиина хъугъувал гъабх-
нийи. Гъацира Павелихъ хъпехъу коринфлуйириккан гизафдари,
хъугъувалиина дуфну, чпи штуан ап'уз гъитру.

⁹Сад йишван Агъайи аъжайиб рябкъбаъ Павелиз гъапну:

– Гуч'И мап'ан! Адмийирихъди улхбар давам ап'ин ва меккебе-
хъан. ¹⁰Фицики Узу увухъди хъаза ва гъич сарихъанра увуз писвал
ап'уз хъибдар, гъаз гъапиш му шагъриъ Й'из адмийир гизаф айиз.

¹¹Павел душваъ, агъалйириз Аллагъдин Гаф улупури, йисна
гъац'аъ гъузру.

¹²Гъадму вахтна Ахая уълкейин гъакимдар Галлион вуйи. Ма-
гъа жугъдар сат'иди Павелиин алархъуру ва думу суддиз хуру.
Дурари гъамци к'уйи:

¹³– Гъаму касди адмийириз, Къанундин къайдйирихъди дар-
ди, Аллагъдиз икрам ап'уз улупура.

¹⁴Павели ушв абц'айизра, Галлионди жугъдариз к'уру:

– Эгер саб ч'уру ляхин вая хат'а дубхънайиш, узуз учвухъ,
жугъдарихъ, хъпехъуз сеbeb шуйзуз. ¹⁵Хъа ляхин ялгъуз гъапи га-
фариъна, ччвурариъна, ичв къанунариъ аш, му месэла учву гъял
ап'инай. Узуз му ляхин диванбеги хъуз ккундарзуз.

¹⁶Гъамци дупну, дугъу дурар диванханаыйан ут'урккуру. ¹⁷Ва-
ридари, мистан ахъюну малла Сосфен дидисну, думу диванхана-
ыйн улихъ урччвуз хъюгъру, хъа мидкан Галлиондиз гъич вижна-
ра ктайи.

Павел Антиохийиз хътакуб

¹⁸Коринфдиъ хъана хайлин йигъари гъузу Павели, гъардшар
душваъ гъитну, Акилана Прискилла хъади Сирияйиз сирнав ап'у-
ру. Кенхерея портнаъ Павели, чав Аллагъдиз Гаф тувиганси, чан
к'ул алдап'уру. ¹⁹Дурар Эфесдиз гъафиган, Павели Прискилана

Акила душваъ гытну, учв жугьдарихъди сюгьбатар апІбан бадали, мистаз гыюру. ²⁰Дурари дугькан чпихъди шлубкъан къаназ гьузуб тІалаб апІуру, хъа Павел рази гъахъундаи. ²¹УдучІвну гъягьруган, «Эгер Аллагьди амур гъапІиш, узу учвухъна хъадакнугьдииза», – пну, Павел Эфесдиан, баркаллагь дупну, гъягьюру.

²²Къайсарияийиъ гимийиан эдеъну, думу Ерусалимдиз рякъюъ учІвру ва, дина гъафири, душван хъугьнайидар тебрик апІуру, хъасин Антиохияийиз гъягьюру. ²³Душваъ сацІиб вахтна гьузубалан къяляхъ, дугьу чан рякъ давам апІуру ва, Галатияийиъна Фригияийиъ шагьриан шагьриз гъягьюри, душварийиъ вари ученикарин хъугьувал мягькам апІури гъахъну.

Аполлос

²⁴Душваъ Аполлос кІуру Александрия шагьриан вуйи БикІбарин гъаври айи ва ушвниъ ужуб чІал айи жугьуджви айи. Думу сабан Эфесдиз гъафнийи. ²⁵Думу Агъайин рякъярин гъякънаан гъаврикк ккайи кас вуйи. Анжагь Ягь'яйи штунан апІбакантІан деебхънадашра, дугьу Исайин гъякънаан аышкълуди ва дюзди аыгьювалар улупури шуйи. ²⁶Мидкан дугьу мистаъ дирбашди улхуз хъюгьру. Хъа Прискилайина Акилайи, дугьан гафар гьеерхыган, думу чпин хулаз духну, Аллагьдин рякъюн гъякънаан хъанара дишди гъаврикк ккаъру. ²⁷Хъа дугьаз Ахаяйиз гъягьюз ккун гъабшиган, гъардшари, дугьаз ягьур ибшри дупну, душван ученикариз, думу къабул апІри, пну, кагъазра бикІуру. Аполлос дина гъафиган, Аллагьдин ужувналан хъугьдариз дугьу ахю кюмекар апІуру. ²⁸Иса Месигь вуйивал БикІбариинди улупури, дугьу вари халкъдин улихъ жугьдар дюз дарувал ужуди улупуйи.

Павел Эфесдиъ хьуб

19 ¹Аполлос Коринфдиъ айи вахтна Павел, жюрбежюр йишвариантина душну, Эфесдиз ктахъуру. Душваъ дугьаз сакьюдар ученикар алахъуру. ²Дугьу дурарихъан гьерхру:

– Хъугьувалиина гъафиган, учву Гирами Рюгь къабул гъапІунчва?

Дурари дугьаз:

– Учуз Гирами Рюгьнакан гьич гьеебхънукъан дарчуз, – пну, жаваб тувру.

³ Павели дуариз:

– Учву шлин штуан апІувал къабул гъапІунчва? – пну, гьерхру.

Дуарари:

– Ягъ’яйин штуан апІувал, – пну, жаваб тувру.

⁴ Павели кІуру:

– Ягъ’яйин штуан апІувал тахсрар гардандиъ дисбан бадали апІурайиб вуйи. Дугъу инсанариз чан къяляхъди Гъюз Ккайи-рихъ, яна Исайихъ, хъугъуз дих апІури гъахъну.

⁵ Ягъ’яйин ученикариз мидкан гъеебхъиган, дуарар Агъа Исайин ччвурнахъан штуан шулу. ⁶ Хъа Павели дуарариин хилар иливиган, дуарариина Гирами Рюгъ гъафнийи ва дуарар, жа-жара чІалариинди улхури, пайгъамбарвалин гафар пуз хъюгъру. ⁷ Дуарар вари йицІикъюр касдихънакъан вуйи.

⁸ Павели, мистаз гъягъюри, шубуб вазлин арайиъ, жугъдарихъди сюгъбатар гъахури, Аллагъдин Паччагълугъ айивал тасдикъ апІури, хъуркъувалиинди аьгъювалар улупуйи. ⁹ Хъа дуарарикан сакъюдар хъугъбаккан кІул ккадабгъури, халкъдин улихъ Агъайин рякъярикан чІуруди улхури гъахъну. Гъаддиз Павел дуарарихъан гъудучІвну гъюру ва, чахъди ученикар гъадагъну, Тиран кІуру касдин мектебдиъ гъар йигъан сюгъбатар гъахуру. ¹⁰ Гъамци къюд йис гъябгъюру ва вари жугъдаризна Асияйиъ яшамиш шулайи грекариз Агъа Исайин Ужувлан хабарнакан гъеебхънийи.

Аьхюну малла Скевайин ургур бай

¹¹ Аллагъди Павелин хилариинди гизаф аьламатаар улупури гъахъну, ¹² гъаддиз дугъан хил кубкІу ягълухъар, ккурттарра кмиди, аьзарлуйир сагъ апІбан бадали, ишлетмиш апІуйи ва дуарар сагъра шуйи. Дуарариан гъацира жинарра удучІвуйи.

¹³ Шагъриан шагъриз гъягъюри, жинар уГІурккурайи бязи жугъдарин сюгъюрчйирра кмиди, жинар кайидариз гъамци кІури, Исайин ччвур бисуз чалишмиш шули гъахъну:

– Увуз Чан гаф Павели улупурайи Исайин ччвурниинди амур апІураза: удубчІв гъаму касдиан.

¹⁴ Мурар жугъдарин аьхюну малла Скевайин ургур бай вуйи.

¹⁵ Хъа сабан жинди дуарариз:

– Иса аьгъюр вууз, Павелра аьгъязуз, хъа учву фузар ву-чва? – кІуру.

¹⁶Ва гьадмуган жин кайи гьадму кас дурариин алархьуру ва дугьу дулар урччвуру. Дурариин али палтар гьячІяргънийи, ва дулар гьадму хул'ан гьяцІалди ва зийнар духьну утІурчвнийи.

¹⁷Хъа мидкан Эфесдиъ яшамиш шулайи вари жугьдаризна грекариз аьгью шулу, ва дуларик гучІ кабхьру, ва Агъа Исайин ччвурназ хъанара артухъ гьюрмат апІуз хьюгьру. ¹⁸Хьугьувалиина гьафидарикан гизафдари, Павелихъна дуфну, чпи гьапІу гунагъ ляхнар ачухъ апІуйи ва гардандиъ дисуйи. ¹⁹Хъа сюгьюрчйир-фалчйирикан гизафдари, чпин китабар уч дапІну, варидарин улихъ ургуру. Гьургдарин кьимат гьисаб гьапІиган, 50 агьзур арсран манатдихъна удубчІвнийи.

²⁰Гьамци Агъайин Гаф яркъуди рабгьуйи ва къувватнаъ убчІвуйи.

Павелин ниятар

²¹Вари гьаму гьядисйир гьашихъан, Павели Македонияйиан ва Ахаяйиантина Ерусалимдиз гьягьюз къатІъ гьапІинийи. Дугьу: «Душваъ сабцІиб вахтназ гьузну, хъасин узу Римра дябкъну ккунду», – гьапнийи. ²²Чан кюмекчйирикан кьюр кас – Тимофейна Эраст – Македонияйиз гьаъну, думу саб къадар вахтназ Асияйиъ гьузнийи.

Эфесдин устйирин гъалабулугъ

²³Гьадму вахтна Агъайин Гафназ гизафдар кьаршу гьудужвнийи. ²⁴Эфесдиъ Димитрий кІуру сар арсран уста яшамиш шулайи. Дугьу арсракан Артемида-аллагъдин бицІи хулар дапІну масу тувуйи. Му кеспи кайи устйири ахью пулар гьазанмиш апІури шуйи. ²⁵Димитрийи дуларна жара кеспйир кайи устйир уч дапІну, дулариз кІуру:

– Эй дустар, учвуз аьгьячвузки, ихъ кеспийи ухьуз ужуб хайир хура. ²⁶Мидихъди сабси учвуз рябкъюрачвузки ва ебхьурачвузки, гьадму Павел кІурури, инсандин хилариинди гьапІдар аллагьар дар, кІури, неинки Эфесдиъ, хъа вари Асияйиъ айи адмийир рякъ'ан адаура ва инсанар гьаддихъ хьугьюз гьитра. ²⁷Хъа миди ухъ'ина бала хура, неинки ихъ пише зат имдарди ккадабхъбиинди, хъа гьацира зурба вуйи Артемида-идолин дараматдин саб жюрейинна мяна гьубзидар. Вари Асияйи ва вари дюн'яйи икрам апІурайи Артемидайин адлувал дубгди.

²⁸ Му гафар гъеерхыган, хъюлу ацІну, дурари: «Эфесдин Артемида зурба ву!» – кІури, чІигъар апІуз хъюгъру. ²⁹ Шагъригъра бегъем гъалабулугъ абхъру. Павелин юлдшар Гай ва Аристарх кІуру кьор Македонияин агъалийрра хъади, тамашийр улупрушвахъна вари гъажаргънийи. ³⁰ Павелиз, душваз дүфну, уч духънайи халкъдин улихъна удучІвуз ккун гъабхънийи, хъа ученикари гъитундайи. ³¹ Дугъан дустар вуйи му вилаятдин сакъюдар гъакимдурари, дина дурушуб тІалаб апІури, дугъахъна адмийир гъаънийи.

³² Му арайиъ уч духънайидари, саб къайда адарди, гъарури саб кІури, чІигъар апІуйи. Дурарикан гизафдариз, чпи гъаз уч духънаш, аьгъдайи. ³³ Сакъюдари вари тахсрар сар Александр кІуру касдиин алаънийи, ва жугъдари думу улихъна удучІвуз гъитнийи. Хилин ишара дапІну, дугъаз халкъ аьгъвалатнан гъаврикк ккауз ккун гъабши. ³⁴ Хъа думу жугъуд вуйивал аьгъю гъабшиган, вари дари сабхилди чІигъар гъапІнийи: «Эфесдин Артемида зурба ву!» ва му гафар текрар апІури дурарин кьуб саяткъан гъабхънийи. ³⁵ Шагърин къайдийр деркктуруи, халкъ сикин дапІну, кІуру:

– Эфесдин агъалийр! Эфес зурба вуйи Артемидаин дарамат ва зав’ан абхъу гирами гъван уьрхюрайи шагъур вуйивал шлиз аьгъдар? ³⁶ Му ляхин шаксуз вуйиган, учву архаин духъну ккун, апІру ляхин фагъумсузди апІуз хай даршул. ³⁷ Хъа учву мина дараматдин фукІа жин дарапІдар ва ихъ Артемида-аллагъдиз чІуру гафар дарпидар духначва. ³⁸ Эгер Димитрийинна дугъахъ хъайи устийрин дурарихъна аьрз аш, мидиз ухъухъ диванханйирна диванбегийр ахъуз: гъит дурари сар-сариина гъаина аьрз апІри. ³⁹ Эгер дурарихъан жара гьерхруб аш, думу аьдати саягъниинди мажлисди гъял апІиди. ⁴⁰ Даршиш гъи гъабшибдин кІуллан гъалабулугъ гъитІибккну, ухъу тахсиркрар апІбан хатІавал а. Мициб гъалабулугъ ипбан бадали саб багънара адархъуз.

⁴¹ Гъамци дупну, дугъу халкъ алдагъуз гъитру.

Павел

Македонияиъ ва Грецияиъ хъуб

20 ¹ Гъалмагълар яваш гъашиган, Павел, ученикариз дих дапІну, дурариз кюмекнан гафар ва баркаллагъ дупну, Македонияиъз рякъюъ учІвру. ² Македонияин ругарилан гъягъруган, дугъу хъугънайидариз хайлин кюмекнан гафар гъапнийи. Хъасин

думу Грецияйиз гъюру. ³ Душваъ думу шубуб вазли гъузру. Думу душ'ан Сирияйиз сирнав апІуз гъязур шулайи арайиъ, жугъдариз думу йикІуз ккун шулу. Гъаддиз Сирияйиз Македонияйиантина гъягъюз дугъу къатІъ апІуру. ⁴ Дугъахъди Верияйиан вуйи Пирин бай Сосипатр, Фессалоникайиан вуйи Аристархна Секунд, Дервияйиан вуйи Гай, Тимофей ва Асияйиан вуйи Тихикна Трофим хъади шулу. ⁵ Дураар, улихъди душну, учуз Троядайиъ ккилигури гъузру. ⁶ Хъа учу Пасхайин Лавшарин машквран йигъарихъан Филипияйиан гимийиъди гъушнийча ва хъуд йигълан дурарихъди Троядайиъ сатІи гъахънийча. Душваъра саб гъяфтайиъ имича.

Павели Евтих чІиви апІуб

⁷ Элгъет йигъан, ученикар уъл ипІуз уч гъашиган, Павели дурарихъди сюгъбатар гъахуйи. Хъайигъан гимийиъди рякъюъ учІузу ният ади, думу дурарихъди гъацІишваризкъан сюгъбат давам апІури гъузру. ⁸ Учү деънайи зиин хулаъ гизаф чирагъар кархънайи. ⁹ Павели аъгъювалар улупури имиди, улдаригъ деънайи Евтих кІуру живан дерин нивкІуз гъягъюру. Ва, нивкІуъ айир, шубубпи мертебайиансина ахъру. Хъа думу за гъапІиган, лигуруш, дукІнайи. ¹⁰ Павели, исина кудучІвну, дугъаз дилигну, хабахъна гъадагъуру ва кІуру: «Пашман махъанай, дугъ'ин жан илмиди», – кІуру. ¹¹ Хъа думу, зиина удучІвну, уъл гъудубтІну, дипІну, лап къаназ, гъачІиндизкъан учухъди сюгъбатнаъ шулу. Хъасин думу удучІвну гъягъюру. ¹² Гъадму вахтна жигъил бай хулаз чІивиди хуру, ва мид'ин вари гизаф рази гъахънийи.

Троядайиан Милитдиз гъюб

¹³ Учү улихъди гимийиъди, Павел дидиъ итузра ккади, Асшагъриз сирнав гъапІунча. Дугъаз Ассдиз яягъди гъягъюз ккунди, дугъу гъациб буйругъ тувнийчүз. ¹⁴ Думу учуз Асслиъ алахъиган, думура гимийиъ итну, Митилена шагъриз гъафунча. ¹⁵ Хъайигъан, дилин сирнав апІури, Хиос островдихъан ярхла дарди гими дебккча. Хъайигъан Сомос островдиинра улуркъну, сад йигълан Милит шагъриз гъафича.

¹⁶ Асияйиъ энгел дархъбан бадали, Павели Эфесдиз дурушүз къаст апІуру, гъаз гъапиш думу Ерусалимдиз, эгер удукъуруш, ХъуцІударин машквар улубкъайиз хъуркъүз гъялакди вуйи.

*Милитдиъ хъугънайидарин ахъюдариз
баркаллагъ пуб*

¹⁷ Милитдиан дугъу, Эфесдин хъугънайидарин ахъюдар гъюри пну, дина адми гъаъру. ¹⁸ Хъа гъафиган, дурариз кІуру:

– Узу Асияйиз гъафи йигъхъанмина вари вахтна учвухъди хъа-йивал аьгъячвуз. ¹⁹ Жугъдари уз’ина гъахи писвалариз дилигди, узу, дамагъар ктарди ва уларилан нивгъ рубзури, Агъайиз гъул-лугъ апІури гъахъунза. ²⁰ Узу вари халкъдин улихъ ва ичв хуларийъ уж’вал хру варибдикан учвуз аьгъювалар улупури гъахъунза. ²¹ Жугъдаризна грекариз узу Аллагъдин улихъ тахсар гардандиъ дисувалин ва ихъ Агъа Исайихъ хъугъвалин жавабдарвалиинди шагъидвал гъапІунза. ²² Хъа гъамус, Гирами Рюгънан амриз мю-тІюгъ шули, узу Ерусалимдиз душну ккунду. Хъа душваъ йиз кІул’ина фу гъюрушра, аьгъдарзуз. ²³ Ялгъуз саб аьгъязуз, Ерусалимдиъ узуз аьзабарна дустгъар ккилигура, Гирами Рюгъну дид-кан узуз гъар шагъриъ хабар тувра. ²⁴ Хъа узу бадали йиз уьмур гъайиф дарзуз, йиз метлеб узу Агъа Исайихъан къабул гъапІу гъуллугъ тамам апІуб ва жавабдарвалиинди инсанарин улихъ Аллагъдихъан вуйи багъиш’валикан Ужувлан хабарнан шагъидвал апІуб вуйиз. ²⁵ Ва хъана аьгъязуз, узу ичв арайиъ Аьршарин Пачагълугъдикан аьгъювалар улупури, сарун рякъидарчвуз. ²⁶ Гъа-цира учвуз гъи кІураза, учвкан фуж пуч гъашиш, дидин тахсир-кар узу хъидарза, ²⁷ фицики узу, учвхъан гъич фукІара гъитІи-тІибкІди, Аллагъдин ниятарикан аьгъювалар улупури гъахъунза.

²⁸ Ичв ва вари хъугънайидарин гъанаъ йихъай. Исайи Чан иф-диинди гъазанмиш дапІну, Аллагъдихъ хъугънайидарин ва учв’ина Гирами Рюгъну аманат гъапІдарин гъайгъу зигай. ²⁹ Узуз аьгъязуз, узу учвхъан гъушиган, яман жанаврар дүфну, дурари сюрйи-риз инсаф апІидар.

³⁰ Ичв арайиъра гъацдар адмийир хъидики, дурари, ученикар чпихъинди илтІикІуз, нягъякъвалихъинди улхиди. ³¹ Гъаддиз их-тиятди гъузай. Узу шубуд йисан йишвди-йигъди, уларилан нивгъ рубзури, ккарагури, учвуз мидкан аьгъювалар улупури гъахъунза. Му вари кІваин гъибтай. ³² Гъамус, гъардшар, учву Аллагъдиина ва Дугъан хайирнан Гафниина аманат апІуразагъу. Дугъхъан учву хъугъувалиин мюгъкам апІуз ва Чан ужувлакк ккайидарихъди

учвузра ирс тувуз удукъуру. ³³Узу учвухъди хъайиган, саринна я арс, я гъизил, я багъа палат ккун гъапІундарза. ³⁴Учвуз ужуди аьгъячвуз, йиз ва узухъди хъайидарин игътияжар гъуркІуз гъаму йиз хилар кюмек гъахънийиз. ³⁵Уз’ан удукъруси учвуз улупунза, узуси зегъмет зигури, саилариз кюмек апІури, учвура духъну ккунду. Агъа Исайин гафар кІваин апІинай, фицики Дугъу Чав дупна: «ГъадабгъубтІан тувуб хушбахтаварвал ву».

³⁶Гъамци дупну, думу, къамкъариина ис духъну, варидарихъди ккарагуру. ³⁷Варидари, ишури, дугълан хабар алдагъури, макар апІуйи, ³⁸фицики дураар гизаф пашман духънайи, иллагъки дугъан: «Сарун узу учвуз рякъидарчвуз», кІуру гафариин. Хъасин дураари думу гимийихъна рякъюу тІаънийи.

Ерусалимдиз рякъюу

21 ¹Дурарихъан жара духъну, учу гимийиъди дишди Кос, хъа-йигъан Родос кІуру островариина, хъа дилин Патара шагъри-риз гъафнийча. ²Финикийиз гъябгъури гими дабгну, дидиъ эъну, рякъюу учІвча. ³Киприн кафари терефнахъантина душну, учу Си-рийиз гъафича ва Тир шагъриъ дергча, фицики душваъ гимийи-ан гъагъар адагъну ккундийи. ⁴Душваъ учуз ученикар гъидихъчуз ва дурарихъди саб гъяфта адапІча. Гирами Рюгънан амриинди дураари Павелиз, Ерусалимдиз мягъян, кІури гъахъну. ⁵Ич душваъ шлу вахт ккудубкІиган, учу дилин удучІвну, ич рякъ давам гъапІча. Ученикари, чпин хпарна веледар хъади, учу шагъри-антина рякъюу тІаънийи, хъа гъюлин гъирагъдихъна гъафи-ган, учу къамкъариина ис духъну, ккарагнийча.

⁶Дураरिकан гъарурихъди, баркаллагъ дупну, учу гимийиз за гъашича, хъа дураар чпин хулариз хътаку.

⁷Учу, рякъ давам апІури, Тириан Птолемаида шагъри-риз гъафи-ча ва душваъ гъардшар тебрик дапІну гъафи йигъ гъадриарихъди адапІча. ⁸Хъайигъан рякъюу учІвну, учу Къайсарийиз гъафича ва Ерусалимди кадагънайи ургур гъардшикан сар вуйи Ужувлан хабар рабгъури Филипдин хулаъ дергча. ⁹Дугъаз швуваз душну ад-ру, пайгъамбарвалин гафар кайи юкъур риш айи. ¹⁰Учу душваъ сакъюдар йигъар адагъхъан, дина Ягъудияйиан Агав кІуру пай-гъамбар гъафнийи. ¹¹Учухъна дупну, дугъу, Павелин чІул гъа-дабгъну, дидихъди чан ликарна хилар йитІну, гъапнийи:

– Гирами Рюгьну гьамци дупна: «Ерусалимдин жугьдари му чулин эйси магьа гьамци йитИди ва аллагьсузарин хилиз тувди».

¹²Му гафар гьеерхьиган, учу ва душваъ айи адмийир вари Павелиз, Ерусалимдиз мягьян кІури, ккарагуз хьюгьча. ¹³Гьадмуган Павели жаваб тувру:

– Учву гьаПрачва? Гьаз, ишури, йиз юкІв дар апІурачва? Узу, йитІуб гьубзри, хьа гьацира Агьа Исайин ччвурнахь Ерусалимдиъ йикІузра гьязур вуза.

¹⁴Думу, учу кІурайибдихьинди илтІикІуз дархьиган, «Гьит Агьайин амур ибшри», – пну, гьитча.

Павел Ерусалимдиз гьюб

¹⁵Гьадму йигьарихьан гьязур духьну Ерусалимдиз гьушча. ¹⁶Къайсарийиан сакьюдар ученикара учухьди гьафнийи. Дурари учу ухдихьанмина ученик вуйи кипржви Мнасондихьна хьади гьафнийи. Учугьадгьахь дергча. ¹⁷Ерусалимдиз гьафиган, гьардшари учу хушниинди къабул гьаПнийи. ¹⁸Хьайигьан Павел учухьди Якъубдин хулаз гьафнийи. Душваъ вари хьугьнайидарин ахьюдар уч духьнайи. ¹⁹Павели, дурариз салам тувну, жугьуд дарударин арайиъ Аллагьди чан хилариинди гьаПу вари ляхнарикан хьайи-хьайиси ктибтуру. ²⁰Мидкан гьеебхьиган, дурари Аллагьдин ад апІуру ва Павелиз кІуру:

– Гьардаш, увугь хьугьувалиина дуфнайи швнуд-сад агьзур жугьуд гьяркъюнвуз, амма дурар вари Кьанун уьбхбан ижми терекрарди ими. ²¹Уву жугьуд дарударин арайиъ айи вари жугьдариз, дурари ихь аьдатар дюрюхри, веледарин суннат дараПри, Мусайин кьанунар кІули дурухри пну, аьгьювалар тувра, кІури, дурариз увкан деебхьна. ²²Гьаци вуйиган ухьу гьаПхьа. Дурариз, икибаштІан, уву гьюбкан ебхьиди. ²³Гьаддиз учу кІуруб апІин: ич арайиъ Аллагьдиз ху даПІнайи юкьур кас а. ²⁴Дурарихьди душну, марщ хьпан аьдат тамам апІин. Дурарихьан чпин кІулар ултІукьуз шлуганси, дурари гьаПу харжарин пул уву тув. Гьадмуган варидариз увкан кІурайиб гьякъ дарувал ва увура кьанундиз мютІюгь шулайивал аьгью хьибди.

²⁵Хьугьувалиина гьафи жугьуд дарударикан гьулхиш, дурариз учу, идолариз гьурбан гьаПу йикк, бугьмишди гьабкІибдин

йикк дирипІри, ифи дурубхъри ва къяппавал дарапІри пну, кагъаз хътапІунча.

²⁶ Гъамци хъайигъан Павели, гъаму касар чахъди хъади душну, марцц хъпан аьдат тамам апІуру. Хъасин, марцц хъпан йигъар фила ккудуркІуруш ва дурарикан гъарурихъанди гъурбнар фила апІуруш, аьгъю апІбан бадали, Аллагъдин хулаз гъюру.

Павел дисуб

²⁷ Аьдатниинди дерккнайи ургуд йигъ улдубчІвиган, Асияйиан вуйи жугъдариз думу Аллагъдин хулаъ ади рякъюру. Дурари халкъ-дик гъалабулугъ кипру ва, гъамци чІигъар апІури, думу дисуру:

²⁸ – Израилин агъалйир! Кюмекназ гъачай! Му жви инсанар къанундиз, ихъ халкъдиз ва ихъ Аллагъдин хулаз къаршу вуди дих апІурайи кас ву. Мидихъна мугъу, Аллагъдин хулаз грекарра хъади дуфну, ихъ гирами йишв чиркин гъапІну.

²⁹ Дурариз, улихъ йигъари шагъриъ дугъахъ Эфесдиан вуйи Трофим хъади гъяркъган, Павели думура Аллагъдин хулаз хъади дуфнайиси гъибгънайи.

³⁰ Шагъриъ гъалабулугъ абхъру, варишварихъанди адмийир, жаргъури дуфну, уч хъуз хъюгъру. Дурари Павел, дидисну, гужназ Аллагъдин хул’ан адагъуру ва дишла раккнар хъяркъру. ³¹ Дурариз Павел йикІуз ккун гъабхъиган, къушмарин аьхюрихъна, вари Ерусалимдик гъал кабхъна пну, хабар гъябгъюру. ³² Дугъу, эскрарна юзбашйир гъадагъну, гъаина гъяракат апІуру. Аьхюрна эскрар гъяркъиган, дурари Павел урччувувал дебккру. ³³ Гъадмуган аьхюри, дуфну, думу дидисну, къюриз думу зунжрари йитІуз буйругъ тувру ва гъерхру:

– Му фу ж ву? Мугъу фу гъапІну?

³⁴ Халкъдин арайиан сари саб, тмунури саб кІури, чІигъар апІурайи. Дурарин гъугънагъян гъаври ахъуз даршиган, аьхюри Павел эскрарин йишваз гъахуз гъитру. ³⁵ Павел умбрарихъна гъахиган, эскрари гъадлантина думу хилариинди гъахуру, гъаз гъапиш халкъдин гъварчну думу парчйир апІуб мумкин вуйи. ³⁶ Дурари, дугъахъ хъергну:

– Думу йивну йикІай! – кІури, чІигъар апІурайи.

³⁷ Эскрари чав гъадрарин йишваъ аьрайиган, Павели къушмарин аьхюрихъан гъерхру:

– Увхъан гьерхуз хай шулин?

Дугъу жаваб тувру:

– Увуз грек чІал аьгъявузки! ³⁸ Дици вуш, багарихьди гьалабу-лугъ гьитІибккнуну, ичІи чюлиз юкъуд агъзур гьачгьар адау Египетжви уву вуна?

³⁹ Хъа Павели жаваб тувру:

– Узу Киликияйиан вуйи жугъуд вуза, аьгъю Тарс шагърин ватандаш вуза. Увкан миннат вуйиз, узухъ халкъдихъди улхуз гьит.

⁴⁰ Гьадмуган дугъу ихтияр тувру. Павелира, умбриина за духъну, халкъдиз хилин ишара апІуру. Хъа вари яваш гьашиган, думу жугъуд чІалниинди улхуз хъюгъру.

Павелин улхуб

22 ¹«Гьардшарна абйир, гьамус узу тахсиркар дарувалихъ хъебехъай». ² Павел чпихъди жугъуд чІалниинди улхуради де-ебхъну, дурар хъанара яваш шулу. Гьадмуган дугъу кІуру:

³ – Узу Киликияйиъ айи Тарсдиъ бабкан гьахъи жугъуд вуза, хъа узу мушваъ, гьаму шагъриъ тербияламиш гьашир вуза. Йиз мялим Гамалиили узу ихъ абйирин къанунар дишди уьрхурси тербияламиш гьапІну. Учву гъи фици вуш, зура гьаци кІваантІан Аллагъдин гьуллугъниин алди гьахънийза. ⁴ Агъайин рякъюъди гьягъюрайидар йихури, жилар ва дишагълийир дисури, дустагъ апІури гьахънийза. ⁵ Мидкан аьхюну маллийрихъан ва кавхйирин мажлисдихъан шагъидвал апІуз шулу. Дамаскдиъ айи жугъуд дустариз вуйи кагъаз узухъна гьадрари тувунзухъна. Узура, душван хъугънайидар, рукъари йитІну, Ерусалимдиз духну, жаза гьадабтІуз, гьаина гьушунза. ⁶ Хъа рякъюъ, Дамаскдиз багахъ шулайиган, лисун шулайи арайиъ саб дупну завариан узу зурба вуйи аквну ккаунзу. ⁷ Узу жил'ина алдакза, ва узус гьамци кІурайи дихъ гьеебхъуз: «Эй Саул! Саул! Уву Узухъ гъаз хъергнава?» ⁸ Узу гьерхза: «Уву фуж вува, Агъа?» Дугъу узус жаваб туву: «Узу уву хъергнайи Назаретдиан вуйи Иса вуза». ⁹ Узухъди хъайидариз акв гьябкънийи, хъа узухъди улхурайи дихъ дурари аннамиш гьапІундайи. ¹⁰ Гьадмуган узу гьапунза: «Узу гьапІну ккунду, Агъа?» Агъайи узус гьапунзуз: «Гьудужвну, Дамаскдиз гъарахъ, хъа душваъ, уву фу дапІну ккундуш, пидивуз». ¹¹ Узус фукІа дярябкъди гьабшизуз, фицики зурба аквну кур

гъапІнийзу. Гъаддиз узухъди хъайидари, йиз хил дибисну, Дамаскдиз гъахнийзу.

¹² Ва магъа, Аллагъ кІваин али ва къанунариз мютІюгълу, чакан вари жугъдар ужуди улхру Ананай кІуру касди, ¹³ узухъна дүфну, гъапизуз: «Саул гъардаш! Рябкъюри йихъ!» Гъамци гъапибси, узуз думу гъаркъзуз. ¹⁴ Хъа дугъу узуз гъапизузки: «Ихъ абйирин Аллагъди Чан ният увуз абгъю хъпан бадали, Гъякълур рякъбан бадали ва Дугъан мелзналан дих ебхъбан бадали уву кадагъна. ¹⁵ Уву вари инсанарин улихъ увуз гъябкъюбдинна гъеобхъубдин шагъид хъидива. ¹⁶ Гъаци вуйиган, уву фтиз ккилигурава? Гъудужвну, штуан йихъ, Агъа Исайихъ хъугъвалиинди яв гунгъарихъан марщ йихъ».

¹⁷ Узу Ерусалимдиз хътакиган, Аллагъдин хулаъ ккарагурайи вахтна, узуз абжайибди саб гъябкъзуз. ¹⁸ Узуз гъамци кІурайи Иса гъаркъзуз: «Тяди Ерусалимдиан гъарах, фицики дурари Йиз гъякънаан вуйи яв шагъидвал къабул апІидар». ¹⁹ Узу Дугъаз гъапиза: «Я Агъа, дурариз, узу фици Увухъ хъугърайи адмийир дустагъ апІури, урччури гъахънуш, абгъя. ²⁰ Яв шагъид Стефандин ифи удубзруганра, думу ляхнийн рази духъну, дугъаз йивурайидарин палтар урхъюри, гъаравлиъ гъахъунза». ²¹ Гъадмуган Агъаийи узуз гъапи: «Гъарах, Узу уву ярхлариз, жугъуд дарударихъна гъаъразаву».

Павел – Римдин ватандаш

²² Гъамусдиз дурар Павелихъ хъпехъюри айи, хъа му гафар гъеерхъиган, чІигъар апІуз хъюгъру:

– Думу йивну йикІай! Думу дюн’яйиин яшамиш хъуз лайикъ дар!

²³ Дурари, чІигъар апІури, чпин палтар хътитури, завуз бишируг гатІабхъуйи. Гъамци дурари чпин хъял улупуйи. ²⁴ Къушмарин абхъюри Павел, эскрарин йишваз духну, дугъкан дицдар чІигъар гъаз апІураш, абгъю апІбан бадали, гъирмажи урччвуз буйругъ тувру. ²⁵ Хъа Павел урччвбан бадали йитІурайиган, дугъу гъадушвахъ хъайи юзбашийихъан гъерхру:

– Суд дарапІди, Римдин ватандаш урччвуз ихтияр анчвуз?

²⁶ Му гафар гъеерхъиган, юзбашийи, къушмарин абхъюрихъна душну, кІуру: «Уву гъапІрава? Му кас Римдин ватандаш ву!»

²⁷ Къушмарин ахьюри, Павелихьна дүфну, гьерхру:

– Йипа, уву дугъридан Римдин ватандаш вуна?

– Ав, – пну, жаваб туву Павели.

²⁸ Къушмарин ахьюри гьадмуган:

– Узу гьаму ватандаш'вал ахью пуларихъ гьадабгъунза, – гьапи.

Хъа Павели кІуруки:

– Хъа узу гьадму ватандаш вуди бабкан гьахъунза.

²⁹ Павелихьан силис гьадабгъуз ккайидар дугъхьан дишлади гьудучІву. Чав Римдин ватандаш зунжрари йитІувал ахгью гьабшиган, къушмарин ахьюризра гучІ гьабхьнийи.

Павел ахью суддин улихъ

³⁰ Хъайигъан къушмарин ахьюри, жугъдари Павелик фу тахсир кипраш, якъинди ахгью апІбан бадали, ахьюну маллийризна вари ахью суддиз уч хьуз буйругъ тувру. Павелилан зунжрар алдагъну, думу дурарин улихъ дерккру.

Павелна жугъдарин ахьюдар

23 ¹ Ахью суддиъ айи диванбегйириз дилигну, Павели кІуру:
– Йиз гъардшар! Гъийин йигъ'инакъан узу Аллагъдин улихъ намусниинди яшамиш гьахъунза.

² Му гафар гьеерхьиган, маллийрин ахюр Ананайи, гьваларихъ хъайидариз, Павелин мучІмучІихъан тувай пну, буйругъ тувру. ³ Хъа Павели дугъаз кІуру:

– Увузра Аллагъди йивидивуз, дабснайи цал! Мушв'ин Къанундиинди йиз диван апІуз деънайир вува, хъа уву, Къанун чІюбгьюри, узуз йивуз алаурава.

⁴ Дугъан гьваларихъ хъайидари Павелиз гьапи:

– Ахьюну маллайиз гьацдар гафар кІурава?

⁵ Павели:

– Гъардшар! Узуз думу ахьюну малла вуйиваликан ахгъдайзуз. Фицики дибикІна: «Яв халкъдин гьюкумдриз пис гафар мапІан».

⁶ Павелиз душваъ уч духънайидарикан садар саддукйир, тмундар фарисйир вуйиб ахгью гьабшиган, дугъу зарбди кІуру:

– Гъардшар! Узу фарисейин бай фарисей вуза! Хъа суддиз узу, гьачІидар чІиви хьпак йиз умуд ка кІури, духназу.

⁷Дугъу гьамци гьапиган, фарисйиринна саддукйирин арайиъ гьожат абхъру ва дулар кьуб йишваз пай шулу. ⁸Фицики саддукйири я гьачІир чІиви хьувал, я малайикар, я рюгьяр айидар дар, хъа фарисйири гьадрар вари айидар ву, кІури шуйи. ⁹Варидари чІигьар апІуз хьюгънийи, хъа фарисйирикан сакьюдар алимари, гьамци кІури, гьожат апІуз хьюгъру: «Учуз му касдик саб чІуру фикирра бихъурадарчуз. Белки рюгъ, ясана малайик дугъахъди гьулхнушул?»

¹⁰Гьожатар артухъ шулайиган, дулари Павел парчйир дарапІри пну, кьушмарин абхюри, эскрариз, душну, думу дуларигъян гьядягъну, эскрарин йишваз гьахуз буйругъ тувру.

¹¹Хъайишван Агъайи, Павелин улихъна ачмиш духъну, кІуру:

– ГучІ мапІан, Павел, фицики уву Узкан Ерусалимдиъ фици шагъидвал гьапІнуш, Римдиъра гьаци шагъидвал апІидива.

Павелиз жугъдарин къаршувал

¹²Йигъ улубкъуради, жугъдари чпин арайиъ Павел дарчІикъан гагъди, дирипІри ва дурубхъри гьузуз ху апІуру. ¹³Ху гьапІдарин къадар ягъчІвур кастІан артухъ вуйи. ¹⁴Дулари, абхюну маллийрин ва кавхйирин багахъна душну, гьамци кІуру:

– Учу, Павел йивну йикІайиз, дирипІри ва дурубхъри гьузарча пну, ху дапІнача. ¹⁵Гьаци вуйиган, учву ва абхю судди, думу ичв улихъна хруси, кьушмарин абхюрикан, Павелин месэла хъана айибтІан гьякълуди ахтармиш апІуз ккундучуз кІури, тІалаб апІинай. Хъа учу думу мина гьюру рякъюъ йикІуз ккеъдича.

¹⁶Гьаму къастнакан Павелин худлиз ебхуру. Дугъу, эскрарин йишваз дуфну, дидкан Павелиз хабар апІуру. ¹⁷Гьадмуган Павели, юзбашйирикан сариз, чахъна дих дапІну, кІуру:

– Гьаму живан кьушмарин абхюрихъна гьайих, мугъаз абхюрикна кІуру саб хабар абгъя.

¹⁸Дугъура, живан кьушмарин абхюрихъна духну, кІуру:

– Дустагъдиъ айи Павели, узуз чахъна дих дапІну, гьаму живан увухъна гьахуз тІалаб гьапІну, гьаз гьапиш мугъаз увуз фу-вуш пуз ккунди а.

¹⁹Кьушмарин абхюри, живандин хил дибисну, гьирагъдиз гьадаъну, гьерхру:

– Увуз фу пуз ккунди авуз?

²⁰ Дугъу жаваб туву:

– Жугъдариз, дугъан месэла хъана айибтІан гьякълуди ахтармиш апІуз ккундучуз кІури, увкан закур Павел ахъю суддиз хувал ккун апІуз йикърар дапІна. ²¹ Дурарихъ мехъебехъан, гъаз гъапиш дугъаз ягъчІвур касдилан зиина адмийир ккеъна. Дурари, думу дарчІикъан гагъди, дирипІуз ва дурубхъуз ху дапІна. Дурар гъамус, гъаци апІуз, яв разивализ ккилигура.

²² Къушмарин ахъюрира:

– Уву узуз ктибтубдикан саризкъан макІан – пну, живан деетуру.

Павел Къайсарияйиз гъауб

²³ Хъасин дугъу, чан къюр юзбашийиз дих дапІну, кІуру:

– Къайсарияйиз гъягъюз къюдварж эскер, ургцІур гъяйвнарин эскрар, къюдварж ярхи жидйир хъайи эскрар хябяхъдин сяаьт урчІвубдиз гъазур апІинай. ²⁴ Гъацира, Павел гъякимдар Феликс-дихъна гъахбан бадали, гъяйвнарра гъазур апІинай.

²⁵ Хъа дугъу гъамцдар гафар кайи кагъаз гъибикІнийи:

²⁶ – Яв ахъювал гъякимдар Феликс! Узу, Клавдий Лисийи, увуз саламар хътаураза. ²⁷ Гъаму кас жугъдари дидисну йикІуз цІибтІан имдайи, хъа узу, думу Римдин ватандаш вуйиб агъю дубхъну, думу гъюрхюнза. ²⁸ Думу тахсиркар апІбан себеб агъю апІуз ккунди, узу думу суддиз гъахунза. ²⁹ Лигуруш, дугъак кирчрайи вари тахсрар дурарин чпин хусуси къанунарихъди аьлакълудар вуйи, хъа думу йикІуз вая дустагъ апІуз лайикъ вуйи саб тахсирра дугъак ктар. ³⁰ Хъа му касдиз къаршу вуди чІуру къастар дапІна-йиваликан узуз гъапиган, узу думу дишлади увухъна хъгаунза ва думу тахсир апІурайидариз чпин дугъак кирчрайи багънийир яв улихъ ачухъ апІуз буйругъра тувунза. Сагъ ишриву!

³¹ Эскрарира, дугъан буйругъ тамам дапІну, Павел гъадму йигъан хябяхъдиз Антипатридайиз гъахуру. ³² Хъайигъан гъяйвнарин эскрар, Павелра хъади, Къайсарияйиз рякъюь учІвру, хъа миди вуйи эскрар чпин йишваз хътакуру. ³³ Къайсарияйиз гъафиси, Павелихъ хъайи гъаравлари кагъаз гъюкумдрихъна гъабхуру ва Павел дугъан хилиз тувру. ³⁴ Хъа Феликсди, кагъаз дурхну, Павел фуну юрднаан вуш, гъерхру. Думу Киликияйиан вуйиб агъю гъабшиган, ³⁵ Феликсди Павелиз кІуру:

– Узу увухъ, уву тахсиркар апІурайидар гъафиган, хъпехъидиза. Ва Павел Гъироддин дараматдиъ гъаравликкди уърхюз буйругъ тувру.

Феликсди

Павелин месэла ахтармиш апІуб

24 ¹Хъуд йигълан, сакъюдар кавхйир ва Тертулл кІуру аьр-зачи хъади, аьхюну малла Ананай гъюру ва гъюкумдрин улихъ Павелиз къаршу вуди дугъан тахсрар ктухуру. ²Чаз дих гъапІиган, Тертулли, Павел тахсирламиш апІури, гъамци кІуру:

³– Аьхю вуйи Феликс, гизаф вахтнан мясляаьт ва халкъдин ужуб дуланажагъ айивалиинди учу увуз буржлу вуча ва му учу разивалиинди къабул апІурача. ⁴Хъа уву артухъ инжик дарапІбан бадали, увуз хас вуйи сабурувалиинди ич жикъи вуйи аьрзайихъ хъпехъуб ккун апІурача. ⁵Фицики учу му кас мясляаьт чІюбгъ-рур, вари дюн'яйиъ жугъдарин арайиъ гъалабулугъар гъитІир-ккурайир ва назаретлу кучІлин диндин кІул вуйивал ачухъ гъапІунча. ⁶МитІланра гъайри, дугъаз Аллагъдин хал чиркин апІуз ккун гъабхъну, хъа учу думу гъидисунча. [7]*

⁸Дугъхъан силис гъадабгъну, учу дугъак кирчрайи тахсрар увхъан аьгъю апІуз хъибдивухъан.

⁹Вари жугъдари, мурар вари гъакъяр ву кІури, Тертуллин гафар тасдикъ апІуру.

Павелин улхуб

¹⁰Гъякимдари, ишара дапІну, чаз улхуз ихтияр тувиган, Павели кІуру:

– Уву гизаф йисари гъаму халкъдин гъякимвал апІурайивал аьгъяди, узу шадвалиинди узук кирчрайи тахсрар дюз дарувал улупидиза. ¹¹Увхъан ахтармиш апІуз шулвухъанки, узу Ерусалимдиз икрам апІуз гъафи вахтнахъанмина йицикъюд йигътІан артухъ гъабхъундар. ¹²Гъаму вахтнан айтиІ узу Аллагъдин хулаъ шлихъдикІа я гъюжатар апІури, я мистаъ, я шагърин жара йишваъ

* 24:7 Грекарин саспи БикІбариъ дибикІна: «Хъа думу учуз ич закондиинди жазайиъ итуз ккун гъабхъунчуз, амма къушмарин аьхюр Лисийди думу учхъан гъидисну. Дугъу думу тахсир апІурайидариз увухъна гъягъюз буйругъ дебккнийи».

халкъдик гьал кипри гьяркью кас адар. ¹³Ва гьамусра дурари-хъан чпи узук кирчрайи тахсрар тасдикъ апІуз шули адар. ¹⁴Хъа узу гардандиъ бисуразаки, дурари кучІал дин вуди гьисаб апІу-райи БикІубдин бинайиин алди йиз абйирин Аллагъдиз гьуллугъ апІураза. Узу Къанундиъ улупнайи гьарсабдихъ ва Пайгъамбра-рин китабариъ дидикІнайидарихъ хьугъраза. ¹⁵Ва, дураринси, йизра Аллагъди гьам гьякълу, гьамсана гьякъсуз касар, гьачІи-хъан, чІиви апІбак умуд кайиз. ¹⁶Гъаддиз Аллагъдин ва инсана-рин улихъ йиз намус марцци хъпан бадали, узхъан шлукъан чар-йир зигураза.

¹⁷Гизаф йисар улдучІвхъан, узу, йиз халкъдин арайиъ сада-къа ва гьурбнар апІуз Ерусалимдиз хъадакнугъафунза. ¹⁸Дупну ккундуки, узу марцц апІру аьдатра тамам апІури, дурариз Ал-лагъдин хулаъ гьяркьюнзу. Узу халкъдик гьалабулугъ кипри гья-хъундарза. ¹⁹Мушваъ, эгер узуз къаршуди кІуруб аш, Асияйиан вуйи жугъдарра яв улихъна дуфну ккундийи. ²⁰Ясана гьамусяаьт мушваъ айидари, узу Ерусалимдиъ ахью суддин улихъ деркки-ган, узук фицдар тахсрар кирчнуш, гьит йипри. ²¹Дурарихъан пуз шлуб ялгъуз гьамутІан дар: дурарин къялаъ дийигъну, узу: «Узу гьачІидар чІиви хъпахъ хьугъра кІури, гьи учву йиз диван апІурачва», – пну, чІигъ гьапІунза.

Павел дустагъдиъ хьуб

²²Гъадмуган Агъайин рякъ ужуди аьгью Феликсди, диван апІувал дебккнугъа, гьамци гьапи:

– Узу яв ляхниз къушмарин ахьюр Лисий гьафи вахтна ли-гидиза.

²³Дугъу юзбашийиз Павелиин ул алди гьитуб ва саризра ду-гъахъна гьюз ва дугъан ярар-дустариз дугъан гьайгъушнаъ хьуз гьадагъа дарапІуб буйругъ тувру. ²⁴Сакьюдар йигъарилан Феликс, чан жугъуд шив Друзиллара хъади дуфну, Павел хуз гьитну, Месиъ Исайин хьугъваликан вуйи дугъан улхбарихъ хъпехъуру. ²⁵Хъа Павел гьякъваликан, сабурлуваликан ва аьхирзамандихъан шлу дивандикан улхуз хьогъиган, Феликсдиз гучІ шулу ва кІуру: «Гьелелигъ гъарах. Хъа вахт гьабшиган, дих апІидизавуз». ²⁶Паве-ли чав деетузди пул тувур, кІури, Феликсдин миж кайи. Гъад-диз дугъу кми-кмиди Павелиз чахъна дих апІури ва дугъахъди

сюгьбатар гьахури гьахьну. ²⁷ Кьюд йис улдучІвхъан, Феликсдин йишв'ин Порций Фест дерккнийи. Жугьдар рази ктаури, Феликсди Павел душтагьдиџ итнийи.

Павел Фестдин улихь хьуб

25 ¹Фест гьакимдар духьну шубуд йигълан, думу Къайсария-йиан Ерусалимдиз гьагьюру. ²Ахьюну маллйири ва жугьдарин садпи агълари дугъан улихь Павелин тахсрар ктухуру. ³Дурари, гьамци гьапІиш, ужу хьибди, кІури, Павел Ерусалимдиз гьауб Фестдикан тІалаб апІуру, фицики дурариз думу рякьюџ йикІуз ккунди айи. ⁴Фестди дурариз, Павел Къайсария-йиџ мюгькамди уърхюра ва багарихьди учв дина гьагьюрза, кІури, жаваб тувру.

⁵– Гьит ичв ахьюдарикиан сакьюдар узухьди гьюри, – гьапи дугьу, – ва думу касдик тахсир каш, гьадушваџ тахсиркар апІри.

⁶Фест дурарихьди ургуд-йицІуд йигъан гьузру. Къайсарияйиз хьтакиган, Фестди, диванбегийин йишв'ин деъну, Павел дина хуз буйругь тувру. ⁷Хъа думу гьахиган, Ерусалимдиан гьафи жугьдари, Павел къялаџ тІаъну, дугьак гизаф ахью тахсрар кирчру, амма дурарихъан мурар усбат апІуз гьахьундар. ⁸Павели: «Узу жугьдарин къанундиз, Аллагьдин хулаз, я Римдин паччагьдиз кьаршу ляхин гьапІундарза», – кІури, учв дурарихъан уърхюри гьахьну.

⁹Хъа Фест жугьдар рази апІуз чалишмиш шули гьахьну ва гьаддиз Павелиз гьамциб суал тувру:

– Увуз, Ерусалимдиз душну, гьадушваџ, увук кирчрайи тахсрариз лигну, узу яв диван дапІну ккундунуз?

¹⁰Павели жаваб тувру:

– Узу гьамусяџт йиз диван дапІну ккуни Римдин паччагьдин дивандин улихь дийигъназа. Узу жугьдариз саб чІуру ляхинра гьапІундарза, му увуз лап ужуди аьгьявуз. ¹¹Эгер узу гьакь дарш ва йикІбаз лайикь вуйи ляхин гьапІнуш, узу дидккан кІул ккадабгьури адарза. Хъа гьаму касари, йиз тахсир адарди, узук тахсрар кирчраш, узу шлихъанкІа дурарин хилиз тувуз хьибдар. Узу йиз диван Римдин паччагьди апІуб ккун апІураза.

¹²Мажлисдихьди мясляџт дапІну, Фестди жаваб туву:

– Уву яв диван Римдин паччагьди апІуб ккун гьапІунва, гьаддиз Римдин паччагьдихьна гьагьидива.

Фестдинна Агриппайин сюгьбат

¹³ Сакьюдар йигъарилан паччагъ Агриппа, Вереникара хъади, Фест тебрик апІбан бадали, Къайсарияйиз гьюру. ¹⁴ Дурари душваъ адау сакьюдар йигъарин арайиъ Фестди паччагъдиз Павелин месэлайикан, гьамци кІури, ктибтуру:

– Мушваъ Феликсди дустагъ дапІну гьитнайи сар кас а. ¹⁵ Узу Ерусалимдиъ айиган, дугъак тахсрар кирчри, жугъдарин ахъюну малйирина кавхйири дугъан диван апІуб тІалаб гьапІни-йи. ¹⁶ Хъа узу, тахсир илипурайириз, тахсрар кирчрайидарихъди машна-машди дяркъну, учв уърхюз мумкинвал тутрувди, думу аъжализ тувуб римлуйирин аьдат дар, гьапунза. ¹⁷ Гьаддиз, гьадму жугъдар мина гьафиган, узу ляхин къаназ илдидипди, хъайигъан диванбегийин йишв'ин деъну, гьадму кас дина хуз буйругъ тувунза. ¹⁸ Думу тахсирламиш апІурайидар гьудужвну гьулхиган, дурарихъан узу ккилигурайи гьич саб тахсирра пуз гьабхъундар. ¹⁹ Дурари дугъахъди чпин диндикан ва гьапІрур-вуш сар дукІна-йи Исайикан гьожатар апІури гьахъну. Павели, думу чІивир ву, кІурира тасдикъ апІурайи. ²⁰ Му ляхниз фици лигуруш аьгъдарди, узу Павелихъан, Ерусалимдиз душну, гьадушваъ яв диван дапІну ккундунуз, пну, гьерхунза.

²¹ Хъа Павели чан месэла Римдин паччагъ Августди гьял апІуб тІалаб апІбаз лигну, узуз думу Римдин паччагъдихъна гьауз мумкинвал хъайиз, Къайсарияйиъ гьаравликк гьитуз буйругъ тувунза.

²² Агриппайи Фестдиз: «Узузра гьадму касдихъ хъпехъуз ккунди азуз», – гьапиган, Фестди: «Закур уву дугъахъ хъпехъидива», – пну, жаваб тувру.

Павел Агриппайин улихъ хъуб

²³ Хъайигъан, Агриппана Вереника гизаф дамахлуди дуфну, къушмарин ахъюдарихъдина шагърин адлу агъалйирихъди диванханайиъ учІвиган, Фестди Павел хуз буйругъ тувру. ²⁴ Хъасин Фестди кІуру:

– Агриппа паччагъ ва вари мушваъ айи агълар! Учвуз Ерусалимдиъ ва гьамушваъ чакан вари жугъдарин жямьяьтди аьрзар апІурайи гьаму кас рякъюрочвуз. Дурари, му кас яшамиш духъну ккундар, кІури, чІигъар апІури гьахъну. ²⁵ Хъа узу, думу йивну

йикІуз лайикълу вуйи гыч саб тахсир ктар, кІури, гысаб апІу-
раза. Хъа дугъу чан диван Римдин паччагъди апІуб тІалаб гъа-
пІиган, узу думу дугъахъна гъауб къатІъ гъапІунза. ²⁶Хъа узу
Римдин паччагъдиз якъинди фу бикІурушра аьгъдруган, гъаддиз
думу ичв варидарин улихъна, иллагъки, паччагъ Агриппа, яв
улихъна хуб буйругъ тувунза. Учву дугъан ляхин ахтармиш апІ-
балан къяляхъ, узу Римдин паччагъдиз му ляхникан фу бикІу-
руш ачухъ шул. ²⁷Фицики душтагъ дапІнайи касдин тахсир фтихъ
аш, улулупди, гъауб фагъумсуз ляхинси гыибгъразуз.

Павелин улхуб

26 ¹Гъадмуган Агриппайи Павелиз кІуру:
– Гъамус увхъан улхуз шулвухъан.

Павелира, чан хил за дапІну, чан тахсир адруваликан пуз
хъюгъру:

²– Агриппа паччагъ! Жугъдари узук кирчрайи вари тахсрари-
хъан яв улихъ жвув уърхюб аьхю бахт вуди гысаб апІураза. ³Фи-
цики уву жугъдарин вари аьдатарихъди ва гъюжат али месэлий-
рихъди таниш вува. Гъаддиз увкан узухъ сабурниинди хъпехъуб
тІалаб апІурза.

⁴Вари жугъдариз, фици узу жигъил вахтнахъанмина йиз халкъ-
дин арайиъ, хъасин Ерусалимдиъ яшамиш шули гъахънуш, аьгъя.
⁵Дурариз узу ухдихъанмина аьгъя ва, чпиз ккун гъабхъиш, ду-
рарихъан узу фарисей вуди хъуваликан ва ихъ диндиз тялукъ
вуйи ижми саягънан уьмур хъапІри хъуваликан шагъидвал апІуз
шулу. ⁶Гъамус узу, Аллагъди ихъ абйириз туву гафнак умуд кив-
баз лигну, ⁷йигъ-йишвди Аллагъдиз гъуллугъ апІури, ич йицІи-
къюб тухми думу гаф тамам хъпак умуд кивбаз лигну, суддин
улихъ дийигъназа. Магъа гъаму умудназ лигну, Агриппа паччагъ,
жугъдари узу тахсиркар апІура. ⁸Уву, Аллагъдихъан гъачІидар
чІиви апІуз хъуб мумкин дарубси гысаб апІурана? ⁹Сифтеий-
ан узур, Назаретдиан вуйи Исайин гафназ къаршу вуйи гизаф
ляхнар апІуб лазим ву, кІури, гысаб апІуйза. ¹⁰Узу гъадрар вари
Ерусалимдиъ апІурийза. Мидкан аьхюну маллийрихъан гъюкум
гъадабгъну, аьхючІвеъ Исайихъ хъугърайидар душтагъдиъ ирчун-
за. Хъа Исайин ученикар йивну йихру вахтна, узу мид'ин рази
шуйза. ¹¹Узу дурар вари мистариъ, дурарихъди чпин хъугъувал

батІул апІуз гытуз чалишмиш шули, жаза туври гъахънийза. Дурарихъна йиз даккнишин гъадмукъан гъатиб вуйики, узу дурарихъ хъергуз жара шагъраризра кмиди гъягъюйза.

¹²Гъациб къаст ади узу сабан, ахъюну маллийрин гъюкум ва табшуругъар хъади, Дамаскдиз гъушнийза. ¹³Лисун шулайи вахтна, узу рякъюъ айиган, ригъдинТан гужли аквну, завариан гъюри, узуну узухъ хъайидар ккаънийи. ¹⁴Учу вари жил'ина алдакчу, ва узуз узухъди жугъуд чІалниинди улхурайи гъамциб дих гъе-ебхъуз: «Эй Саул, Саул! Уву Узухъ гъаз хъергнава? Аллагъдиз къаршу гъудужвну, жвуваз писвал апІурава». ¹⁵Хъа узу: «Уву фуж вува, Агъа?» – пну, гъерхза. Ва Агъайи узуз жаваб туву: «Узу уву хъергнайи Иса вуза. ¹⁶Ликриина гъудужв. Гъеле увуз гъябкъюб гъубзри, хъа Узу увуз улупуз ккимбубдинра шагъид шлу, Йиз гъуллугъчиди дерккуз увухъна ачухъ духъназа. ¹⁷Узу уву яв халкъдихъан урхидиза ва жугъуд дарударихъна гъадизаву. Хъа дурарихъанра увуз зарар тувуз хъибдар. ¹⁸Уву дурарин улар арцну, дурар мучІушнахъан аквнахъна, иблисдин гъюкмиккан Аллагъдихъна хидива. Дурарихъан гъамци чпин гунгъарилан хил алдабгъувал ва Узухъ хъугъбиинди Аллагъдин терефназ гъафидарин арайиъ чпиз йишв гъазанмиш апІуз хъибди».

¹⁹Гъаци вуйиган, паччагъ Агриппа, узхъан аършарин амрихъ хъпебехъди гъузуз гъабхъундарзухъан. ²⁰Хъа Дамаскдиъ, гъацира Ерусалимдиъ ва вари уълкейиъ, хъасин жугъуд дарударин арайиъра, дурари, чпин тахсрар гардандиъ дидисну, Аллагъдихъинди илдицбан бадали ва чпин ляхнариинди му тасдикъ апІбан бадали, агъювалар улупуз хъюгъюнза. ²¹Гъамдин кІуллан жугъдариз, узу Аллагъдин хулаъ айи вахтна, дидисну йикІуз ккун гъабхъну. ²²Хъа Аллагъди узуз, гъийин йигъазкъан кюмек апІура. Дугъан кюмекниинди узу гъи, бицІидариз ва ахъюдариз шагъидвал апІури, пайгъамбрари ва Мусайи гъаци хъибди гъапибдилан гъайри, фукІара жара артухъуб гъапундарза.

²³Месигъ йикІиди ва гъийихдарикан сарпирди, гъачІихъан, чІиви хъиди, ва Дугъу гъам жугъдариз, гъамсана жара халкъариз акв хибди.

*Агриппа хъгъувалина хуз
Павелин чалишмиш'вал*

²⁴Павел учв уърхюз улхури имиди, Фестди зарб сесниинди:

– Павел, уву деллур вува! Ахью зигъмлували уву акъвлиан адаънаву! – кІуру.

²⁵– Узу деллур дарза, гизаф гьюрматлу Фест, – жаваб туву Павели. – Узу кІурайиб гьякълуб ва фагъмлуб вуйиз. ²⁶Паччагь Агриппайиз мидкан аьгья ва узу дугъахъди ачухъди кІураза. Узу фикир апІуразаки, дугъу йиз вари гафариз фикир тутрувди гьидрибтур, фицики муарар вари гизафдариз рякъюри гъашидар ву. ²⁷Паччагь Агриппа! Уву пайгъамбрарихъ хъгъурна? Уву хъгърайиб аьгъязуз.

²⁸Гьадмуган Агриппайи Павелиз кІуру:

– Уву, узу гьамци рягъятди Исайихъ хъгъурр хъуз шул кІури, фикир апІурана?

²⁹– Рягъятди вуш вая читинди вуш, му метлеблудар, – жаваб туву Павели. – Неинки уву, хъа гъи узухъ хъпехъурайидар вари узусдар хъузди, амма зунжрар алдарди, Аллагъдиз ккарагураза.

³⁰Гьадмуган паччагь, гьякимдар Фест, Вереника ва дура-рихъди деънайидар вари гъудужвуру. ³¹Диванханайиан удучІвну, чпи-чпихъди гьамци улхуру:

– Му касди йикІбаз вая дустагъ апІбаз лайикълу вуйи саб чІуру ляхинра дапІнадар.

³²Агриппайи Фестдиз гъапи:

– Му кас, эгер дугъу Римдин паччагъдин улихъ жаваб тувуз ккун дапІнадайиш, азад апІузра шуи.

Римдиз рякъюб

27 ¹Учу гимийиъди Италияйиз сирнав апІбанди гъашиган, Павелна сакъюдар жара дидиснайидар Римдин паччагъдин къушмариян вуйи Юлий кІуру юзбашийихъна тувнийи. ²Учу Адрамития шагъриъ, Асияйин гъирагъарихъна гъябгъюрайи гимийиъ эъну, рякъюб учІвча. Учухъди Фессалоникайиан вуйи македонжви Аристархра хъайи. ³Хъайигъан учу Сайдайиъ гимийиан эдеъча, ва Юлийи, Павелиз чан дустарихъна гъягъюз ихтияр тувну, ужуб ляхин гъапІну. Дустарра дугъан гъайгъушнаъ шулу.

⁴ Сайдаиан удучІвну, Киприхан кьиблайихъинди сирнав гьапІча, гьаз гьапиш учу микІлаз кьаршуди гьагьюри гьахънийча.

⁵ Киликийинна Памфилияин гьирагьарихъантина сирнав дапІну, Ликия уьлкейин Мира кІуру шагьриз гьафича. ⁶ Душваъ юзбашийи, Италияйиз гьабгьюрайи Александрияйиан вуйи гими дабгну, учу дидиъ иту.

⁷ Учү гьюлилан яваши садшвнуд йигъан гьагьюри гьашича. МикІ ич гьаншаризди хъивнади хъпаз лигну, учу гуж-балайиинди Книд шагьриз хьуркьча. Ва, улихъ гьагьюрайи терефназди гими хьапІуз даршиди, Салмона кІакІнахъан ярхла даршули, Крит островдихъан кьибла терефназди гьушча. ⁸ Гуж-балайиинди учу Ласея шагьрихан ярхла дарди, Гимйир дийигьру „ХатІасуз“ кІурушвахъна гьафича.

Турфан

⁹ Гизаф вахт зяя гьабхънийи, ва сарун гими хьапІуб хатІалу дубхънайи, фицики думугандиз жугьдарин ушварин йигьар улдучІвнийи. ¹⁰ Павели дурариз гьапнийи: «Узухъ хьебехъай! Узурякььюраузки, ихъ сирнав бедбахтвалихъна гьюрайиб. Гимийиъ айи гьагьра, гимира пуч хъиди, хъа ухьура йихуб мумкин ву». ¹¹ Хъа юзбаши, Павелихъ хьебехъди, гими хьапІурихъна дидин эйсийихъ хьепехъну. ¹² Гимйир дийигьру „ХатІасуз“ кІурушв кьюрд адапІуз хай даруб вуди хъпаз лигну, гизафдари, душваъ дедребккди гимйир дийигьру Финик кІурушваз рукьуз чалишмиш хъпан ва душваъ кьюрд адапІбан бадали, сирнав апІуз къаст гьапІнийи. Финик Критдин али кьибла-ригьалабхъру ва кафари-ригьалабхъру микІариз кьаршу йишв вуйи.

¹³ Кьиблайихъанди пучІу микІ хъивиган, му чпиз ккуниси гьабхъну кІури, фикир дапІну, гимичйири, гими дебккру гьагьи гьармах за дапІну, Критдин гьирагьдихъантина сирнав апІуру. ¹⁴ Хъа саб бицІи арайилан островдилан «кафари-ригьгьудубчІвру» кІуру кьувватлу микІ утІубчвурү. ¹⁵ Гимийихъан микІлаз кьаршу гьабгьюз шуладайи. Гьаддиз учу гагь му, гагь тму терефназ гатІахъури гьахъну. ¹⁶ Учү Клава кІуру саб бицІи островдин гьвалхъан гатІахъчу ва саб гуж-балайиинди гимийихъ хъайи лютке кибтІну мюгькам гьапІча. ¹⁷ Думу гимийиина за дапІну, гимийин кІанкканмина тІилар ккадагъну, кибтІну, мюгькам

гъапІча. Сирт кІуру гъумран гъирагъдин багахъ исчІли йишв'ин гими алабсур кІури, гучІури, ахъюну елкан ис гъапІнийи. Хъана гими микІлу гъабхуз хъюбгънийи. ¹⁸Хъайигъан микІ гужалди хъивган, гимийиан гъагъар гатІахъуз хъюгъю. ¹⁹Хъа шубудпи йигъан дурари гъюлиз гимийин алатарра кмиди гатІахъу. ²⁰Гизаф йигъари я ригъ, я хядар дярякъри гъахънийи. Хъа зурба тІурфан ккудудубкІрайиган, учу ккадархъур кІуру умуд марщиди ктабтІнийич.

²¹Сарикъан фукІа дирипІри хайлин йигъар вуйи. Гъадмуган Павели гъудужвну гъапи:

– Эй инсанар, учву узухъ хъебехъну ккундийи ва Критдиан удучІвну ккундайи. Гъаци гъапІнийиш, му балйир ва зарарар хъидайи. ²²Хъа узу учвуз ичв юкІвар ижми апІуз дих апІураза, гъаз гъапиш учвкан сар касра йикІидар, анжагъ гими пуч хъибди. ²³Фицики сан узуз, узу Чанур вуйи ва узу Чаз гъуллугъ апІурайи Аллагъдин малайикди гъамци гъапунзуз: ²⁴«ГучІ мапІан, Павел. Уву Римдин паччагъдин улихъ дийигъну ккунду ва, гъаддиз, Аллагъди увухъди гимийиъ айидар вари сагъ-саламатди уърхюз гаф тувра». ²⁵Гъаци вуйиган, гучІ мапІанай, дуитар, фицики узу Аллагъдихъ ва узуз гъапидар вари кІулиз удучІвбахъ хъугъраза. ²⁶Ухъу саб островдиина гатІахъиди.

²⁷ЙицІиюкъудпи йишв улубкъиган, микІлу учу Адриатик гъюлилан гъахурайчу. ГъацІишвар шулайи вахтна гимичйириз багарихъ жил хъайивал гъугъубжвнийи. ²⁸Гъюлин деринвал гъебциган, думу ягъчІвур метрйихънакъан вуди гъабхънийи. СабцІиб вахтналан хъана гъебциган, деринвал гъамус сумчІур метрйихънакъан дубхънайи. ²⁹Гими гъарзариин алабсуз гучІури, гимичйири гимийин къяляхъ йишвлан юкъуб гъагъи гъармах ккирчну, хъа йигъ ухди улубкъри пну, ккарагуз хъюбгънийи. ³⁰Гимичйири, гимийиан гъергуз ккунди, гъагъи гъармахар гимийин улихъ йишвлан ирчру аьмлар апІури, гъюл'ина лютке илипуру.

³¹Хъа Павели юзбашийизна эскрариз гъапи:

– Эгер дурар гимийиъ гъудрузиш, учву ккадархъидарчву.

³²Гъаци гъапиган, эскрари люткейин тІилар къатІар апІуру ва думу гъюлиъ абхъру.

Гими пуч хьуб

³³ Йигъ хьайиз улихьна Павели, гьамци кІури, варидарихьди уьл ипІуз гьитру:

– Ихъ ккадархьбаз ккилигури гьи йицІиюкъудпи йигъ вуйихь, хьа учву вари гьаму йигъари фукІа дипІнадарчва. ³⁴ Гьаддиз учвкан фукІа-мукІа ипІуб ккун апІураза, му ичв уьмур уьбхбаз кюмек хьибди. Учву, кІулан саб чІаркъан алдадабхьди, сагъ-саламатди гьуздичва.

³⁵ Гьамци дупну, дугъу уьл гьадабгъну, варидарин улихь Аллагьдиз чухсагъул дупну, кудубтІну, ипІуз хьюгъру. ³⁶ Варидарик юкІв кубчІвну, дурарира уьл ипІуз хьюгъру. ³⁷ Гимийиъ вари 276 кас айи. ³⁸ Варидари тухъ хьайиз дипІну, учу, тахил гьюлиъ абхъри, гими артухъ вуйи гьагънахьан азад апІуз хьюгъча.

³⁹ ГвачІин улубкъиган, гимичйириз гьум хьайи гьирагъ рябкъюру. Му жил фунуб вуш агъю гьабхьундаршра, дурариз гими душвахъ, эгер шулуш, дебккуз ккун шулу. ⁴⁰ Гьармахарихъ хьайи тІилар хьудутІну ва рулар дудурчну, улхьан елкар дурари микІ хьайи терефназди гьатІабцну, гими гьирагъдихьна хьапІру. ⁴¹ Хьа гими ичІ адру йишваъ гьумриин алабсубси, дидин хьюхъ гьумраъ абсру ва рибшвузкъан даршули гьубзу, хьа къяляхъ йишв лепйирин къувватниинди уьбгъюз хьюбгъру. ⁴² Эскрариз сифте, дидиснайидарикан сарихьанкъан гьергуз дархьбан бадали, дурар вари йивну йихуз ккун шулу. ⁴³ Хьа юзбашийи, Павелин уьмур уьбхбан бадали, дурариз ихтияр тувундар. Дугъу сирнав апІуз шлудариз, сифте гимийиан гьюлиъ урсну, гьирагъдихьна ктучІвуз буйругъ тувру. ⁴⁴ Хьа имбудариз дугъу тахтйириинди вая фукІа-мукІа уьлюбхрубдиинди гьирагъдихьна ктучІвуз гьитру. Гьамциб саягъниинди вари сагъ-саламатди гьирагъдихьна ктучІвнийи.

Мальтайиъ

28 ¹ Гьирагъдихьна кудучІвну, хатІасуз агъвалат арайиз гьафиган, учуз му остров Мальта вуйиб агъю гьабшичуз. ² Душван агьалйири учу къадарсуз ужуди къабул гьапІнийчу. Мархъ дубгъну, гьавйир мичІал хьпаз лигну, дурари, абхю цІа алапІну, учуз цІихьна дих гьапІнийи. ³ Павели саб хаб цІирцІар

гъварч дапІну, дурар цІиин алахъуз хъюгъиган, цІихъан гъебгра-
йи битІ дугъан хилккан ккичІибхуру. ⁴Дугъан хиликк ккебхнайи
битІ дябкъну, душван агъалйири чпин арайиъ гъамци гъапнийи:

– Гъаму кас, саб шаkra адарди, адми гъачІир ву, фицики ду-
му гъюлиъ талаф гъахъундаршра, Аллагъдин судди думу чІивиди
гъитрадар.

⁵Хъа Павели битІ, чан хил дугІубччвну, цІигъ гъипу ва дугъаз
фукІа зиян гъабхъундайи. ⁶Дурар, Павелин хил абгъгъюр вая ду-
му дишла дукІну алдакур кІури, ккилигурайи. Дурар Павелиз
къаназ ккилигури гъузру, хъа дугъаз фукІара дархъиди рябкъю-
ру. Гъадмуган дурари, чпин фикир дигиш дапІну, думу аллагъ ву
пуз хъюгъру.

⁷Душвхъан ярхла дарди островдин гъюкумдар Публийин мул-
кар хъайи. Дугъу учуз чан хулаз теклиф апІуру ва шубуд йигъан
учу ужуди хялижв апІуру. ⁸Публийин адаш фунин гъагъи уъзур
кади ахниъ ахънади шулу. Павел дугъ’ина улукъуз гъягъюру ва,
ккарагну, дугъ’ин чан хилар иливну, думу сагъ апІуру. ⁹Мид-
хъан, островдиин яшамиш шулайи жара аъзарлуйирра гъюру ва
Павели дурарра сагъ апІуру. ¹⁰Мальтайин агъалйири учуз гизаф
гъюрматар гъапІнийчуз. Учу рякъюъ учІвуз гъязур гъашиган, ду-
рари учуз лазим вуйи гъарсабдихъди тямин гъапІчу.

Мальтайин Римдиз рякъ

¹¹Шубуб възлилан учу гъаму островдиин къюрд адапІурайи
«Диоскурар» кІуру Александрияйин гимийиъди гъюлиз удучІвун-
ча. Дидин хъюхънийин Диоскурар кІуру къюдюхрар вуйи идолар
алийи. ¹²Сиракуза шагъриз гъафиган, душваъ шубуд йигъ адапІ-
ча. ¹³Дилин рякъюъ учІвну, Ригия шагъриз гъафича. Йигъ ал-
дабхъган, къибла микІ хъивну къюдпи йигъаз учу ПUTEола шагъ-
риз гъафунча. ¹⁴Душваъ гъардшар гъагча. Дурарин тІалабниинди
дурарихъ ургуд йигъан гъузну, хъасин Римдиз гъушча.

¹⁵Душваъ айи гъардшар, учу гъюрайиваликан деебхъну, ич
улихъна, хялар дахъру шубуд хулар али Аппийин майдандиина
удучІву. Дурар гъяркъган, Павел гизаф шад гъахъи, ва дугъу Ал-
лагъдиз чухсагъул гъапи. ¹⁶Римдиъ гъаравулди сар эскерра хъит-
ну, Павелиз азадди яшамиш хъуз ихтияр тувнийи.

*Павели Римдиъ
аьгъювалар улунуб*

¹⁷ Шубуд йигълан Павели жугъдарин арайиъ вартІан гъюрмат-лу вуйи адмийир сабишв'ина уч гъапІнийи. Дурар вари уч гъашиган, дугъу дурариз гъапи:

– Гъардшар! Узу ихъ халкъдиз вая ихъ абйирин аьдатариз къаршу вуди фукІа гъапІундаршра, узу Ерусалимдиъ римлуйирин хилиз дустагъ дапІнайирси тувна. ¹⁸ Римлуйири узхъан силис гъадабгънийи ва, узук йикІбаз лайикълу вуйи саб тахсирра ктруган, дурариз узу азад апІуз ккун гъабхънийи. ¹⁹ Жугъдари мидиз манигъвал гъапІнийи ва гъадмуган узу Римдин паччагъдихъна гъайих пуз мажбур гъахънийза. Хъа узу, йиз халкъ мидин тахсиркар ву, кІурадарза. ²⁰ Гъаддиз узуз, учву дяркъну, сюгъбат апІуз дих гъапІунза. Узу, ялгъуз Израилин гележегдихъ хъугъна-йивализ лигну, зунжрариъ тІаьна.

²¹ Дурари Павелиз кІуру:

– Учу яв гъякънаан Ягъудияйиан сабкъан кагъаз гъадабгъундарча ва душв'ан гъафи гъардшарира увкан саб чІуру хабарра тувундарчуз. ²² Хъа учуз, увкан уву фици фикир апІураш гъеобхънийиш, ккундийчуз, фицики яв аьгъюваларикан варишвариъ чІуруди улхурайибдикан хабар вучуз.

²³ Дурари мидин гъякънаан уч шлу йигъ тйин апІуру, ва гъадму йигъан Павел дергнайишваз хъанара артухъ жугъдар сатІи шулу. Дугъура, гъачІинтІан хябяхъдиз Аллагъдин Паччагълугъдикан ктитурин ва шагъидвал апІури, Мусайин къанундинна Пайгъамбрарин китабарин бинайиин алди Исайикан гъапидар вари гъякъ вуйивал субут апІуйи. ²⁴ Дугъу саб пай уч духънайидар чан гафариинди умудлу апІуйи, хъа гъатмундар хъугъдайи. ²⁵ Чиб-чпин арайиъ сабвалихъна дарфиди, дурар алдагъуз гъязур духънайи арайиъ Павели дурариз кІуру:

– Гирами Рюгъну ичв абйириз Ишяя пайгъамбриланмина гъапи му гафар гъякъ вуйиштІан:

²⁶ «Душну гъадму халкъдиз йип:

Учву хъпехъури ва учвуз ебхъури гъашишра,
фтинкІа гъаври ахъидарчву,
лигури, рябкъюри гъашишра,

фукIа рябкьидарчвуз.

²⁷ Гъаз гъапиш му халкъдин аькъюл
хъунти дубхъна,
дурарин ибар кар духъна
ва улар кур духъна.
Му вари, чпин улариз дрябкъри,
ибариз дерехъри,
юкIв гъаври адрабхъри, кIури
ва, чпи сагъ апIбан бадали,
Узухъна дарифри кIури,
гъаци дапIнайиб ву».

²⁸ Эй жугьдар! Учвуз аьгью йибхъайки, Аллагьдин уърхювал жугьд дарудариз гъапIнайиб ву, ва дурар Дугъахъ хъпехъиди! [²⁹]*

³⁰ Павел, саб хал дибисну, чяхъна гъафикъандар вари къабул апIури, къюд йисан яшамиш шулу. ³¹ Думу Аллагьдин Паччагь-лугьдикан аьгьювалар улупури ва дирбашди Агъа вуйи Месигь Исайин Ужувлан хабар рабгъури гъахъну.

* 28:29 Грекарин саспи БикIбариъ дибикIна: «Павели гъамци гъапихъан, жугьдар, чиб-чпин арайиъ яман гьюжатар апIури, гъушнийи».